

**„AKTUALIZACJA ANALIZY UWARUNKOWAŃ
WEWNĄTRZREGIONALNYCH PRZEPROWADZONEJ NA
PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA
WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ
PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA
PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH
WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ
DEMOGRAFICZNYCH ORAZ UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-
SPOŁECZNYCH USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI
PRZEDSZKOLNEJ Z WYODRĘBNIENIEM DANYCH DOTYCZĄCYCH
OSI – OBSZARY WIEJSKIE O NAJGORSZYM DOSTĘPIE DO
USŁUG PUBLICZNYCH ORAZ W RAMACH OBSZARU
FUNKCJONALNEGO KIELC – REALIZACJA DLA ZIT”**

Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020

Kielce, grudzień 2017

Obserwatorium
Rozwoju Regionalnego
Departament Polityki
Regionalnej
Urząd Marszałkowski
Województwa
Świętokrzyskiego

Spis treści

WSTĘP	3
I. STOPIEŃ UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYT NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-SPOŁECZNE USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH	6
II. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA..	15
III. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE	50
IV. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI.....	99
V. ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY (MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH, ICT, JĘZYKOWYCH) ORAZ POSTAW/UMIEJĘTNOŚCI (KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI ORAZ PRACY ZESPOŁOWEJ)	100
WNIOSKI	114
ZAŁĄCZNIK nr 1	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
SPIS TABEL	117
BIBLIOGRAFIA	123

WSTĘP

Wiele istotnych zmian rozwojowych w życiu każdego człowieka przypada na okres wczesnoszkolny. Dziecko niejednokrotnie po raz pierwszy w życiu styka się z pierwszymi obowiązkami związanymi z systematycznym uczeniem się. Od strony aktywności poznawczej dziecka, to przejście od zależności od dorosłego/rodzica do osiągania stopniowej samodzielności poznawczej. Dla nauczyciela to zadanie włączania w proces wspierania rozwoju dziecka ukierunkowanych działań edukacyjnych, których celem jest nabycie przez dziecko umiejętności istotnych z punktu widzenia jego dalszej kariery edukacyjnej.¹ Ułatwienie dziecku nabywania umiejętności czytania, pisania, czy rozwijania myślenia wraz z nabywaniem podstawowych pojęć matematycznych i przyrodniczych, to trudne zadanie. Edukacja wczesnoszkolna podejmuje również zadanie wspierania rozwoju dziecka w głównych zakresach, uwzględniając w sformułowanych celach podstawowe sfery jego dorastania. Zatem wychowanie przedszkolne odgrywa znaczącą rolę w życiu małego człowieka przekładając się na jego późniejszy rozwój. Zdecydowana większość wrodzonych predyspozycji rozwija się intensywnie właśnie w wieku przedszkolnym. Intensyfikacja rozwoju możliwości intelektualnych człowieka, w tym jego zdolności do uczenia się przynosi najlepsze efekty właśnie w tym okresie. Jest to także najlepszy okres na zapobieganie ewentualnym trudnościom w nauce – niwelowanie dysharmonii rozwojowych, terapię zaburzeń, wyrównywanie zaniedbań środowiskowych. Umiejętności, które małe dzieci wynoszą z przedszkola, procentują w szkole lepszymi wynikami w nauce, a w dorosłym życiu lepszym funkcjonowaniem społecznym i zawodowym. Zapewnienie lepszego dostępu najmłodszych dzieci do edukacji to najskuteczniejszy sposób na wyrównywanie szans edukacyjnych. Dlatego tak ważne jest inwestowanie w edukację małych dzieci.

Wychowaniem przedszkolnym w Polsce objęte są dzieci w wieku 3-6 lat. W dniu 29 grudnia 2015 roku Parlament Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2016 r., poz. 35). Najważniejsze zmiany w ustawie dotyczą:²

- obowiązku szkolnego dziecka od 7. roku życia,
- prawa do rozpoczęcia edukacji szkolnej dziecka od 6. roku życia,
- obowiązku przedszkolnego dla dziecka 6-letniego,
- prawa dziecka w wieku od 3. do 5. roku życia do korzystania z wychowania przedszkolnego.
- obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat.
- dziecko 6-letnie będzie miało prawo do rozpoczęcia nauki w klasie pierwszej szkoły podstawowej, o ile korzystało z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, w którym ma rozpocząć naukę w klasie pierwszej.
- rodzice mogą zapisać do klasy pierwszej dziecko 6-letnie, które nie uczęszczało do przedszkola. Muszą jednak uzyskać opinię o możliwości rozpoczęcia przez dziecko nauki w szkole wydaną przez publiczną lub niepubliczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

¹ Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.

² Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa.

- na wniosek rodziców – złożony do końca marca 2016 r. – w roku szkolnym 2016/2017 naukę w klasach odpowiednio pierwszej i drugiej mogły kontynuować dzieci:
  - urodzone w 2009 r., które w roku szkolnym 2015/2016 rozpoczęły naukę w klasie pierwszej,
  - urodzone w I połowie 2008 r., które w roku szkolnym 2015/2016 uczęszczają do klasy drugiej szkoły podstawowej.
- dzieciom, które mają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, można odroczyć obowiązek szkolny, jednak nie dłużej niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 9 lat. W tym przypadku dziecko kontynuuje przygotowanie przedszkolne.

Według nowych przepisów od 1 września 2016 r. wychowanie przedszkolne obejmie dzieci od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 3 lata, do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat. Także wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie chętne dzieci 5-letnie i 4-letnie mają mieć zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego. Natomiast od 1 września 2017 roku gmina jest zobowiązana do zapewnienia miejsca realizacji wychowania przedszkolnego każdemu dziecku 3-letniemu. Dziecko w wieku 6 lat ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w przedszkolu, w oddziale przedszkolnym przy szkole podstawowej lub w innej formie wychowania przedszkolnego. Wychowanie przedszkolne jest realizowane nie tylko w przedszkolach, ale również w punktach przedszkolnych, zespołach wychowania przedszkolnego, a do 31 sierpnia 2019 r. w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych. Sieć publicznych przedszkoli ustala rada gminy. W przypadkach uzasadnionych warunkami demograficznymi i geograficznymi może uzupełnić sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych o inne formy wychowania przedszkolnego.³

Oprócz podstawy programowej zagwarantowanej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w placówkach wychowania przedszkolnego realizowane są również zajęcia dodatkowe, wykraczające poza ofertę programową. Działania na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej są często organizowane z indywidualnych inicjatyw kadry nauczycielskiej przy pomocy ogólnodostępnych środków współfinansujących.

Istotnym skutkiem wykorzystania funduszy UE na realizację zadań z zakresu edukacji i opieki przedszkolnej, na który zwraca uwagę wielu samorządowców jest skłonienie urzędów i jednostek im podległych do rozszerzenia zarówno oferty zajęciowej (nowe typy zajęć, wydłużanie i uelastycznianie godzin pracy placówek), jak i współpracy z różnego typu podmiotami zewnętrznymi, np. organizacjami pozarządowymi. Bez wątplenia dostępność funduszy europejskich działa stymulująco na rozwój infrastruktury przedszkolnej, uzupełnianie sieci placówek i różnicowanie ich oferty. Często zmiana jakościowa jest na tyle radykalna, że trudno wyobrazić sobie możliwość powrotu do stanu wyjściowego, a ewentualne ograniczenie oferty po zakończeniu zewnętrznego dofinansowania skutkowałoby sprzeciwem ze strony społeczności lokalnej. Wówczas pojawia się konieczność utrzymania tego samego bądź zbliżonego poziomu usług z własnych środków

---

³ Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa.

budżetowych. Niemniej jednak, zmiana wywołana przez fundusze unijne wydaje się więc nieodwracalna, choć postawy władz samorządowych wobec zadań na przyszłość są zróżnicowane.

Z perspektywy samorządowców istotnym problemem jest także nierówne traktowanie placówek niepublicznych i publicznych. Z jednej strony placówki niepubliczne są poszkodowane w wymiarze finansowym, otrzymując jedynie 75% kosztów utrzymania dziecka w przedszkolu niepublicznym. Z drugiej – nie muszą spełniać wielu restrykcyjnych regulacji, którymi obwarowane jest funkcjonowanie placówek publicznych. Ta „nierówność” przedszkoli wobec prawa skłania niektóre z samorządów do daleko idących zmian w strukturze własnościowej placówek na swoim terenie. Przekształcanie przedszkoli publicznych w niepubliczne, mimo że wciąż nie następuje często, jest przeważnie spowodowane właśnie chęcią „ominięcia” wielu restrykcyjnych przepisów i zaoszczędzenia środków w budżecie. Częściej aniżeli na przekształcenie własnej placówki w niepubliczną samorządy decydują się na skłanianie podmiotów niepublicznych do otwierania nowych placówek. Pozwala to rozszerzyć ofertę (liczbę miejsc w przedszkolach) w gminie, jednocześnie nie narażając gminy na negatywnie postrzegany i stosunkowo kosztowny proces przekształcenia⁴.

Reasumując inwestycje we wczesnoszkolne programy nauczania to inwestycje w przyszłość dzieci i nie należy na tym oszczędzać. Dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy będzie procentowała w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym a zarazem konkurencyjnym rynkiem pracy, zaś dobre przygotowanie wczesnoszkolne pozwoli na szybkie zaspokojenie wymagań przyszłych pracodawców.

---

⁴ Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.

I. STOPIEŃ UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWANIA PRZESTRZENNE W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYT NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁY I PROGNOZY DEMOGRAFICZNE, UWARUNKOWANIA EKONOMICZNO-SPOŁECZNE USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ W DOKUMENTACH STRATEGICZNYCH

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego, została zaakcentowana w dokumentach strategicznych na szczeblu unijnym, krajowym, jak też regionalnym. Jednym z takich dokumentów jest **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, zwłaszcza Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki.**⁵ Aby zrealizować ten cel, niezbędne jest unowocześnienie i poprawa jakości edukacji oraz dopasowanie edukacji do potrzeb zmieniającej się gospodarki i społeczeństwa. W Celu tym zwrócono uwagę na zapewnienie powszechnego dostępu i wysokiej jakości opieki oraz edukacji w przedszkolach i szkołach wszystkich poziomów i typów oraz zorientowanie ich na pobudzenie kreatywności dzieci, młodzieży i dorosłych, i przygotowanie do uczenia się przez całe życie. Zauważono, że należy lepiej wykorzystać indywidualne i publiczne inwestycje w edukację wzmacniając kształcenie kluczowych kompetencji, wdrażając model kształcenia zawodowego opartego na uczeniu się praktycznym i na elastycznych ścieżkach uczenia się, tworząc ofertę atrakcyjnych studiów o profilu praktycznym i podnosząc ich jakość, oraz wzmacniając wagę studiów I stopnia tak, aby służyło to poprawie transferu w obszarze edukacja–rynek pracy w całym okresie realizacji Strategii. W **Kierunku interwencji dot. Stworzenia powszechnie dostępnej oferty wczesnej edukacji i opieki wysokiej jakości, nastawionej na wspomaganie rodziców wychowujących dzieci w wieku 0-5 lat (DSRK 2030) zawarto:**⁶

- Przyjęcie zintegrowanego podejścia do wczesnej edukacji i opieki: system powinien pełnić zarówno funkcję opiekuńczą (ułatwiać rodzicom aktywność zawodową), jak i edukacyjną i obejmować całe spektrum wieku od 0 do 5 lat;
- Tworzenie nowych miejsc wczesnej edukacji oraz opieki instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej dla dzieci w wieku 0 –5 lat przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miasteczkach;
- Zapewnienie różnorodności form wczesnej edukacji i opieki z zagwarantowaniem wysokiej jakości tych form, stosownie do potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci w wieku 0-5 lat (realizowanie takich zadań przez samorządy terytorialne musi być powiązane z przyznaniem środków na te działania);
- Dostosowanie procesu kształcenia nauczycieli wychowania przedszkolnego do modelu współpracy przedszkoli z rodzicami.

⁵ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.

⁶ <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>

Kolejnym dokumentem strategicznym, w którym zawarto problem wychowania przedszkolnego jest **Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK)**. Powyższa tematyka jest ujęta w **Obszarze strategicznym I. Sprawne i efektywne państwo, Celu I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela, I.3.2. Rozwój kapitału społecznego**. W Celu tym sformułowano potrzeby zmian w programach nauczania polegające na włączeniu lub zwiększeniu zakresu zagadnień obejmujących edukację obywatelską, kulturalną i medialną oraz wzmocnieniu elementów rozwijających kreatywne myślenie i umiejętność kooperacji oraz rozwijania kompetencji pracy zespołowej od najmłodszych lat.⁷ W **Obszarze Strategicznym II. Konkurencyjna Gospodarka**, a zwłaszcza w **Celu II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, II.3.3. Zapewnienie kadr B+R oraz Celu II.4. Rozwój kapitału ludzkiego, II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego**.

W **Celu II.3.3. Zapewnienie kadr B+R** ujęto potrzebę kształtowania przewag konkurencyjnych gospodarki krajowej poprzez poprawę jakości kształcenia już na poziomie wczesnoszkolnym. Zwrócono również uwagę na to, że ważnym elementem na wszystkich szczeblach edukacji jest rozwój kompetencji matematycznych i przyrodniczych, inwencja i umiejętności poszukiwania samodzielnych rozwiązań, jak również praca zespołowa, czy rozwój kreatywnego myślenia i indywidualnych zdolności.⁸

W **Celu II.4.2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego** skupiono się na tym, że wyzwania dla nowoczesnych państw i ich obywateli związane ze wzrostem inteligentnym, zrównoważonym i włączającym, w tym z potrzebą zwiększenia zatrudnienia, w znacznej mierze zależą od jakości kapitału ludzkiego, na który decydujący wpływ ma poziom kompetencji i kwalifikacji obywateli. Zauważono, że poprawa jakości kapitału ludzkiego oznacza sytuację w której obywatele od najmłodszych do najstarszych lat życia i różnymi drogami – w szkole i innych instytucjach edukacji formalnej, na kursach, ale również w pracy i środowisku zaangażowania społecznego, ucząc się samodzielnie i od siebie nawzajem - uzyskują kompetencje i kwalifikacje zgodne z potrzebami społeczno-gospodarczymi oraz indywidualną potrzebą rozwoju osobistego. W Celu tym założono, że priorytetowym zadaniem państwa w kontekście zmieniających się potrzeb rynku pracy jest wyrównywanie szans edukacyjnych na wszystkich etapach kształcenia i szkolenia oraz podnoszenie jakości usług edukacyjnych. Reforma kształcenia i szkolenia ukierunkowana zostanie na podwyższenie jakości i efektywności, odpowiadających warunkom gospodarki opartej na wiedzy. Niezbędne jest więc wzbogacenie programów nauczania o nabywanie kompetencji i umiejętności potrzebnych w przyszłej pracy zawodowej. Istotne jest również dokonanie zmian w funkcjonowaniu szkoły w kontekście zmian cywilizacyjnych związanych z jednej strony ze wzmożoną aktywnością zawodową rodziców/opiekunów, z drugiej z potrzebą uwzględniania w nowoczesnych programach nauczania takich elementów, jak np. edukacja obywatelska, rozwój kreatywnego myślenia i umiejętność kooperacji, angażowanie się w istotne kwestie lokalne, rozwój kompetencji cyfrowych, społecznych. Kształtowanie tych kompetencji powinno być również istotnym elementem edukacji na poziomie wyższym. Ważne jest zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji, w tym wczesnej edukacji. W Celu tym podkreślono, że inwestycje w kapitał ludzki najmłodszych przekładają się w dalszym okresie na wymierne korzyści w postaci wyższego poziomu dobrobytu. Obywatele

⁷ https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf;

⁸ Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.

powinni mieć zapewniony powszechny dostęp do wysokiej jakości edukacji przez całe życie – od różnych form wczesnej edukacji do późnej starości (m. in. uniwersytety trzeciego wieku), a zadaniem polskich szkół powinno być nie tylko kształcenie ogólne, ale także przygotowanie absolwentów do potrzeb rynku pracy.⁹

Kolejnym ważnym dokumentem, w którym przedstawiono kwestie wagi dotyczące wychowania przedszkolnego jest **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (SRKS)**. Dokument ten został opracowany przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, jakie dyktuje Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Celem głównym SRKS jest „Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski”. Według założeń zawartych w dokumencie cel ten będzie realizowany poprzez cztery cele szczegółowe:¹⁰

- a) Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji;
- b) Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne;
- c) Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy;
- d) Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Cele szczegółowe dzielą się na Priorytety Strategii, a te na kierunki działań. Opisywany obszar tematyczny został umiejscowiony SRKS w Celu szczegółowym 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji, w Priorytecie Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły. Według SRKS postawy sprzyjające kooperacji, kreatywności oraz komunikacji są rozumiane jako postawy budujące kapitał społeczny, rozwijane w trakcie edukacji obywatelskiej, medialnej, kulturalnej, przyrodniczej, a także sportowej.¹¹ Priorytet Strategii 1.1. Wspieranie edukacji formalnej w zakresie metod nauczania sprzyjających kooperacji, kreatywności i komunikacji oraz rozwijanie demokratycznej kultury szkoły będzie realizowany zarówno poprzez zmiany w programach i metodach nauczania oraz sposobie funkcjonowania przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, jak też przez zmiany w kształceniu i doskonaleniu nauczycieli.

Priorytet ten obejmuje 3 kierunki działań:¹²

- a) 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji;
- b) 1.1.2. Kształcenie i doskonalenie nauczycieli w zakresie rozwijania kompetencji społecznych wśród uczniów;
- c) 1.1.3. Wzmocnienie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej.

Opisywany obszar rozwoju u dzieci, dotyczący kształtowania kluczowych kompetencji oraz postaw został zawarty głównie w **Kierunku działań 1.1.1. Upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania i dobrych praktyk w zakresie funkcjonowania szkół, rozwijających postawy kreatywne, kooperacji i komunikacji oraz w Kierunku działań 1.1.3. Wzmocnienie edukacji**

⁹Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.

¹⁰ Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.

¹¹ http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹² Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”.

obywatelskiej, medialnej i kulturalnej w procesach kształcenia. W Kierunku działań 1.1.1. zwrócono uwagę na to, że szczególne znaczenie ma jak najwcześniejsze uczestnictwo w zorganizowanych formach uczenia się i funkcjonowania w grupach rówieśników. Kluczowe jest więc rozwijanie kompetencji społecznych uwzględnionych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, począwszy od edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, jak też kształtowanie u uczniów postawy wiarygodności, odpowiedzialności, poczucia własnej wartości, szacunku dla innych ludzi, ciekawości poznawczej, kreatywności, gotowości do uczestnictwa w kulturze, podejmowania inicjatyw oraz pracy zespołowej. Natomiast w Kierunku działań 1.1.3. poruszono kwestię podejścia do nauczania ICT. Zagadnienia dotyczące edukacji medialnej, jak i bezpieczeństwa w korzystaniu z Internetu, powinny być omawiane z uczniami już na pierwszym etapie edukacyjnym. System edukacji musi skutecznie rozwijać kompetencje uczniów w dziedzinie technologii informacyjno-komunikacyjnych, a sprawne posługiwanie się technologiami cyfrowymi jest jedną z ośmiu kluczowych i najważniejszych kompetencji dla wzmocnienia społeczeństwa opartego na wiedzy.¹³

Rola edukacji przedszkolnej w budowaniu kapitału społecznego została zaakcentowana również w „Komunikacie Komisji Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” znalazł się zapis mówiący o tym, że 95% dzieci w wieku od 4 lat do wieku rozpoczęcia obowiązków szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. W strategii „Europa 2020” nacisk na kształcenie na wszystkich poziomach (m. in. na poziomie przedszkolnym) położony jest przede wszystkim w szczegółowych założeniach wynikających z priorytetu pierwszego, tj. inteligentny wzrost. Stąd, jedną z inicjatyw wiodących wpisujących się w założenia priorytetowe jest projekt przewodni pn.: „Młodzież w drodze” („Mobilna młodzież”), którego celem jest poprawa wyników, podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego oraz jakości kształcenia na wszystkich poziomach. W zakresie nauczania wczesnoszkolnego państwa członkowskie będą musiały m. in.:¹⁴

- zapewnić odpowiedni poziom inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia na wszystkich poziomach (od przedszkolnego);
- poprawić rezultaty procesu kształcenia, stosując zintegrowane podejście w każdym segmencie systemu (kształcenie przedszkolne, podstawowe, średnie, zawodowe, wyższe).

W Kontrakcie Terytorialnym dla województwa świętokrzyskiego, w celach rozwojowych i kierunkach działań także wyodrębniono zagadnienia dotyczące wychowania przedszkolnego. Zawarte zostały w Celu 6. Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie poprzez:¹⁵

- a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej,
- b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego,
- c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy,
- d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy. W ramach deklaracji zawartych w **Kontrakcie terytorialnym dla Celu Podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie** uwzględniono:

¹³ http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf

¹⁴ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.

¹⁵ Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego

- a) zapewnienie przez stronę rządową, że przedsięwzięcia w zakresie szkolnictwa wyższego odzwierciedlające specyficzne potrzeby regionalne (wynikające z regionalnych inteligentnych specjalizacji) będą wybierane w ramach dostępnych środków finansowych w ramach właściwego krajowego programu operacyjnego na lata 2014–2020, służącego realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie polityki spójności, w trybie konkursowym, zapewniającym konkurencyjność międzyregionalną, z zastosowaniem mechanizmu preselekcji projektów na poziomie regionalnym;
- b) zapewnienie strony samorządowej, że w ramach dostępnych środków finansowych w ramach RPO nastąpi:
- wsparcie finansowe w obszarze kształcenia ogólnego będzie obejmować działania ukierunkowane na podniesienie kompetencji kluczowych oraz postaw lub umiejętności niezbędnych na rynku pracy (kreatywności, innowacyjności i przedsiębiorczości) uczniów, wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, stworzenia warunków dla nowoczesnego nauczania oraz indywidualizacji podejścia do ucznia,
  - wsparcie finansowe działań na rzecz edukacji przedszkolnej będzie obejmować tworzenie nowych miejsc edukacji przedszkolnej, rozszerzenie oferty ośrodka wychowania o dodatkowe zajęcia zwiększające szanse edukacyjne dzieci, a także podnoszenie kompetencji nauczycieli; budowa nowej bazy lokalowej dla ośrodków wychowania przedszkolnego będzie realizowana w ograniczonym zakresie, w przypadkach uzasadnionych specyfiką lokalną,
  - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia zawodowego będzie obejmować działania ukierunkowane na inicjowanie i rozwijanie współpracy szkół zawodowych z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, organizację praktycznej nauki zawodu, wyposażenie pracowni i warsztatów szkolnych, wsparcie świadczenia usług doradztwa w szkołach,
  - wsparcie finansowe działań w obszarze kształcenia ustawicznego osób dorosłych będzie skoncentrowane na rozwoju kompetencji kluczowych, w szczególności porozumiewaniu się w językach obcych oraz kompetencjach informatycznych.

Założenia Umowy Partnerstwa w kwestii edukacji są komplementarne z celami Strategii EU2020 oraz krajowymi dokumentami strategicznymi. Podnoszenie poziomu umiejętności i kwalifikacji, poprawa dostępności form uczenia się przez całe życie oraz lepsze dopasowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy są wyzwaniami dla Polski. Wyzwania te są zbieżne z indywidualnymi ocenami i zaleceniami Rady UE w sprawie wdrażania w Polsce strategii Europa 2020 oraz z efektami monitorowania strategicznych ram współpracy europejskiej w dziedzinie kształcenia, szkolenia oraz z diagnozami określonymi w krajowych dokumentach strategicznych. Jakość kapitału ludzkiego i społecznego, w tym lepsze kompetencje, stanowią podstawę inteligentnego, zrównoważonego i opartego na spójności społecznej wzrostu, jako priorytetu strategii Europa 2020. W procesie kształtowania jakości kapitału ludzkiego i społecznego, edukacja odgrywa kluczową rolę, a jej wzmocnienie będzie przedmiotem wsparcia z funduszy europejskich w okresie 2014–2020 zarówno z poziomu krajowego, jak i regionalnego. Działania z zakresu edukacji odpowiadają Zaleceniom Rady odnoszącym się do zwiększenia dostępności edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. Wpisują się również w projekt przewodni UE Mobilna młodzież, Projekt na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia oraz Europejską agendę cyfrową. Propozycja rozwiązania problemu niedostosowania edukacji do potrzeb

rynku pracy jest spójna z rekomendacjami Strategii Rozwoju Kraju 2020 dotyczącymi głównie podwyższania kompetencji miękkich, ścisłych i umiejętności praktycznych młodych ludzi, a także wprowadzeniu systemu doradztwa zawodowego i zmian strukturalnych w systemie edukacji. Strategia podkreśla także zasadnicze znaczenie podniesienia poziomu szkolnictwa wyższego w przygotowaniu przyszłych specjalistów oraz zwiększenia uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie dla poprawy jakości kapitału ludzkiego w kraju. W wymiarze krajowym, wiodącym dokumentem strategicznym

dla wymienionych kierunków interwencji jest Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego. Zgodnie ze zdiagnozowanymi przyczynami niedopasowania struktury edukacji do potrzeb rynku pracy, interwencje realizowane w okresie 2014–2020 mają zwiększyć zdolność systemu edukacji do kształtowania odpowiednich kompetencji, z uwzględnieniem umiejętności interpersonalnych i społecznych, których niedobór jest silnie odczuwany na rynku pracy oraz kluczowych kompetencji, których nierównomierny rozkład w populacji uczniów, studentów i dorosłych przesądza obecnie o niskim uczestnictwie dorosłych Polaków w uczeniu się. Działania będą koncentrować się na poprawie jakości, dostępności, efektywności i innowacyjności dobrego kształcenia na wszystkich etapach edukacji z uwzględnieniem osiągnięć i dobrych praktyk, które zostały wypracowane i przetestowane w poprzednich okresach programowania, przy zachowaniu komplementarności wsparcia na poziomie krajowym i regionalnym z uwzględnieniem priorytetów, wyników badań i ewaluacji oraz zróżnicowanych potrzeb interesariuszy systemu.¹⁶

Skuteczność całego systemu oświaty zależy od skuteczności działania poszczególnych szkół i placówek edukacyjnych, od tego, w jakim stopniu potrafią odpowiadać na indywidualne potrzeby każdego ucznia i dobrze współdziałać ze środowiskiem, w którym funkcjonują.

Zgodnie z **Umową Partnerstwa w ramach Celu tematycznego 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie (CT10)** podkreślono, że priorytetem są lepsze kompetencje kadr gospodarki zdobywane m. in. przez:¹⁷

- Zwiększenie powiązania systemu edukacji i umiejętności osób z potrzebami rynku pracy, w tym:
  - rozwój współpracy szkół, placówek oświatowych i szkół wyższych z ich otoczeniem, zwłaszcza z pracodawcami,
  - doskonalenie modelu kształcenia zawodowego oraz promocja kształcenia zawodowego,
  - wzrost liczby studentów w dziedzinach i obszarach istotnych dla gospodarki zdefiniowanych na podstawie analiz i ewaluacji,
  - wdrożenie Krajowego Systemu Kwalifikacji,
  - wzrost uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu i szkoleniu oraz poprawa jakości kształcenia osób dorosłych.
- Lepszy dostęp do wysokiej jakości usług edukacyjnych dostarczanych na rzecz grup o specjalnych potrzebach:
  - wzrost udziału uczniów osiągających najwyższe wyniki edukacyjne,

¹⁶ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf

¹⁷ Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;

- wzrost liczby dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych objętych wsparciem na danym etapie edukacji,
- zwiększenie odsetka dzieci (3-4 lata) korzystających z edukacji przedszkolnej.

Dodatkowo, jako uzupełnienie do przedstawionych powyżej priorytetów realizowane będą poniższe działania uzupełniające:¹⁸

- Poprawa jakości kształcenia (w tym poprawa dostępności, efektywności i innowacyjności edukacji):
  - doskonalenie programów kształcenia na wszystkich etapach edukacji,
  - poprawa warunków kształcenia, w szczególności w szkołach i uczelniach,
  - poprawa jakości kadry pedagogicznej, akademickiej oraz kadr wspierających i organizujących proces nauczania,
  - poprawa systemu zarządzania edukacją i szkolnictwem wyższym.

Powyższe priorytety i działania uzupełniające realizowane będą w ramach wszystkich priorytetów inwestycyjnych CT10.

Wobec wyzwań stojących przed edukacją w Polsce środki polityki spójności w obszarze edukacji przeznacza się w latach 2014–2020 przede wszystkim na kształcenie umiejętności potrzebnych na rynku pracy i na kształcenie ustawiczne dorosłych. Podejmowane będą również działania na rzecz spójności społecznej, wyrównywania szans, a więc między innymi wczesna edukacja dzieci, również w placówkach zlokalizowanych na obszarach wiejskich, które oprócz roli centrów aktywności społecznej dla środowiska lokalnego świadczą usługi edukacyjne.

W Polsce wyzwaniem pozostaje zmniejszanie barier w dostępie do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, w tym zmniejszenie dysproporcji w jej upowszechnianiu. Przeprowadzone w 2012 roku badania ewaluacyjne dowiodły trwałości ośrodków wychowania przedszkolnego finansowanych w ramach EFS oraz ich wpływu na poprawę oferty edukacyjnej. Wsparcie z EFS zmieniło istniejące ośrodki wychowania przedszkolnego w wielu wymiarach – przede wszystkim przyczyniło się do rozwoju bazy dydaktycznej, a także materialnej oraz wzbogacenia oferty o zajęcia dodatkowe i stałą opiekę specjalistów. Dostrzegając ogromne znaczenie wczesnej edukacji dla rozwoju dziecka, wśród priorytetów rządu już kilka lat temu umieszczono nie tylko upowszechnienie wychowania przedszkolnego, ale także podniesienie jego jakości. Dotacja celowa z budżetu państwa przekazywana gminom od 1 września 2013 r. zapewnia środki na rozwój wychowania przedszkolnego, w tym na zwiększenie liczby miejsc oraz poprawę jakości i warunków wychowania przedszkolnego.

Zgodnie z założeniami dla perspektywy finansowej 2014–2020 wiodącym funduszem dla zapewnienia zwiększania dostępu do opieki przedszkolnej jest EFS. Wsparcie z EFRR będzie miało charakter pomocniczy. Wsparcie strukturalne będzie ukierunkowane na tworzenie nowych miejsc w przedszkolach lub innych formach edukacji przedszkolnej, szczególnie na obszarach pozbawionych tej edukacji. Zgodnie z Wytycznymi wsparcie udzielane w ramach regionalnych programów operacyjnych powinno przyczyniać się do:¹⁹

¹⁸ https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;

¹⁹Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

- zwiększania dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarach o niskim stopniu upowszechnienia wychowania przedszkolnego,
- upowszechnienia wychowania przedszkolnego, w tym zwłaszcza dzieci 3-4-letnich i dzieci z niepełnosprawnościami,
- wyrównywania szans edukacyjnych dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- poprawy jakości wychowania przedszkolnego.

W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020 (RPO WŚ), w ramach Osi priorytetowej 8. Rozwój edukacji i aktywne społeczeństwo (OP 8) uwzględniono 2 Cele tematyczne – CT 8 i CT 10, z czego (CT 10) Cel tematyczny 10 dotyczy inwestowania w kształcenie, szkolenia oraz szkolenia zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie. Wsparcie w ramach CT 10 zostało skierowane na zwiększenie dostępności do edukacji przedszkolnej, podnoszenia jakości edukacji oraz jej większego powiązania z rynkiem pracy. W związku z tym w ramach tej osi przewidziane zostały działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej, wyrównywaniem szans edukacyjnych dzieci, poprawą jakości szkolnictwa zawodowego oraz wsparciem osób dorosłych w procesie podnoszenia wiedzy. Zgodnie z rekomendacjami Strategii Rozwoju Kraju 2020 w ramach Osi Priorytetowej 8 RPO WŚ, realizowane będą również inicjatywy służące kształtowaniu i doskonaleniu tzw. „kompetencji miękkich”, wśród których wyróżnia się kreatywność, dynamikę działania, komunikatywność, elastyczność, inicjatywę, czy umiejętność współpracy w grupie.²⁰ Interwencja Priorytetu inwestycyjnego 10i (PI 10i) RPO WŚ „Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia”, obejmuje zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej, podniesienia jakości edukacji i powiązania z rynkiem pracy oraz wskazane w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego wyzwania dla Polski w zakresie podniesienia wskaźnika udziału dzieci we wczesnej edukacji, jakości nauczania i zapewnienia równego dostępu do kształcenia dobrej jakości, umożliwiającego rozwój talentów oraz wyrównującego szanse edukacyjne dzieci i młodzieży. PI 10i i zwraca uwagę na fakt, że nauczanie przedszkolne to istotny element edukacji odgrywający duże znaczenie na kolejnych etapach kształcenia. Wczesna edukacja jest ważna nie tylko z punktu widzenia rozwoju dzieci, ale również ułatwia aktywność zawodową ich rodziców/opiekunów. Interwencja PI 10i RPO WŚ 2014-2020 obejmuje zatem działania związane z upowszechnianiem edukacji przedszkolnej w szczególności na obszarach wiejskich i małych miastach oraz na obszarach o najniższym wskaźniku upowszechnienia edukacji przedszkolnej, jak i działania które związane są z podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, poprzez organizację zajęć dodatkowych, które stymulują rozwój ruchowy i intelektualny dzieci wraz z indywidualizacją nauczania (z uwzględnieniem potrzeb dzieci niepełnosprawnych). W edukacji ogólnej wsparcie będzie dotyczyło kompetencji kluczowych,

---

²⁰ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

ukierunkowanych na przedmioty matematyczno-przyrodnicze, ICT, języki obce oraz kreatywność, innowacyjność i pracę zespołową, w kontekście przyszłych możliwości zatrudnienia.²¹

Celem niniejszej analizy jest ocena stopnia zapotrzebowania na realizację wsparcia zaplanowanego w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014–2020 w zakresie zwiększania dostępu do wysokiej jakości edukacji przedszkolnej w poszczególnych obszarach województwa, w tym zwiększenia stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zmniejszenia różnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego oraz zbadania potencjału i prognoz demograficznych i uwarunkowań ekonomiczno-społecznych. Ponadto, zgodnie z oczekiwaniami KE zwiększenie dostępu do edukacji przedszkolnej w ramach RPO musi się koncentrować na obszarach, na których istnieją rzeczywiste deficyty w zakresie dostępności miejsc wychowania przedszkolnego.

---

²¹ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.

II. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA W PODZIALE NA WOJEWÓDZTWA

Analiza uwarunkowań wewnątrzregionalnych (lokalnych i ponadlokalnych), przeprowadzona na podstawie m. in.: stopnia upowszechnienia wychowania przedszkolnego, zróżnicowań przestrzennych w dostępie do wychowania przedszkolnego, popytu na miejsca w ośrodkach wychowania przedszkolnego, potencjału i prognoz demograficznych, uwarunkowań ekonomiczno-społecznych, ustalonej przez samorząd gminny sieci przedszkolnej pozwoli na ustalenie i zdefiniowanie faktycznej konieczności powstawania placówek wychowania przedszkolnego.

W celu uzyskania szerokiego i relatywnie pełnego obrazu dotyczącego omawianych potrzeb należy rozpatrzyć takie kwestie, jak: stan i struktura demograficzna zarówno populacji w województwie świętokrzyskim, jak i dzieci w wieku przedszkolnym, prognozy demograficzne dla regionu świętokrzyskiego, istniejące już ośrodki wychowania przedszkolnego, a w ich ramach placówki specjalne i oddziały integracyjne oraz liczba dzieci, które miałyby być objęte i korzystać z ewentualnie nowopowstałych placówek. Odrębną, ale bardzo ważną kwestią jest dostępność ośrodków wychowania przedszkolnego, mająca także wymiar przestrzenny. Placówka bowiem powinna znajdować się w pobliżu miejsca zamieszkania dziecka, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci objętych obowiązkowym przygotowaniem przedszkolnym (ustawowo obligatoryjne zorganizowanie sieci placówek w taki sposób, aby dzieci nie miały od niego dalej niż 3 km lub w innym wypadku transport dzieci - Ustawa o systemie oświaty, Dz. U. 1991, Nr 95, poz. 425, art. 14a). Zwrócić należy także uwagę, że sama liczba miejsc w przedszkolu nie zawsze ma decydujący, czy determinujący wpływ na faktyczną dostępność. Dotyczy to zwłaszcza terenów wiejskich i gmin. Niebagatelną również sprawą jest odpłatność za wychowanie przedszkolne w publicznych ośrodkach wychowania przedszkolnego powyżej 5 godzin realizacji podstawy programowej oraz odpłatne placówki prywatne.²²

Opisując stan i strukturę demograficzną województwa świętokrzyskiego warto nadmienić, że liczba ludności zamieszkującej region ulega stałemu spadkowi. W 2015 roku wynosiła ona

---

²² Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym.”, Kielce, 2016 r.

1 257 179 osób, a w 2016 roku już 1 252 900 osób. Najwięcej osób zamieszkuje w powiecie kieleckim (208 977 osób), a najmniej w kazimierskim (34 273 osób).

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku ogółem.

Nazwa	Stan ludności ogółem	
	2015	2016
	[osoba]	[osoba]
POLSKA	38 437 239	38 432 992
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1 257 179	1 252 900
Powiat buski	73 068	72 779
Powiat jędrzejowski	87 141	86 886
Powiat kazimierski	34 449	34 273
Powiat kielecki	208 526	208 977
Powiat konecki	82 336	81 902
Powiat opatowski	53 821	53 361
Powiat ostrowiecki	112 417	111 984
Powiat pińczowski	40 081	39 838
Powiat sandomierski	79 266	78 858
Powiat skarżyski	77 039	76 384
Powiat starachowicki	92 032	91 449
Powiat staszowski	73 036	72 797
Powiat włoszczowski	45 921	45 708
Powiat m. Kielce	198 046	197 704

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku współczynnik urodzeń w województwie świętokrzyskim wyniósł 8,47‰ (10 610 urodzeń żywych). W odniesieniu do roku 2015 był wyższy o 0,06 ‰ (w 2015 r. współczynnik ten wynosił 8,41‰ (10 579 urodzeń żywych). Zdecydowanie więcej dzieci rodzi się na wsi niż w miastach. W 2016 roku w regionie świętokrzyskim najwyższy wskaźnik urodzeń żywych w przeliczeniu na 1 000 osób zanotowano w powiecie kieleckim (10,16). W porównaniu z rokiem 2015 nastąpił spadek o 0,07. Wśród powiatów z najniższym współczynnikiem urodzeń żywych na 1 000 ludności znalazły się powiaty ostrowiecki (6,51) i skarżyski (7,12). Pełne zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 w podziale na powiaty.

Nazwa	Urodzenia żywe na 1000 ludności	
	2015	2016
	[-]	[-]
POLSKA	9,60	9,95
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8,40	8,46
Powiat buski	8,41	8,30

Powiat jędrzejowski	9,08	9,44
Powiat kazimierski	6,78	7,43
Powiat kielecki	10,23	10,16
Powiat konecki	7,58	7,94
Powiat opatowski	7,69	7,63
Powiat ostrowiecki	6,66	6,51
Powiat pińczowski	7,83	7,82
Powiat sandomierski	7,65	8,09
Powiat skarżyski	7,56	7,12
Powiat starachowicki	7,67	7,68
Powiat staszowski	9,25	9,00
Powiat włoszczowski	9,00	8,72
Powiat m. Kielce	8,60	8,90

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę prognozy demograficzne sporządzone przez Główny Urząd Statystyczny dla województwa świętokrzyskiego do 2050 roku liczba mieszkańców w regionie zmniejszy się o około 291 tys. osób. Prognozy demograficzne dla świętokrzyskiego nie są więc optymistyczne, a wręcz niekorzystne. Prognozuje się, że w regionie świętokrzyskim oprócz stałego spadku liczby ludności obniżce ulegnie przyrost naturalny,²³ który na koniec 2015 roku wynosił -3,0, zaś w roku 2016 był nieco wyższy i wynosił -2,66. Niższy przyrost naturalny zanotowano jedynie w regionie łódzkim -3,61 w 2015 r. i -2,98 w 2016 r. W powiatach województwa świętokrzyskiego w 2016 r. najniższy przyrost naturalny był w powiecie skarżyskim -5,56, najwyższy zaś, bo dodatni w powiecie kieleckim i wynosił 1,00.

Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na powiaty.

Nazwa	Przyrost naturalny na 1000 ludności	
	2015	2016
	[-]	[-]
POLSKA	-0,67	-0,15
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,04	-2,66
Powiat buski	-4,44	-3,52
Powiat jędrzejowski	-3,03	-1,78
Powiat kazimierski	-6,93	-5,24
Powiat kielecki	0,62	1,00
Powiat konecki	-4,65	-4,09
Powiat opatowski	-5,43	-4,95
Powiat ostrowiecki	-5,44	-5,54
Powiat pińczowski	-5,65	-4,18
Powiat sandomierski	-3,38	-3,15

²³ <http://kielce.stat.gov.pl/opracowania-biezace/opracowania-sygnalne/inne-opracowania/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,6,1.htm>

Powiat skarżyski	-4,36	-5,56
Powiat starachowicki	-4,11	-3,65
Powiat staszowski	-1,53	-1,58
Powiat włoszczowski	-3,87	-3,56
Powiat m. Kielce	-1,69	-1,41

Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.

Nazwa	ogółem	
	2015	2016
	[-]	[-]
POLSKA	-0,67	-0,15
DOLNOŚLĄSKIE	-1,82	-1,07
KUJAWSKO-POMORSKIE	-0,64	-0,33
LUBELSKIE	-1,45	-1,23
LUBUSKIE	-0,72	-0,22
ŁÓDZKIE	-3,61	-2,98
MAŁOPOLSKIE	0,99	1,66
MAZOWIECKIE	0,45	0,88
OPOLSKIE	-2,18	-1,38
PODKARPACKIE	0,07	0,54
PODLASKIE	-1,24	-0,76
POMORSKIE	1,55	2,04
ŚLĄSKIE	-1,92	-1,36
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-3,04	-2,66
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-0,51	-0,44
WIELKOPOLSKIE	1,03	1,70
ZACHODNIOPOMORSKIE	-1,27	-0,80

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Cały obszar województwa dotyka problem demograficzny, który jest spowodowany niskim poziomem urodzeń żywych, niskim współczynnikiem dzietności, jak też ujemnym saldem migracyjnym. Pod względem urodzeń żywych województwo świętokrzyskie w 2016 r. znalazło się na 14 pozycji wśród wszystkich województw, podobnie, jak w 2015 r. Najwięcej dzieci w roku 2016 urodziło się w regionie mazowieckim – 59 586 dzieci.

Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku.

Nazwa	Urodzenia żywe ogółem	
	2015	2016
	[-]	[-]
POLSKA	369 308	382 257
DOLNOŚLĄSKIE	26 258	27 452
KUJAWSKO-POMORSKIE	19 190	19 840

LUBELSKIE	19 715	19 666
LUBUSKIE	9 420	9 734
ŁÓDZKIE	22 113	22 794
MAŁOPOLSKIE	34 721	36 331
MAZOWIECKIE	57 456	59 586
OPOLSKIE	8 289	8 634
PODKARPACKIE	19 566	20 262
PODLASKIE	10 825	11 373
POMORSKIE	24 596	25 865
ŚLĄSKIE	41 611	42 742
ŚWIĘTOKRZYSKIE	10 579	10 610
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13 121	13 443
WIELKOPOLSKIE	36 760	38 237
ZACHODNIOPOMORSKIE	15 088	15 688

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zastępowalność pokoleń zapewnia współczynnik dzietności oscylujący na poziomie 2,10 do 2,15.²⁴ W regionie świętokrzyskim współczynnik ten wynosił w 2016 roku 1,203 i był jednym z dwu najniższych wartości na tle kraju. Niższy współczynnik dzietności zanotowano jedynie w województwie opolskim i wynosił on 1,201.

Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2015 i 2016 roku.

Nazwa	Współczynnik dzietności	
	2015	2016
	[-]	[-]
POLSKA	1,289	1,357
DOLNOŚLĄSKIE	1,206	1,286
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,249	1,318
LUBELSKIE	1,257	1,271
LUBUSKIE	1,253	1,326
ŁÓDZKIE	1,260	1,324
MAŁOPOLSKIE	1,320	1,397
MAZOWIECKIE	1,409	1,482
OPOLSKIE	1,124	1,201
PODKARPACKIE	1,199	1,254
PODLASKIE	1,226	1,303
POMORSKIE	1,412	1,506
ŚLĄSKIE	1,258	1,323
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,181	1,203
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,228	1,284

²⁴ Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, październik 2015 rok.

WIELKOPOLSKIE	1,384	1,466
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,218	1,296

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W celu utrzymania dalszego rozwoju koniecznymi wydają się inwestycje w kapitał ludzki, w tym w kompetencje dzieci, rodziców, nauczycieli, kadry zarządzającej ośrodków wychowania przedszkolnego. Pod pojęciami inwestycji w kapitał ludzki i jakość edukacji przedszkolnej kryje się rozszerzenie i wzmocnienie oferty edukacji najmłodszego pokolenia w zakresie objęcia nią dzieci ze szczególnymi potrzebami, czyli tworzenie placówek specjalnych i oddziałów integracyjnych.

Wczesna edukacja i opieka nad dziećmi w wieku 3-5 lat jest pierwszym etapem kształcenia, którego celem jest stymulowanie rozwoju poznawczego, społecznego i kulturalnego. Dzieci chodzące do przedszkoli przygotowują się do wczesnej nauki czytania, pisania oraz matematyki, a ponadto rozwijają swoje kompetencje społeczne i emocjonalne. Zwiększają w ten sposób swoje szanse na dobry start w szkole podstawowej i w całym procesie edukacji. Edukacja przedszkolna, choć jest pierwszym etapem edukacji formalnej, to należy rozumieć ją znacznie szerzej. Po pierwsze, w ujęciu czasowym jest okresem intensywnego rozwoju człowieka, który w dużej mierze wpływa na jego wykształcenie i sytuację w dorosłym życiu. Po drugie, edukacja małych dzieci nie dokonuje się wyłącznie w budynku ośrodków wychowania przedszkolnego podczas zajęć przygotowujących do szkoły. Potrzebne jest tu zaangażowanie całego środowiska lokalnego i zakres terytorialny wykraczający poza rodzinną miejscowość dzieci.

W okresie wczesnego dzieciństwa możliwości rozwojowe dzieci są największe. Należy je więc wykorzystać w maksymalnym zakresie. Dlatego tak ważna jest edukacja przedszkolna wspomagana różnymi zajęciami dodatkowymi i działaniami stymulującymi rozwój dzieci. Niezbędne jest więc wypracowanie systemu edukacji przedszkolnej wysokiej jakości opartej nie tylko na obowiązkowej podstawie programowej, ale również programami dodatkowymi rozwijającymi zainteresowania, kreatywność, umiejętność pracy zespołowej i inne kluczowe kompetencje u dzieci.

Wychowanie przedszkolne to pierwszy i prawdopodobnie najważniejszy etap kształcenia w całym systemie polskiej oświaty. Obejmuje ono dzieci w wieku 3–6 lat i realizowane jest w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych mieszczących się w szkołach podstawowych, jak również w zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych.

W Polsce roku szkolnym 2015/2016 funkcjonowało 21,1 tys. (21,7 tys. w roku poprzednim) formalnie zarejestrowanych placówek wychowania przedszkolnego²⁵, na które składało się:

- 11,3 tys. przedszkoli (wzrost o 0,4 tysiąca),
- 7,8 tys. oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- 0,1 tys. zespołów wychowania przedszkolnego
- 1,9 tys. punktów przedszkolnych.

W stosunku do roku 2014/2015 liczba wszystkich placówek spadła o 2,5%. Wzrost odnotowano jedynie w liczbie przedszkoli, których przybyło 392 (co stanowiło przyrost o 3,6%) - w tym 124 placówki na wsi. Spadek liczby pozostałych typów placówek wyniósł w przypadku punktów przedszkolnych 8,0%, a zespołów wychowania przedszkolnego – o 5,1%. Przedszkola stanowiły ponad połowę (53,7%) wszystkich placówek wychowania przedszkolnego, przy czym ponad 2/3 wszystkich

²⁵ <https://www.dlaprzedzskolaka.info/s/3180/67604-Przedszkola-w-liczbach.htm>

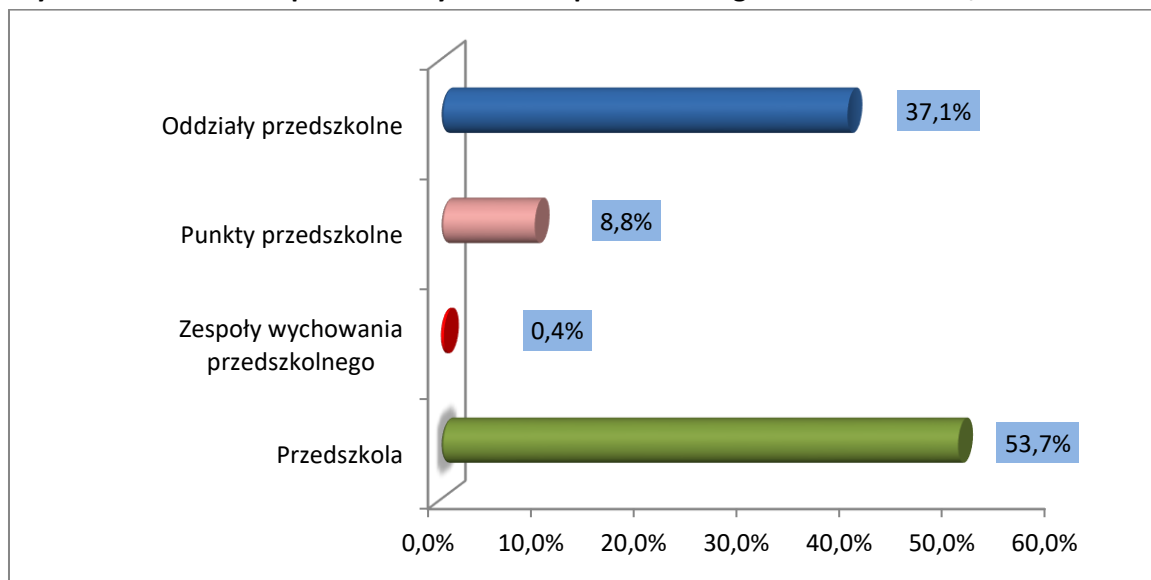

przedszkoli zlokalizowanych było w miastach (66,9%). Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych stanowiły 37,1% wszystkich typów placówek, przy czym prawie 79% zlokalizowane były na wsi. Zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne stanowiły natomiast nieco ponad 9% wszystkich placówek, (60,2% zlokalizowanych było na wsi)²⁶. W roku szkolnym 2015/2016 w ramach systemu oświaty wychowaniem przedszkolnym objętych było 1 140,6 tys. dzieci.

Liczba przedszkolaków w placówkach wychowania przedszkolnego zlokalizowanych w miastach stanowiła 98,1% dzieci w wieku od 3 do 5 lat (wzrost o 5,2 pkt. proc – podobnie jak w roku poprzednim), w tym 108,2% pięciolatków, 97,8% czterolatków i 87,8% trzylatków (wzrost o 7,8 pkt. proc). Odsetek dzieci pięcioletnich uczestniczących w zajęciach w placówkach zlokalizowanych w miastach przekroczył 100% ze względu na uczęszczanie do tych przedszkoli dzieci dowożonych ze wsi przez rodziców pracujących w mieście. Wskaźnik dla wsi wynosił 65,1% (wzrost o 4,3 pkt. proc), w tym 82,6% dla pięciolatków, 64,7% dla czterolatków i 46,6% dla trzylatków.

Wskaźnik upowszechniania edukacji przedszkolnej wśród dzieci 3-4-letnich w Polsce wyniósł 77,3%. Zwiększył się zatem o 5,7 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego roku szkolnego. Podobnie, jak w kilku poprzednich latach najwięcej wśród dzieci w tym wieku uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego w województwach: opolskim – 86,5%, mazowieckim – 83,6 % oraz śląskim 82,4%, natomiast najmniej w województwach warmińsko-mazurskim – 65,2% oraz kujawsko – pomorskim – 67,7%.²⁷

Wykres nr 1. Struktura placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w 2015/2016 roku.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2015/2016”, Warszawa, 2016 rok.

Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2016 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 800 jednostek, co stanowiło zaledwie 3,69% wszystkich placówek w kraju.

²⁶ Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2015/2016”, Warszawa, 2016 rok, str. 62.

²⁷ Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2015/2016”, Warszawa, 2016 rok, str. 64.

Świętokrzyskie to jeden z 6 polskich regionów o najniższej liczbie placówek wychowania przedszkolnego. Mniejszą ilość placówek wychowania przedszkolnego odnotowano jedynie w województwach: opolskim (2,20%), lubuskim (2,36%), podlaskim (3,08%) oraz warmińsko-mazurskim (3,58%). Zgodnie danymi za 2016 r. z BDL, województwami, w których funkcjonowało najwięcej placówek wychowania przedszkolnego były województwa: mazowieckie, małopolskie i wielkopolskie (odpowiednio 16,4%, 10,34% i 8,81%). Wśród 800 placówek wychowania przedszkolnego, jakie funkcjonowały na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku było 299 przedszkoli, 1 zespół wychowania przedszkolnego (bez specjalnych), 125 punktów przedszkolnych i 366 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2015/2016.

Województwo	Ogółem	Przedszkola	Zespoły wychowania przedszkolnego	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
POLSKA	21 675	11 762	79	1 788	8 046
DOLNOŚLĄSKIE	1 439	758	5	221	455
KUJAWSKO-POMORSKIE	1 059	498	3	91	467
LUBELSKIE	1 377	554	9	107	707
LUBUSKIE	511	283	3	40	185
ŁÓDZKIE	1 283	672	7	99	505
MAŁOPOLSKIE	2 242	1 280	1	105	856
MAZOWIECKIE	3 534	1 935	5	341	1 253
OPOLSKIE	477	366	x	13	98
PODKARPACKIE	1 506	643	8	115	740
PODLASKIE	667	257	17	88	305
POMORSKIE	1 382	715	6	164	497
ŚLĄSKIE	1 893	1 507	1	62	323
ŚWIĘTOKRZYSKIE	800	308	1	125	366
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	776	364	11	52	349
WIELKOPOLSKIE	1 910	1 220	2	69	619
ZACHODNIOPOMORSKIE	819	402	x	96	321

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na obszarze województwa świętokrzyskiego w roku szkolnym 2016/2017 wychowanie przedszkolne realizowane było w 800 placówkach wychowania przedszkolnego, w tym w 308 przedszkolach, 366 oddziałach przedszkolnych, 125 punktach i 1 zespole wychowania przedszkolnego. W stosunku do roku 2013/2014 wzrosła liczba przedszkoli (o 11) i punktów przedszkolnych (o 9), natomiast ubyło oddziałów przedszkolnych (o 44) i zespołów wychowania przedszkolnego (o 9). Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego wzrosła z 26,7 tys. do 29,6 tys., przy czym w przedszkolach zwiększyła się z 23,9 tys. do 26,0 tys. Ogółem do placówek wychowania przedszkolnego uczęszczało 36,6 tys. dzieci wobec 37,5 tys. w roku 2013/2014, przy czym do przedszkoli – 24,4 tys. wobec 23,7 tys., a do punktów przedszkolnych 3,0 tys. wobec 2,4 tys.

Dzieci niepełnosprawne stanowiły 0,5 tys. osób (w 2013 r. - 0,3 tys.), co oznacza wzrost udziału ich subpopulacji wśród uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego o 0,5 p. proc. do 1,4%. Wzrosła również liczebność subpopulacji dzieci objętych wychowaniem i kształceniem specjalnym w placówkach wychowania przedszkolnego z 0,3 tys. osób do 0,6 tys.²⁸

Zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim znajdowała się na terenach wiejskich, bo aż 70,13% - 561. W porównaniu do roku 2014 uległa zmniejszeniu o 3,27% (73,4%). Blisko połowa przedszkoli również znajdowała się na wsi 47,4%, ale także wskaźnik zmalał o 2,4% (49,8%). W regionie było 366 oddziałów wychowania przedszkolnego w szkołach podstawowych (o 3 mniej niż w 2015 r.), 1 zespół wychowania przedszkolnego, podobnie, jak w roku 2015 i 125 punktów przedszkolnych (o 2 mniej niż w 2015 r.). 100% zespołów wychowania przedszkolnego znajdowało się na terenach wiejskich, a 93,1% punktów przedszkolnych i 84,2% oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych także było umiejscowionych na wsi.

Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2016/2017 ogółem.

Województwo	Placówki wychowania przedszkolnego na wsi ogółem	Przedszkola na wsi	Zespoły wychowania przedszkolnego na wsi	Punkty przedszkolne	Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych
Świętokrzyskie	561	146	1	125	366

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych. Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego 2017 r. – Urząd Statystyczny Kielce, <http://kielce.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-województwa-swietokrzyskiego-2017,4,16.html>

Na koniec 2016 roku łącznie na obszarze całego kraju funkcjonowało 11 520 przedszkoli o charakterze zwykłym i 242 przedszkola specjalne. Na terenie województwa świętokrzyskiego znajdowało się 308 przedszkoli (14-a pozycja w kraju). W omawianym okresie w regionie świętokrzyskim funkcjonowało 299 przedszkoli o charakterze zwykłym, co dało nam 14-e miejsce w kraju oraz 9 przedszkoli specjalnych, co uplasowało nas na 12-ej pozycji wśród wszystkich województw. Ogólnie słabiej wypadły jedynie województwa podlaskie (251 przedszkoli bez specjalnych i 6 specjalnych) i lubuskie (275 przedszkoli bez specjalnych i 8 przedszkoli specjalnych). Najwyższą liczbą przedszkoli charakteryzowało się województwo mazowieckie (1 898 przedszkoli bez specjalnych i 37 przedszkoli specjalnych).²⁹

²⁸ „Warunki życia ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2013-2016”, Urząd Statystyczny, Kielce, listopad 2017.

²⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2016 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.

Nazwa	Liczba przedszkoli bez specjalnych		Liczba przedszkoli specjalnych	
	ogółem		ogółem	
	2016		2016	
	[ob.]		[ob.]	
POLSKA	11 520		242	
DOLNOŚLĄSKIE	744		14	
KUJAWSKO-POMORSKIE	490		8	
LUBELSKIE	536		18	
LUBUSKIE	275		8	
ŁÓDZKIE	655		17	
MAŁOPOLSKIE	1 263		17	
MAZOWIECKIE	1 898		37	
OPOLSKIE	359		7	
PODKARPACKIE	627		16	
PODLASKIE	251		6	
POMORSKIE	695		20	
ŚLĄSKIE	1 486		21	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	299		9	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	349		15	
WIELKOPOLSKIE	1 205		15	
ZACHODNIOPOMORSKIE	388		14	

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w omawianym okresie była zlokalizowana w mieście powiatowym Kielce. Funkcjonowało tam 55 przedszkoli, z czego 2 jednostki o charakterze specjalnym. Na 2-gim miejscu znalazł się powiat kielecki, na którego terenie znajdowały się 33 obiekty zwykłe. **Najmniej przedszkoli funkcjonowało w powiecie kazimierskim (6 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne) oraz opatowskim (7 przedszkoli zwykłych i 1 specjalne).**

Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	przedszkola bez specjalnych			przedszkola specjalne		
	ogółem			ogółem		
	ogółem			ogółem		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	10 748	11 124	11 520	191	207	242
ŚWIĘTOKRZYSKIE	281	291	299	8	8	9
Powiat buski	16	17	18	0	0	0

Busko-Zdrój - miasto	5	5	5	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski	2	2	4	0	0	0
Pacanów	2	2	2	0	0	0
Solec-Zdrój	1	1	1	0	0	0
Stopnica - miasto	-	2	2	-	0	0
Tuczępy	3	4	3	0	0	0
Wiślica	1	1	1	0	0	0
Powiat jędrzejowski	26	27	25	0	0	0
Jędrzejów - miasto	4	4	4	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski	2	2	2	0	0	0
Małogoszcz - miasto	2	2	2	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski	3	3	3	0	0	0
Nagłowice	2	2	2	0	0	0
Oksa	1	1	1	0	0	0
Sędziszów - miasto	1	1	1	0	0	0
Sędziszów - obszar wiejski	3	3	3	0	0	0
Słupia	2	2	1	0	0	0
Sobków	5	5	5	0	0	0
Wodzisław	1	2	1	0	0	0
Powiat kazimierski	6	6	6	1	1	1
Czarnocin	2	2	2	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto	2	2	2	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	0	0	0	1	1	1
Skalbmierz - miasto	2	2	2	0	0	0
Powiat kielecki	33	33	33	0	0	0
Bodzentyn - miasto	1	1	1	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0
Chęciny - miasto	1	1	1	0	0	0
Chmielnik - miasto	2	3	2	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski	2	1	1	0	0	0
Daleszyce - miasto	1	1	1	0	0	0
Górno	2	2	2	0	0	0
Łopuszno	0	0	1	0	0	0
Miedziana Góra	2	2	2	0	0	0
Mniów	0	0	1	0	0	0
Morawica	2	2	2	0	0	0
Nowa Słupia	4	4	1	0	0	0
Piekoszów	5	5	5	0	0	0
Raków	2	2	2	0	0	0
Sitkówka-Nowiny	1	1	3	0	0	0
Strawczyn	1	1	1	0	0	0
Zagnańsk	6	6	6	0	0	0

Powiat konecki	16	18	19	0	0	0
Końskie - miasto	8	10	10	0	0	0
Końskie - obszar wiejski	3	3	3	0	0	0
Radoszyce	1	1	1	0	0	0
Ruda Maleniecka	1	1	1	0	0	0
Stąporków - miasto	2	2	3	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0
Powiat opatowski	5	5	7	1	1	1
Bačkowice	1	1	1	0	0	0
Lipnik	0	0	1	0	0	0
Opatów - miasto	1	1	1	0	0	0
Opatów - obszar wiejski	0	0	1	0	0	0
Ożarów - miasto	1	1	1	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0
Sadowie	0	0	0	1	1	1
Tarłów	1	1	1	0	0	0
Powiat ostrowiecki	22	24	23	0	0	1
Ostrowiec Świętokrzyski	12	14	14	0	0	1
Bałtów	1	1	0	0	0	0
Bodzechów	5	5	5	0	0	0
Ćmielów - miasto	1	1	1	0	0	0
Ćmielów - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0
Kunów - miasto	1	1	1	0	0	0
Waśniów	1	1	1	0	0	0
Powiat pińczowski	17	17	17	0	0	0
Działoszyce - miasto	1	1	1	0	0	0
Kije	2	2	2	0	0	0
Michałów	4	4	4	0	0	0
Pińczów - miasto	3	3	3	0	0	0
Pińczów - obszar wiejski	6	6	6	0	0	0
Złota	1	1	1	0	0	0
Powiat sandomierski	26	25	26	1	1	1
Sandomierz	9	9	9	1	1	1
Dwikozy	5	6	6	0	0	0
Klimontów	2	2	2	0	0	0
Koprzywnica - miasto	1	1	1	0	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski	2	1	1	0	0	0
Łoniów	2	2	2	0	0	0
Obrazów	1	0	0	0	0	0
Samborzec	1	1	2	0	0	0
Zawichost - miasto	1	1	1	0	0	0
Zawichost - obszar wiejski	2	2	2	0	0	0

Powiat skarżyski	16	17	18	2	2	2
Skarżysko-Kamienna	12	12	12	2	2	2
Bliżyn	1	1	1	0	0	0
Łączna	1	1	2	0	0	0
Skarżysko Kościelne	1	1	1	0	0	0
Suchedniów - miasto	1	2	2	0	0	0
Powiat starachowicki	14	15	16	0	0	0
Starachowice	9	10	10	0	0	0
Brody	2	2	3	0	0	0
Mirzec	2	2	2	0	0	0
Wąchock - miasto	1	1	1	0	0	0
Powiat staszowski	20	20	20	0	0	1
Bogoria	3	3	3	0	0	0
Oleśnica	1	1	1	0	0	0
Osiek - miasto	1	1	1	0	0	0
Połaniec - miasto	1	1	1	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski	1	1	1	0	0	0
Rytwiany	3	3	3	0	0	0
Staszów - miasto	3	3	3	0	0	1
Staszów - obszar wiejski	6	6	6	0	0	0
Szydłów	1	1	1	0	0	0
Powiat włoszczowski	17	17	18	0	0	0
Kluczewsko	3	3	3	0	0	0
Krasocin	2	2	2	0	0	0
Moskorzew	2	2	2	0	0	0
Radków	1	1	1	0	0	0
Secemin	2	2	2	0	0	0
Włoszczowa - miasto	2	3	3	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski	5	4	5	0	0	0
Powiat m. Kielce	47	50	53	3	3	2
Kielce	47	50	53	3	3	2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na terenie całego kraju pod koniec 2016 roku w szkołach podstawowych działało 8 046 (więcej o 208 od roku 2015, ale mniej o 564 niż w roku 2014 - 8 610) oddziałów przedszkolnych. Największa ich liczba funkcjonowała w województwie mazowieckim – 1 253 oddziały. Pod tym względem województwo świętokrzyskie zajmowało 9-tą lokatę z liczbą 366 oddziałów. Mniejszą ilość oddziałów zanotowano w regionie opolskim 98 oddziałów, lubuskim – 185 oddziałów i podlaskim – 305 oddziałów.³⁰

³⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2014-2016 w Polsce ogółem i w województwach.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	8 610	7 838	8 046
DOLNOŚLĄSKIE	500	441	455
KUJAWSKO-POMORSKIE	502	471	467
LUBELSKIE	751	688	707
LUBUSKIE	187	159	185
ŁÓDZKIE	554	495	505
MAŁOPOLSKIE	907	863	856
MAZOWIECKIE	1 285	1 152	1 253
OPOLSKIE	98	96	98
PODKARPACKIE	795	749	740
PODLASKIE	329	301	305
POMORSKIE	520	499	497
ŚLĄSKIE	399	299	323
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	369	366
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	385	356	349
WIELKOPOLSKIE	671	588	619
ZACHODNIOPOMORSKIE	341	312	321

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W regionie świętokrzyskim większa liczba oddziałów przedszkolnych działających w szkołach podstawowych w 2016 roku była zlokalizowana na terenach wiejskich (319 oddziałów). Najwięcej oddziałów przedszkolnych działało w powiecie kieleckim (99 oddziały), z czego 3 zlokalizowane na terenach miejskich, a 96 na wiejskich. W pozostałych powiatach liczba oddziałów przedszkolnych nie przekraczała 37 (powiat starachowicki). **Najmniej oddziałów przedszkolnych funkcjonowało pińczowskim (8 oddziałów).** We wszystkich świętokrzyskich powiatach oddziały przedszkolne zlokalizowane były głównie na terenach wiejskich.³¹

Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016		
	ogółem		
	2014	2015	2016

³¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	8 610	7 838	8 046
ŚWIĘTOKRZYSKIE	386	369	366
Powiat buski	27	24	22
Busko-Zdrój - miasto	2	2	2
Busko-Zdrój - obszar wiejski	7	5	5
Gnojno	5	5	4
Nowy Korczyn	3	3	3
Pacanów	2	2	2
Solec-Zdrój	4	4	4
Stopnica - obszar wiejski	-	1	0
Tuczępy	1	0	0
Wiślica	2	2	2
Powiat jędrzejowski	34	34	31
Imielno	3	3	3
Jędrzejów - miasto	3	3	3
Jędrzejów - obszar wiejski	9	9	8
Małogoszcz - obszar wiejski	2	2	2
Oksa	2	2	2
Sędziszów - miasto	2	2	2
Sędziszów - obszar wiejski	1	1	1
Słupia	1	1	1
Sobków	6	6	4
Wodzisław	5	5	5
Powiat kazimierski	13	13	11
Bejsce	2	2	2
Czarnocin	1	1	1
Kazimierza Wielka - miasto	2	2	2
Kazimierza Wielka - obszar wiejski	5	5	3
Opatowiec	2	2	2
Skalbmierz - obszar wiejski	1	1	1
Powiat kielecki	104	99	99
Bieliny	8	8	8
Bodzentyn - obszar wiejski	5	5	4
Chęciny - miasto	1	0	1
Chęciny - obszar wiejski	9	9	9
Chmielnik - miasto	1	1	1
Chmielnik - obszar wiejski	3	3	1
Daleszyce - miasto	1	1	1
Daleszyce - obszar wiejski	10	10	10
Górno	8	8	8
Łągów	5	5	5

Łopuszno	6	6	6
Masłów	5	5	5
Miedziana Góra	2	2	2
Mniów	6	5	5
Morawica	2	0	2
Nowa Słupia	8	8	8
Piekoszów	5	5	5
Pierzchnica	2	2	2
Raków	3	2	4
Sitkówka-Nowiny	2	2	0
Strawczyn	7	7	7
Zagnańsk	5	5	5
Powiat konecki	26	27	23
Fałków	2	2	2
Gowarczów	2	2	2
Końskie - obszar wiejski	5	7	3
Radoszyce	5	5	5
Słupia (Konecka)	4	4	4
Smyków	2	2	2
Stąporków - miasto	2	1	2
Stąporków - obszar wiejski	4	4	3
Powiat opatowski	26	25	24
Baćkowice	3	3	3
Iwaniska	6	5	5
Lipnik	2	2	2
Opatów - miasto	2	2	2
Opatów - obszar wiejski	1	1	1
Ożarów - obszar wiejski	3	3	3
Sadowie	2	2	1
Tartów	3	3	3
Wojciechowice	4	4	4
Powiat ostrowiecki	25	22	23
Ostrowiec Świętokrzyski	9	6	7
Bałtów	2	2	2
Bodzechów	3	3	3
Ćmielów - obszar wiejski	2	2	2
Kunów - obszar wiejski	5	5	5
Waśniów	4	4	4
Powiat pińczowski	8	8	8
Działoszyce - obszar wiejski	2	2	2
Kije	1	1	1
Michałów	1	1	1

Pińczów - miasto	1	1	1
Złota	3	3	3
Powiat sandomierski	30	29	28
Sandomierz	4	2	2
Dwikozy	4	4	3
Klimontów	5	5	5
Koprzywnica - miasto	1	1	1
Koprzywnica - obszar wiejski	1	2	2
Łoniów	3	3	3
Obrazów	3	3	3
Samborzec	5	5	5
Wilczyce	4	4	4
Powiat skarżyski	14	14	14
Skarżysko-Kamienna	1	1	2
Bliżyn	4	4	4
Łączna	2	2	2
Skarżysko Kościelne	4	4	3
Suchedniów - miasto	2	2	2
Suchedniów - obszar wiejski	1	1	1
Powiat starachowicki	38	38	37
Starachowice	9	9	9
Brody	10	10	10
Mirzec	6	6	6
Pawłów	11	11	10
Wąchock - obszar wiejski	2	2	2
Powiat staszowski	13	12	12
Bogoria	1	1	1
Łubnice	4	4	4
Oleśnica	1	0	0
Osiek - obszar wiejski	4	4	4
Połaniec - miasto	1	1	1
Połaniec - obszar wiejski	1	1	1
Staszów - obszar wiejski	1	1	1
Powiat włoszczowski	12	9	10
Krasocin	6	6	6
Secemin	2	0	0
Włoszczowa - miasto	1	1	2
Włoszczowa - obszar wiejski	3	2	2
Powiat m. Kielce	16	15	24
Kielce	16	15	24

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w Polsce funkcjonowało 1 788 punktów przedszkolnych, o 64 mniej niż w roku poprzednim i 225 mniej od roku 2014. Województwo świętokrzyskie znalazło się na 4-ej pozycji w kraju – 125 obiektów. Więcej punktów przedszkolnych zanotowano w województwie mazowieckim – 341 obiekty, w dolnośląskim – 221 obiektów oraz pomorskim – 164 obiekty.

Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	punkty przedszkolne bez specjalnych		
	ogółem		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	2 013	1 852	1 788
DOLNOŚLĄSKIE	261	227	221
KUJAWSKO-POMORSKIE	98	92	91
LUBELSKIE	115	112	107
LUBUSKIE	40	36	40
ŁÓDZKIE	106	100	99
MAŁOPOLSKIE	96	95	105
MAZOWIECKIE	386	354	341
OPOLSKIE	18	14	13
PODKARPACKIE	132	129	115
PODLASKIE	102	92	88
POMORSKIE	193	179	164
ŚLĄSKIE	68	71	62
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131	127	125
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	58	47	52
WIELKOPOLSKIE	87	74	69
ZACHODNIOPOMORSKIE	122	103	96

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z analizy liczebności punktów przedszkolnych w regionie świętokrzyskim wynika, że na 125 placówek w 2016 r., aż 117 zlokalizowane były na terenach wiejskich. Największa liczba punktów przedszkolnych znajdowała się w powiecie kieleckim (57 placówek), z czego wszystkie na wsi. **W powiatach włoszczowskim w końcu 2016 roku nie było żadnego punktu przedszkolnego. Ponadto po 4 punkty przedszkolne znajdowały się w powiatach: buskim, kazimierskim, opatowskim, i m. Kielce. Po 3 placówki były w powiatach jędrzejowskim i ostrowieckim, a tylko 2 w powiecie staszowskim.**³²

Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

³² <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Nazwa	punkty przedszkolne bez specjalnych		
	ogółem		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	2 013	1 852	1 788
ŚWIĘTOKRZYSKIE	131	127	125
Powiat buski	5	4	4
Gnojno	2	2	2
Nowy Korczyn	1	1	1
Solec-Zdrój	1	1	1
Powiat jędrzejowski	4	3	3
Imielno	1	1	1
Oksa	1	1	1
Sędziszów - obszar wiejski	1	1	1
Wodzisław	1	0	0
Powiat kazimierski	5	5	4
Bejsce	2	2	2
Czarnocin	1	1	0
Opatowiec	2	2	2
Powiat kielecki	62	61	57
Bieliny	7	7	8
Bodzentyn - obszar wiejski	4	4	4
Chęciny - obszar wiejski	6	6	5
Daleszyce - obszar wiejski	10	10	10
Górno	6	6	6
Łagów	6	6	6
Łopuszno	1	0	0
Miedziana Góra	1	1	1
Mniów	2	1	1
Morawica	9	9	9
Nowa Słupia	4	4	0
Strawczyn	6	7	7
Powiat konecki	15	11	11
Fałków	3	0	0
Gowarczów	2	1	1
Końskie - miasto	1	1	1
Końskie - obszar wiejski	4	4	4
Smyków	2	2	2
Stąporków - obszar wiejski	3	3	3
Powiat opatowski	5	5	4
Baćkowice	2	2	2

Lipnik	1	1	0
Opatów - miasto	1	1	1
Sadowie	1	1	1
Powiat ostrowiecki	0	0	3
Bałtów	0	0	2
Waśniów	0	0	1
Powiat pińczowski	6	6	6
Kije	1	1	1
Pińczów - miasto	1	1	1
Pińczów - obszar wiejski	2	2	2
Złota	2	2	2
Powiat sandomierski	14	17	17
Dwikozy	2	1	1
Klimontów	1	1	1
Koprzywnica - obszar wiejski	1	1	1
Łoniów	0	3	3
Obrazów	4	4	4
Samborzec	3	4	4
Wilczyce	3	3	3
Powiat skarżyski	5	5	5
Łączna	1	1	1
Skarżysko Kościelne	4	4	4
Powiat starachowicki	4	5	5
Starachowice	1	2	2
Brody	1	1	1
Pawłów	2	2	2
Powiat staszowski	1	1	2
Staszów - miasto	0	0	1
Szydłów	1	1	1
Powiat m. Kielce	5	4	4
Kielce	5	4	4

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w Polsce zanotowano 79 zespoły wychowania przedszkolnego, mniej o 15 niż w roku 2015 i o 20 w stosunku do roku 2014. Największa liczba zespołów wychowania przedszkolnego znajdowała się na obszarze województwa podlaskiego – 17 obiektów. Natomiast najniższą liczbą zespołów tego typu charakteryzowały się regiony oprócz świętokrzyskiego: śląskie, małopolskie i wielkopolskie, na których obszarze zlokalizowano odpowiednio po 1 i 2 zespoły tego typu w wielkopolskim. Województwo świętokrzyskie było na 13-ej pozycji w kraju.³³

³³ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych		
	ogółem		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	99	94	79
DOLNOŚLĄSKIE	9	6	5
KUJAWSKO-POMORSKIE	3	3	3
LUBELSKIE	8	10	9
LUBUSKIE	4	3	3
ŁÓDZKIE	7	7	7
MAŁOPOLSKIE	1	1	1
MAZOWIECKIE	10	9	5
PODKARPACKIE	9	8	8
PODLASKIE	19	20	17
POMORSKIE	6	6	6
ŚLĄSKIE	5	4	1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2	1	1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	12	13	11
WIELKOPOLSKIE	4	3	2

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W regionie świętokrzyskim na koniec 2016 roku funkcjonował jedynie 1 zespół wychowania przedszkolnego. Oba zespoły znajdowały się na terenie powiatu kieleckiego w obszarze wiejskim.

Według zebranych danych województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypada na tle całego kraju pod względem zasobu jednostek zajmujących się wychowaniem przedszkolnym. Region z reguły zajmuje najniższe pozycje wśród wszystkich województw.

Analizując liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-4 lata w latach 2014-2016 miał miejsce spadek zarówno w skali całego kraju, jak i w regionie świętokrzyskim. Liczba ludności w tym przedziale wiekowym spadła kolejno o 25 689 w 2015 r. w stosunku do 2014 r. i o 26 344 dzieci w odniesieniu do 2015 r. W województwie świętokrzyskim odpowiednio o 824 i 1 150 dzieci. Jednakże w grupie wiekowej 4-6 lat zauważalny był wzrost o 181 085 dzieci w całym kraju w roku 2015 i spadek w roku 2016 o 43 867 dzieci. W regionie świętokrzyskim nastąpił wzrost liczby dzieci o 5 230 w roku 2015 i spadek w roku 2016 o 1 540 osób. Podobnie było w pozostałych województwach. Pod tym względem zajmujemy jednak tylko 13. pozycję w skali kraju.³⁴

³⁴ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku 3-4 i 4-6 lat w latach 2014-2016					
	ogółem					
	dzieci w wieku 3 - 4 lat			dzieci w wieku 4 - 6 lat		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	811 223	785 534	759 190	1 063 163	1 244 248	1 200 381
DOLNOŚLĄSKIE	58 299	56 206	53 891	76 745	89 568	85 986
KUJAWSKO-POMORSKIE	43 465	41 806	40 349	58 337	67 497	64 036
LUBELSKIE	43 404	42 108	40 153	56 666	66 311	64 010
LUBUSKIE	21 632	21 033	20 186	28 798	33 405	31 962
ŁÓDZKIE	49 443	48 032	45 993	64 497	75 790	73 149
MAŁOPOLSKIE	74 913	72 432	70 604	97 413	114 569	111 001
MAZOWIECKIE	121 208	117 542	114 568	156 602	185 016	180 287
OPOLSKIE	17 960	17 674	17 060	23 646	27 644	26 794
PODKARPACKIE	43 869	42 768	41 574	57 904	67 602	65 091
PODLASKIE	23 325	22 378	21 544	30 995	35 986	34 383
POMORSKIE	53 000	51 464	49 826	70 041	81 688	78 668
ŚLĄSKIE	92 448	90 019	87 343	119 590	140 752	136 858
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 967	23 143	21 993	31 643	36 873	35 333
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	30 678	29 578	28 019	40 729	47 424	45 040
WIELKOPOLSKIE	79 746	76 869	74 586	104 009	121 744	117 922
ZACHODNIOPOMORSKIE	33 866	32 482	31 501	45 548	52 379	49 861

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę dzieci w wieku 3-5 lat wyraźnie widać, że w porównaniu do 2014 roku w 2015 nastąpił spadek w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale wiekowym o 45 030 w skali kraju, a w 2016 r. w odniesieniu do roku poprzedniego o 43 875. W regionie świętokrzyskim liczba dzieci zmniejszyła się w 2015 r. o 1 608 w stosunku do roku 2014, a w 2016 r. o 1 593 w relacji do 2015 r., co spowodowało zajęcie niskiej 13-ej lokaty wśród wszystkich województw.

Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym		
	ogółem		
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 244 861	1 199 831	1 155 956
DOLNOŚLĄSKIE	89 662	85 918	82 453
KUJAWSKO-POMORSKIE	67 528	64 119	61 464
LUBELSKIE	66 530	64 044	61 446
LUBUSKIE	33 527	31 966	30 810

ŁÓDZKIE	75 840	73 195	70 257
MAŁOPOLSKIE	114 474	110 828	107 291
MAZOWIECKIE	184 540	179 892	173 899
OPOLSKIE	27 659	26 812	25 860
PODKARPACKIE	67 644	65 037	63 136
PODLASKIE	36 050	34 399	32 805
POMORSKIE	81 655	78 507	75 816
ŚLĄSKIE	141 037	136 946	132 616
ŚWIĘTOKRZYSKIE	36 937	35 329	33 736
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	47 539	45 083	43 105
WIELKOPOLSKIE	121 788	117 861	113 365
ZACHODNIOPOMORSKIE	52 451	49 895	47 897

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku	
	%	
POLSKA	-3,7	
DOLNOŚLĄSKIE	-4,0	
KUJAWSKO-POMORSKIE	-4,1	
LUBELSKIE	-4,1	
LUBUSKIE	-3,6	
ŁÓDZKIE	-4,0	
MAŁOPOLSKIE	-3,2	
MAZOWIECKIE	-3,3	
OPOLSKIE	-3,6	
PODKARPACKIE	-2,9	
PODLASKIE	-4,6	
POMORSKIE	-3,4	
ŚLĄSKIE	-3,2	
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-4,5	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-4,4	
WIELKOPOLSKIE	-3,8	
ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,0	

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W latach 2014-2016 zarówno w regionie świętokrzyskim, jak i na obszarze całego kraju dał się zauważyć wzrost liczby ludności w przedziale wiekowym 3-6 lat w ogólnej liczbie ludności w tym przedziale w roku 2015 i spadek w 2016 r. W Polsce wzrost ten wynosił 173 342 osoby, o stanowiło 11,9%. Spadek zaś nastąpił w 2016 r. w odniesieniu do 2015 r. i wyniósł on 62 874 osoby, co odpowiadało (-)3,8% spadkowi w odniesieniu do 2015 roku. W świętokrzyskim w 2015 r. w przedziale wiekowym 3-6 lat było więcej o 4 884 osoby w stosunku do 2014 r., zaś w 2016 mniej o 2 357 osób w odniesieniu do 2015 r. Odpowiadało to odpowiednio wzrostowi w 2015 r. na poziomie 10,1% oraz spadkowi w 2016 r. na poziomie (-)4,9% w stosunku do 2015 roku. W tej grupie wiekowej region świętokrzyski także zajmował 13-te miejsce wśród wszystkich województw.³⁵

Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.

Nazwa	Liczba dzieci w wieku przedszkolnym		
	ogółem		
	dzieci w wieku 3 - 6 lat		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 459 850	1 633 192	1 570 318
DOLNOŚLĄSKIE	105 292	117 245	112 174
KUJAWSKO-POMORSKIE	79 499	88 164	83 727
LUBELSKIE	78 042	87 105	83 349
LUBUSKIE	39 451	43 816	41 734
ŁÓDZKIE	88 770	99 556	95 399
MAŁOPOLSKIE	133 977	150 381	145 723
MAZOWIECKIE	215 673	243 352	236 367
OPOLSKIE	32 454	36 514	34 999
PODKARPACKIE	79 466	88 812	85 436
PODLASKIE	42 280	47 100	44 828
POMORSKIE	95 979	107 194	102 926
ŚLĄSKIE	164 996	185 456	179 491
ŚWIĘTOKRZYSKIE	43 402	48 286	45 929
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	55 847	61 901	58 578
WIELKOPOLSKIE	142 767	159 859	154 367
ZACHODNIOPOMORSKIE	61 955	68 451	65 291

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

³⁵ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.

Nazwa	Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku
	%
POLSKA	-3,9
DOLNOŚLĄSKIE	-4,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	-5,0
LUBELSKIE	-4,3
LUBUSKIE	-4,8
ŁÓDZKIE	-4,2
MAŁOPOLSKIE	-3,1
MAZOWIECKIE	-2,8
OPOLSKIE	-4,1
PODKARPACKIE	-3,8
PODLASKIE	-4,8
POMORSKIE	-4,0
ŚLĄSKIE	-3,2
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-4,9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-5,4
WIELKOPOLSKIE	-3,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	-4,6

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Zmniejszenie liczby dzieci jest rezultatem przemian w procesach demograficznych i migracyjnych, a przede wszystkim głębokiej depresji urodzeniowej z lat 90-tych oraz z początku tego stulecia.³⁶ Ogółem dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce, mieszczące się w grupie wiekowej 3-6 lat w 2014 roku stanowiły 4,4% ogółu, w 2015 roku ich odsetek wyniósł 4,3% ogółu, natomiast w roku 2016 było to 4,1% ogółu ludności. Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w Polsce w 2015 roku była o 2,6% niższa niż w roku 2014, a w roku 2016 różnica ta wynosiła 3,9%.³⁷ Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w Polsce w stosunku do ogółu ludności kraju stanowiły 3,3% w roku 2016. W województwie świętokrzyskim liczba dzieci w omawianej grupie wiekowej w 2014 r. stanowiła 4,0% liczby ludności województwa, w 2015 r. był to odsetek 3,8% w stosunku do populacji regionu, zaś w 2016 r. było to 3,7%, a więc o 0,1% niższy niż przed rokiem. Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w roku 2016 w stosunku do populacji województwa wynosił 2,9%. Zatem różnica procentowa w liczbie dzieci ogólnie w grupie wiekowej 3-6 lat i liczbą dzieci w tej samej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym to 0,8%.

³⁶ Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;

³⁷ Wyliczenia własne na podstawie danych z BDL.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat, zajmując 14-e miejsce w 2015 r. i 2016 r. W regionie w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 467 dzieci w wieku 3-5 lat w 2015 r., co stanowiło 2,8% opisywanej grupy w skali kraju, zaś w 2016 r. było o 2 559 dzieci mniej (25 908) niż w roku poprzednim, co stanowiło 2,8%, podobnie, jak w roku 2015, opisywanej grupy. Mniej dzieci w wieku 3-5 lat w 2016 r. znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego w województwie opolskim (2,41%), lubuskim (2,59%) oraz podlaskim (2,76%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat odnotowano w 2016 r. w województwie mazowieckim (16,33%), śląskim (11,72%) i wielkopolskim (10,19%). Należy przy tym nadmienić, że dla kraju liczba dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-5 lat wynosiła 937 261 osób.

W 2016 roku w całym kraju było 1 267 237 dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. W regionie świętokrzyskim liczba dzieci z tej grupy wyniosła 45 929 osób, co dało nam jedną z najniższych pozycji w skali kraju pod tym względem (13-e miejsce). W świętokrzyskim w 2016 r. w placówkach wychowania przedszkolnego było 35 785 dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowiło 2,82% opisywanej grupy w skali kraju, czyli podobnie, jak w przypadku grupy dzieci w wieku 3-5 lat. Mniej dzieci w wieku 3-6 lat znalazło miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego jedynie w województwie opolskim (2,36%), lubuskim (2,62%) oraz podlaskim (2,81%). Najwięcej dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego w wieku 3-6 lat odnotowano w województwie mazowieckim (16,01%), śląskim (11,65%) i wielkopolskim (10,13%).³⁸

Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 w Polsce i w województwach.

Nazwa	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
DOLNOŚLĄSKIE	72 846	67 567	-	89 807	44 085	42 113	-	71 201
KUJAWSKO-POMORSKIE	49 776	44 741	-	61 774	28 282	26 929	-	50 362
LUBELSKIE	52 382	48 643	-	67 290	31 250	29 437	-	54 968
LUBUSKIE	26 598	24 243	-	33 200	16 059	14 927	-	26 924
ŁÓDZKIE	62 021	57 476	-	77 687	37 554	35 268	-	62 642
MAŁOPOLSKIE	93 174	87 997	-	120 425	55 951	54 053	-	97 179
MAZOWIECKIE	161 249	153 029	-	202 921	98 237	96 154	-	160 170
OPOLSKIE	24 059	22 615	-	29 953	15 295	14 332	-	23 775
PODKARPACKIE	51 593	48 778	-	67 815	30 367	29 416	-	55 463

³⁸ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

PODLASKIE	27 981	25 868	-	35 647	16 547	15 835	-	28 940
POMORSKIE	63 013	57 850	-	77 703	36 664	35 436	-	62 505
ŚLĄSKIE	120 354	109 819	-	147 629	74 186	68 001	-	118 809
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	33 706	30 468	-	41 813	19 277	18 014	-	34 366
WIELKOPOLSKIE	103 305	95 500	-	128 431	63 046	59 288	-	102 947
ZACHODNIOPOMORSKIE	39 868	36 759	-	49 357	23 407	22 817	-	39 171

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Z procentowego udziału liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według stanu w 2016 r. wynika, że województwo świętokrzyskie miało jeden z najniższych wskaźników w tym zakresie w Polsce, wynoszący 76,8% (w przedziale wiekowym 3-6 lat 77,9%) i zajmowało 12 miejsce wśród wszystkich województw. Najgorzej pod tym względem wypadły województwa: warmińsko-mazurskie 70,7%, kujawsko-pomorskie 72,8% i pomorskie 76,3%, zaś w grupie wiekowej 3-6 lat były to województwa: warmińsko-mazurskie 71,4%, kujawsko-pomorskie 73,8% i pomorskie 75,5%. Dla porównania warto zauważyć, iż największy procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego odnotowano w województwach: mazowieckim 88,0%, opolskim 87,5% i wielkopolskim 84,2%. Tak samo sytuacja wyglądała w przedziale wiekowym 3-6 lat – tabele 6 i 7.³⁹

Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5, 3-6, 3-4 i 4-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w latach 2015-2016.

Nazwa	Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3-5 lat		dzieci w wieku 3-6 lat		dzieci w wieku 3-4 lat		dzieci w wieku 4-6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
POLSKA	84,2	81,1	-	80,7	77,3	76,1	-	84,9
DOLNOŚLĄSKIE	84,8	81,9	-	80,1	78,4	78,1	-	82,8
KUJAWSKO-POMORSKIE	77,6	72,8	-	73,8	67,7	66,7	-	78,6
LUBELSKIE	81,8	79,2	-	80,7	74,2	73,3	-	85,9
LUBUSKIE	83,2	78,7	-	79,6	76,4	73,9	-	84,2
ŁÓDZKIE	84,7	81,8	-	81,4	78,2	76,7	-	85,6
MAŁOPOLSKIE	84,1	82,0	-	82,6	77,2	76,6	-	87,5
MAZOWIECKIE	89,6	88,0	-	85,8	83,6	83,9	-	88,8
OPOLSKIE	89,7	87,5	-	85,6	86,5	84,0	-	88,7
PODKARPACKIE	79,3	77,3	-	79,4	71,0	70,8	-	85,2
PODLASKIE	81,3	78,9	-	79,5	73,9	73,5	-	84,2
POMORSKIE	80,3	76,3	-	75,5	71,2	71,1	-	79,5
ŚLĄSKIE	87,9	82,8	-	82,2	82,4	77,9	-	86,8
ŚWIĘTOKRZYSKIE	80,6	76,8	-	77,9	72,3	70,8	-	83,2

³⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

WARMIŃSKO-MAZURSKIE	74,8	70,7	-	71,4	65,2	64,3	-	76,3
WIELKOPOLSKIE	87,6	84,2	-	83,2	82,0	79,5	-	87,3
ZACHODNIOPOMORSKIE	79,9	76,7	-	75,6	72,1	72,4	-	78,6

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w województwie świętokrzyskim było 35 785 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego 18 985 zamieszkiwało miasta, a 16 800 wsi. **Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym mieszkała w powiecie m. Kielce (6 706 dzieci 3-6 lat) i powiecie kieleckim (6 768 dzieci 3-6 lat). Najmniejsza liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym była mieszkańcami powiatu kazimierskiego (835 dzieci 3-6 lat) oraz pińczowskiego (1 062 dzieci 3-6 lat).**⁴⁰

Tabela nr 23. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 roku ogółem w powiatach z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	681 779	637 123	-	846 230	422 941	402 179	-	668 553	328 613	300 138	-	421 007	184 001	175 409	-	350 273
ŚWIĘTOKRZYSKIE	15 186	13 959	-	18 985	9 390	8 645	-	15 369	13 281	11 949	-	16 800	7 345	6 923	-	14 035
Powiat buski	739	582	-	851	457	349	-	708	717	656	-	965	310	361	-	818
Powiat jędrzejowski	816	677	-	1 018	452	376	-	900	1 289	1 150	-	1 641	698	675	-	1 379
Powiat kazimierski	317	315	-	441	183	187	-	363	304	282	-	394	161	155	-	343
Powiat kielecki	635	591	-	814	392	350	-	681	4 793	4 348	-	5 954	2 810	2 601	-	4 875
Powiat konecki	761	768	-	1 008	487	496	-	784	886	650	-	1 008	456	342	-	877
Powiat opatowski	399	357	-	508	236	204	-	441	597	562	-	781	293	340	-	640
Powiat ostrowiecki	1 665	1 487	-	2 045	1 031	906	-	1 685	561	518	-	698	318	299	-	575
Powiat pińczowski	362	344	-	468	228	204	-	386	467	440	-	594	279	243	-	503
Powiat sandomierski	717	643	-	883	439	375	-	731	990	943	-	1 290	592	593	-	1 036
Powiat skarżyski	1 184	1 068	-	1 423	766	682	-	1 143	377	332	-	462	215	189	-	389
Powiat starachowicki	1 117	1 004	-	1 404	627	620	-	1 125	761	669	-	957	387	361	-	822
Powiat staszowski	815	731	-	1 038	489	425	-	883	908	797	-	1 163	500	443	-	1 010
Powiat włoszczowski	316	272	-	378	203	172	-	317	631	602	-	893	326	321	-	768
Powiat m. Kielce	5 343	5 120	-	6 706	3 400	3 299	-	5 222	0	0	-	0	0	0	-	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W Polsce w 2016 roku w placówkach wychowania przedszkolnego przygotowanych było 1 147 152 miejsca, z czego w regionie świętokrzyskim 29 586 miejsc. Liczba ta zwiększyła się w stosunku do roku poprzedniego o 2 726 miejsc. Niezależnie od tego, była to najmniejsza ilość miejsc

⁴⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

w Polsce. Natomiast największa liczba miejsc dla przedszkolaków czekała w województwie mazowieckim (183 210) oraz śląskim (148 012).⁴¹

Tabela nr 24. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce.

Nazwa	miejsca		
	2014	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 065 349	1 068 975	1 147 152
DOLNOŚLĄSKIE	81 066	80 595	85 328
KUJAWSKO-POMORSKIE	50 019	50 464	54 118
LUBELSKIE	50 555	50 622	54 140
LUBUSKIE	29 213	28 474	30 477
ŁÓDZKIE	64 201	63 626	69 407
MAŁOPOLSKIE	97 826	99 423	107 970
MAZOWIECKIE	166 861	172 382	183 210
OPOLSKIE	29 890	28 833	30 431
PODKARPACKIE	51 173	52 202	56 500
PODLASKIE	26 929	27 043	29 772
POMORSKIE	61 628	63 260	66 853
ŚLĄSKIE	140 508	137 877	148 012
ŚWIĘTOKRZYSKIE	27 065	26 860	29 586
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	34 717	33 959	37 098
WIELKOPOLSKIE	112 060	112 388	120 096
ZACHODNIOPOMORSKIE	41 638	40 967	44 154

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w 2016 r. w regionie świętokrzyskim była w przedszkolach powiatu miasta Kielce (6 507 miejsc w obiektach) i liczba ta była większa o 624 miejsca w stosunku do 2015 r. Pod tym względem miasto powiatowe Kielce znalazło się na 1. pozycji wśród wszystkich powiatów województwa świętokrzyskiego. W pozostałych powiatach największa ilość miejsc była w powiecie kieleckim (2 849 miejsc) i ostrowieckim (2 247 miejsc). Najmniej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, w przedszkolach przypadało w powiecie kazimierskim (555 miejsc), opatowskim (570 miejsc) i pińczowskim (819).⁴² Najwięcej miejsc w przedszkolach specjalnych było w 2016 r. w powiecie miasta Kielce (49) oraz w powiecie ostrowieckim (30) i skarżyskim (28). Punkty przedszkolne w 2016 r. posiadały najwięcej miejsc w powiecie kieleckim (1 792 miejsca) i sandomierskim (414), natomiast zespół wychowania przedszkolnego znajdował się tylko w powiecie kieleckim i posiadał 15 miejsc, o 3 mniej niż w roku poprzednim. W Polsce także zmniejszyła się liczba miejsc w zespołach wychowania przedszkolnego.

⁴¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>

⁴² <https://bdl.stat.gov.pl>

Tabela nr 25. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty.

Nazwa	przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	miejsca		miejsca		miejsca		miejsca	
	ogółem		ogółem		ogółem		ogółem	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat buski	1 371	1 386	0	0	112	117	0	0
Powiat jędrzejowski	1 662	1 766	0	0	97	110	0	0
Powiat kazimierski	514	555	10	12	98	92	0	0
Powiat kielecki	2 229	2 849	0	0	1 701	1 792	18	15
Powiat konecki	1 289	1 389	0	0	271	284	0	0
Powiat opatowski	552	570	8	10	120	145	0	0
Powiat ostrowiecki	2 109	2 247	0	30	0	70	0	0
Powiat pińczowski	818	819	0	0	150	160	0	0
Powiat sandomierski	1 551	1 741	20	20	371	414	0	0
Powiat skarżyski	1 596	1 641	28	28	111	117	0	0
Powiat starachowicki	1 123	1 248	0	0	125	130	0	0
Powiat staszowski	1 785	1 985	0	6	42	80	0	0
Powiat włoszczowski	966	1 123	0	0	0	0	0	0
Powiat m. Kielce	5 883	6 507	55	49	75	79	0	0

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

O niekorzystnej sytuacji dotyczącej wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim świadczy wysoka wartość wskaźnika dzieci przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Według najaktualniejszych danych GUS w 2016 r. wskaźnik ten dla dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat wyniósł w regionie świętokrzyskim 1,14 na jedno miejsce, podczas gdy w skali kraju zanotowano go na poziomie 1,01 dziecka na jedno miejsce. Wartość ta spowodowała, że region świętokrzyski znalazł się na 15-ej pozycji. Wyższy poziom omawianego wskaźnika zanotowano jedynie w województwie warmińsko-mazurskim (1,16). W najkorzystniejszej sytuacji znalazły się województwa opolskie, dla którego wskaźnik wyniósł 0,85 oraz śląskie, dla którego wskaźnik odnotowano na poziomie 0,9.⁴³ Należy jednak podkreślić, iż wskaźnik dzieci przypadających na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego zmalał od 2014 r. w województwie świętokrzyskim o 0,22, zaś w skali kraju o 0,16.

⁴³ Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

Tabela 25. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w latach 2014-2016 r.

Nazwa	dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1,17	1,12	1,01
DOLNOŚLĄSKIE	1,11	1,07	0,97
KUJAWSKO-POMORSKIE	1,35	1,27	1,14
LUBELSKIE	1,32	1,27	1,13
LUBUSKIE	1,15	1,12	1,01
ŁÓDZKIE	1,18	1,15	1,01
MAŁOPOLSKIE	1,17	1,11	0,99
MAZOWIECKIE	1,11	1,04	0,95
OPOLSKIE	0,93	0,93	0,85
PODKARPACKIE	1,32	1,25	1,12
PODLASKIE	1,34	1,27	1,10
POMORSKIE	1,32	1,24	1,13
ŚLĄSKIE	1,00	0,99	0,90
ŚWIĘTOKRZYSKIE	1,36	1,32	1,14
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1,37	1,33	1,16
WIELKOPOLSKIE	1,09	1,05	0,94
ZACHODNIOPOMORSKIE	1,26	1,22	1,08

Źródło: GUS - Bank Danych Lokalnych

Jak już wcześniej zostało wspomniane placówki wychowania przedszkolnego dzielą się na zwykłe i specjalne. Specjalne organizowane są dla dzieci z wadami wzroku, wadami słuchu, z niepełnosprawnością ruchową, przewlekłe chorych (placówki wykonujące działalność leczniczą), z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, z niepełnosprawnością sprzężoną. Przedszkole specjalne może być placówką samodzielną bądź organizacyjnie związaną ze szkołą podstawową specjalną, specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym lub zakładem opieki zdrowotnej. W przypadku dzieci posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat, a obowiązek szkolny tych dzieci zostaje odroczony. W przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego poprzedzającego rok szkolny, w którym dziecko rozpocznie spełnianie obowiązku szkolnego⁴⁴.

⁴⁴ Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014-2015, GUS, Warszawa, 2015 r.

Największa liczba przedszkoli o charakterze specjalnym w 2016 roku znajdowała się na terenie województwa mazowieckiego – 37 obiektów. Region świętokrzyski uplasował się pod tym względem na pozycji 12-ej (9 obiektów).

Tabela 27. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w latach 2014-2016.

Nazwa	przedszkola specjalne		
	ogółem		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	191	207	242
DOLNOŚLĄSKIE	11	12	14
KUJAWSKO-POMORSKIE	6	6	8
LUBELSKIE	16	17	18
LUBUSKIE	8	8	8
ŁÓDZKIE	15	17	17
MAŁOPOLSKIE	16	15	17
MAZOWIECKIE	26	27	37
OPOLSKIE	6	7	7
PODKARPACKIE	10	13	16
PODLASKIE	3	4	6
POMORSKIE	19	20	20
ŚLĄSKIE	14	16	21
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8	8	9
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	13	14	15
WIELKOPOLSKIE	10	11	15
ZACHODNIOPOMORSKIE	10	12	14

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba przedszkoli specjalnych w województwie świętokrzyskim w 2016 roku wynosiła 9. Dwie tego typu placówki były zlokalizowane na terenie m. powiatowego Kielce i 2 w powiecie skarżyskim. W pozostałych powiatach wymienionych w tabeli poniżej po jednej.

Tabela nr 28. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2014-2016.

Nazwa	przedszkola specjalne		
	ogółem		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	191	207	242
ŚWIĘTOKRZYSKIE	8	8	9
Powiat kazimierski	1	1	1

Powiat opatowski	1	1	1
Powiat ostrowiecki	0	0	1
Powiat sandomierski	1	1	1
Powiat skarżyski	2	2	2
Powiat staszowski	0	0	1
Powiat m. Kielce	3	3	2

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Pod względem liczby dostępnych miejsc w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski w 2016 roku plasował się na 12-ym. Najwięcej miejsc w tego typu placówkach było w województwie mazowieckim (w 2016 r. 837), śląskim (w 2016 r. 485) i łódzkim (w 2016 r. 467). Najmniej miejsc w przedszkolach specjalnych było w 2016 r. w województwie opolskim (88 miejsc) i podlaskim (129 miejsc), podobnie, jak w latach poprzednich.

Tabela nr 29. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.

Nazwa	przedszkola specjalne		
	miejsca		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	4 096	4 392	5 358
DOLNOŚLĄSKIE	235	240	280
KUJAWSKO-POMORSKIE	106	101	151
LUBELSKIE	433	470	503
LUBUSKIE	150	167	172
ŁÓDZKIE	444	453	467
MAŁOPOLSKIE	333	330	394
MAZOWIECKIE	546	573	837
OPOLSKIE	72	88	88
PODKARPACKIE	116	151	233
PODLASKIE	76	84	129
POMORSKIE	403	412	420
ŚLĄSKIE	323	344	485
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111	121	155
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	314	347	389
WIELKOPOLSKIE	208	220	308
ZACHODNIOPOMORSKIE	226	291	347

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na 155 miejsc w przedszkolach specjalnych funkcjonujących w 2016 r. na terenie województwa świętokrzyskiego, 49 dostępnych było w m. powiatowym Kielce, przy czym liczba ta zmniejszyła się o 6 w odniesieniu do 2015 r. W powiecie ostrowieckim przybyło 30 miejsc w jednej

placówce, których to miejsc nie było w ogóle w latach poprzednich, w powiecie skarżyskim było ich 28, w sandomierskim 20, w kazimierskim 12, w opatowskim 10 i w staszowskim 6.

Tabela nr 30. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 roku w podziale na powiaty.

Nazwa	przedszkola specjalne		
	miejsca		
	ogółem		
	2014	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	4 096	4 392	5 358
ŚWIĘTOKRZYSKIE	111	121	155
Powiat kazimierski	10	10	12
Powiat opatowski	8	8	10
Powiat ostrowiecki	0	0	30
Powiat sandomierski	20	20	20
Powiat skarżyski	25	28	28
Powiat staszowski	0	0	6
Powiat m. Kielce	48	55	49

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedszkolach specjalnych wśród województw region świętokrzyski zajął 14 miejsce w 2016 r. Najwięcej dzieci w przedszkolach specjalnych było w województwie mazowieckim (w 2016 r. 501) i śląskim (w 2016 r. 304). Najmniej dzieci w przedszkolach specjalnych było w 2016 r. w województwie opolskim (26 dzieci) i lubuskim (69 dzieci).⁴⁵

Tabela nr 31. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.

Nazwa	ogółem		
	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	POLSKA	2 472	2 648
DOLNOŚLĄSKIE	136	139	152
KUJAWSKO-POMORSKIE	60	67	91
LUBELSKIE	226	241	240

⁴⁵Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.

LUBUSKIE	89	91	69
ŁÓDZKIE	227	225	219
MAŁOPOLSKIE	187	210	222
MAZOWIECKIE	355	370	501
OPOLSKIE	24	29	26
PODKARPACKIE	64	87	114
PODLASKIE	61	60	80
POMORSKIE	281	279	246
ŚLĄSKIE	217	248	304
ŚWIĘTOKRZYSKIE	65	70	73
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	217	225	222
WIELKOPOLSKIE	129	144	162
ZACHODNIOPOMORSKIE	134	163	202

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w regionie świętokrzyskim do przedszkoli specjalnych uczęszczało 98 osób, w tym 73 w wieku 3-6 lat i 24 w wieku 7 i więcej lat. Pełne zestawienie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 32. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2015-2016 z uwzględnieniem wieku.

Nazwa	ogółem													
	ogółem		2 i mniej		3		4		5		6		7 i więcej	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	3 360	4 006	47	58	401	441	677	708	798	849	772	925	665	1 025
ŚWIĘTOKRZYSKIE	83	98	0	1	9	13	17	18	15	22	29	20	13	24
Powiat kazimierski	7	8	0	0	1	1	2	2	1	2	3	1	0	2
Powiat opatowski	6	10	0	0	1	2	2	1	0	4	2	0	1	3
Powiat ostrowiecki	0	9	0	0	0	0	0	1	0	3	0	5	0	0
Powiat sandomierski	6	6	0	0	1	2	1	2	3	1	1	1	0	0
Powiat skarżyski	21	23	0	1	3	3	3	5	3	3	10	4	2	7
Powiat staszowski	0	3	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0
Powiat m. Kielce	43	39	0	0	3	4	9	7	8	8	13	8	10	12

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

III. ANALIZA UWARUNKOWAŃ WEWNĄTRZREGIONALNYCH (LOKALNYCH I PONADLOKALNYCH), PRZEPROWADZONA NA PODSTAWIE M. IN.: STOPNIA UPOWSZECHNIENIA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, ZRÓŻNICOWAŃ PRZESTRZENNYCH W DOSTĘPIE DO WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POPYTU NA MIEJSCA W OŚRODKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO, POTENCJAŁU I PROGNOZ DEMOGRAFICZNYCH, UWARUNKOWAŃ EKONOMICZNO-SPOŁECZNYCH, USTALONEJ PRZEZ SAMORZĄD GMINNY SIECI PRZEDSZKOLNEJ – OCENA ZAPOTRZEBOWANIA – WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Powiat kielecki

Na koniec 2016 roku w województwie świętokrzyskim działało 800 placówek wychowania przedszkolnego. Najwięcej placówek funkcjonowało w powiecie kieleckim – 190. Spośród działających na jego terenie jednostek przeważały oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, których było 99. Drugie w kolejności były punkty przedszkolne, których w powiecie było, aż 57. Ponadto na obszarze powiatu kieleckiego funkcjonowały 33 przedszkola i 1 zespół wychowania przedszkolnego.

Uwzględniając podział na gminy wyraźnie widać, że największą liczbą placówek wychowania przedszkolnego charakteryzowała się gmina Daleszyce - 22. Nieco mniej placówek znajdowało się na terenie gminy Bieliny, Chęciny i Górno – po 16 oraz Strawczyn – 15. Kilka z kieleckich gmin charakteryzowało się niską liczbą placówek wychowania przedszkolnego. Wśród nich znalazły się: Chmielnik, Masłów i Miedziana Góra po 5 placówek, Mniów i Raków po 7 placówek. Najmniejsza liczba placówek znajdowała się w gminie Sitkówka-Nowiny – 3 placówki oraz Pierzchnica – 2 placówki.

Tabela nr 33. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat kielecki	194	190	99	99	33	33	0	0	61	57	1	1
Bieliny (2)	15	16	8	8	0	0	0	0	7	8	0	0

Bodzentyn (3)	11	10	5	4	2	2	0	0	4	4	0	0
Bodzentyn - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	4	4	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	10	9	5	4	1	1	0	0	6	5	0	0
Chęciny (3)	16	16	9	10	1	1	0	0	0	0	0	0
Chęciny - miasto (4)	1	2	0	1	1	1	0	0	6	5	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	15	14	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0
Chmielnik (3)	8	5	4	2	4	3	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - miasto (4)	4	3	1	1	3	2	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	4	2	3	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Daleszyce (3)	22	22	11	11	1	1	0	0	10	10	0	0
Daleszyce - miasto (4)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	20	20	10	10	0	0	0	0	10	10	0	0
Górno (2)	16	16	8	8	2	2	0	0	6	6	0	0
Łągów (2)	11	11	5	5	0	0	0	0	6	6	0	0
Łopuszno (2)	6	7	6	6	0	1	0	0	0	0	0	0
Masłów (2)	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0
Miedziana Góra (2)	5	5	2	2	2	2	0	0	1	1	0	0
Mniów (2)	6	7	5	5	0	1	0	0	1	1	0	0
Morawica (2)	11	13	0	2	2	2	0	0	9	9	0	0
Nowa Słupia (2)	16	9	8	8	4	1	0	0	4	0	0	0
Piekoszów (2)	10	10	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0
Pierzchnica (2)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Raków (2)	5	7	2	4	2	2	0	0	0	0	1	1
Sitkówka-Nowiny (2)	3	3	2	0	1	3	0	0	0	0	0	0
Strawczyn (2)	15	15	7	7	1	1	0	0	7	7	0	0
Zagnańsk (2)	11	11	5	5	6	6	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat kielecki to jeden z największych powiatów województwa świętokrzyskiego. Podobnie jak m. Kielce skupia największą liczbę ludności. W 2016 roku w powiecie zamieszkiwało 8 855 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba dzieci w tym powiecie i w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminę Morawica – 788 dzieci. Nieco mniejsza liczba dzieci w wieku 3-6 lat była mieszkańcami gmin Piekoszów – 719, Górno – 697 i Daleszyce – 669. Najmniej dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała gminy: Raków – 195, Pierzchnica – 201 i Sitkówka-Nowiny – 285. Warto nadmienić, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat w 2016 roku wyniosła w powiecie kieleckim 8 855 i była niższa w stosunku do roku 2015 o 289 dzieci.

Tabela nr 34. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	694 685	668 398	943 583	906 377	455 440	439 501	718 031	691 648	505 146	487 558	689 609	663 941	330 094	319 689	526 217	508 733
ŚWIĘTOKRZYSKIE	14 864	14 008	20 311	19 128	9 712	9 158	15 491	14 762	20 465	19 728	27 975	26 801	13 431	12 835	21 382	20 571
Powiat kielecki	399	355	542	500	253	215	425	401	6 395	6 152	8 602	8 355	4 213	3 966	6 547	6 459
Bieliny (2) ⁴⁶	0	0	0	0	0	0	0	0	356	346	486	477	222	228	378	355
Bodzentyn (3)	62	54	98	76	39	35	77	63	309	269	414	383	198	165	321	308
Bodzentyn - miasto (4)	62	54	98	76	39	35	77	63	0	0	0	0	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	309	269	414	383	198	165	321	308
Chęciny (3)	120	106	157	156	71	67	123	123	304	329	427	406	226	228	297	314
Chęciny - miasto (4)	120	106	157	156	71	67	123	123	0	0	0	0	0	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	304	329	427	406	226	228	297	314
Chmielnik (3)	127	109	164	150	86	60	127	126	247	237	329	313	172	148	248	244
Chmielnik - miasto (4)	127	109	164	150	86	60	127	126	0	0	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	247	237	329	313	172	148	248	244
Daleszyce (3)	90	86	123	118	57	53	98	89	416	397	577	551	264	247	458	427
Daleszyce - miasto (4)	90	86	123	118	57	53	98	89	0	0	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	0	0	0	416	397	577	551	264	247	458	427
Górno (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	540	506	724	697	354	332	542	550
Łągów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	234	214	306	300	146	141	232	235
Łopuszno (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	308	308	412	401	218	198	306	310
Masłów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	298	267	431	383	182	169	341	305
Miedziana Góra (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	417	415	548	541	290	263	410	419
Mniów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	298	285	405	397	190	171	329	301
Morawica (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	602	567	805	788	392	361	607	626
Nowa Słupia (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	258	270	285	351	178	171	208	256

⁴⁶ W tabelach użyto następujących oznaczeń (za BDL):

Rodzaj	Nazwa rodzaju gminy
1	Gmina miejska
2	Gmina wiejska
3	Gmina miejsko-wiejska
4	Miasto w gminie miejsko-wiejskiej
5	Obszar wiejski w gminie miejsko-wiejskiej

Piekoszów (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	554	538	744	719	374	352	555	555
Pierzchnica (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	159	140	217	201	100	89	169	160
Raków (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	148	145	202	195	98	99	153	144
Sitkówka-Nowiny (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	218	211	314	285	140	143	244	210
Strawczyn (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	361	344	489	477	226	215	389	367
Zagnańsk (2)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	368	364	487	490	243	246	360	373

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym ich ogólna liczba w powiecie kieleckim wyniosła na koniec 2016 roku 6 768 osób, z czego 4 939 do dzieci w wieku 3-5 lat, 2 951 – dzieci w wieku 3-4 lat, a 5 556 to dzieci w wieku 4-6 lat. Największą liczbą dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat charakteryzowała się gmina Morawica – 641 dzieci, Piekoszów – 624 osoby i Daleszyce – 529 osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało gminę Pierzchnica – 154 osoby i Raków – 137 osób.

Tabela nr 35. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym															
	w miastach								na wsi							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	681	637	-	846	422	402	-	668	328	300	-	421	184	175	-	350
ŚWIĘTOKRZYSKIE	15 186	13 959	-	18 985	9 390	8 645	-	15 369	13 281	11 949	-	16 800	7 345	6 923	-	14 035
Powiat kielecki	635	591	-	814	392	350	-	681	4 793	4 348	-	5 954	2 810	2 601	-	4 875
Bieliny (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	254	249	-	349	133	153	-	276
Bodzentyn (3)	122	103	-	140	73	58	-	122	164	149	-	191	94	88	-	153
Bodzentyn - miasto (4)	122	103	-	140	73	58	-	122	0	0	-	0	0	0	-	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	0	0	-	0	0	0	-	0	164	149	-	191	94	88	-	153
Chęciny (3)	131	125	-	169	85	82	-	138	170	177	-	224	112	110	-	185
Chęciny - miasto (4)	131	125	-	169	85	82	-	138	0	0	-	0	0	0	-	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	0	0	-	0	0	0	-	0	170	177	-	224	112	110	-	185
Chmielnik (3)	239	236	-	316	156	139	-	264	43	27	-	48	17	14	-	41
Chmielnik - miasto (4)	239	236	-	316	156	139	-	264	0	0	-	0	0	0	-	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	0	0	-	0	0	0	-	0	43	27	-	48	17	14	-	41
Daleszyce (3)	143	127	-	189	78	71	-	157	310	253	-	340	187	148	-	276
Daleszyce - miasto (4)	143	127	-	189	78	71	-	157	0	0	-	0	0	0	-	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	0	0	-	0	0	0	-	0	310	253	-	340	187	148	-	276
Górno (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	429	348	-	503	242	198	-	449

Łągów (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	188	153	-	226	108	93	-	188
Łopuszno (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	204	212	-	285	110	134	-	229
Masłów (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	226	204	-	273	124	126	-	212
Miedziana Góra (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	260	272	-	362	166	159	-	297
Mniów (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	176	147	-	237	80	74	-	199
Morawica (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	537	457	-	641	339	266	-	545
Nowa Słupia (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	244	233	-	282	150	146	-	211
Piekoszów (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	500	474	-	624	309	292	-	507
Pierzchnica (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	121	99	-	154	63	59	-	133
Raków (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	110	98	-	137	65	56	-	117
Sitkówka-Nowiny (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	236	241	-	323	143	163	-	236
Strawczyn (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	278	229	-	320	155	114	-	271
Zagnańsk (2)	0	0	-	0	0	0	-	0	343	326	-	435	213	208	-	350

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim przygotowanych było 4 656 miejsc. W przedszkolach dostępnych było 2 849 miejsc, w punktach przedszkolnych 1 792, a w zespołach wychowania przedszkolnego jedynie 15 miejsc. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim było w gminie Piekoszów – 605 miejsc i gminie Morawica – 669 miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w tego typu jednostkach zanotowano w gminach: Łopuszno – 65, Nowa Słupia – 75 i Raków – 89 miejsc.

Tabela nr 36. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.

Nazwa	miejsca ogółem		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat kielecki	3 948	4 656	2 229	2 849	0	0	1 701	1 792	18	15
Bieliny (2)	199	275	0	0	0	0	199	275	0	0
Bodzentyn (3)	229	250	140	150	0	0	89	100	0	0
Bodzentyn - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Bodzentyn - obszar wiejski (5)	129	150	40	50	0	0	89	100	0	0
Chęciny (3)	254	269	150	150	0	0	104	119	0	0
Chęciny - miasto (4)	150	150	150	150	0	0	0	0	0	0
Chęciny - obszar wiejski (5)	104	119	0	0	0	0	104	119	0	0
Chmielnik (3)	275	305	275	305	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - miasto (4)	225	255	225	255	0	0	0	0	0	0
Chmielnik - obszar wiejski (5)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Daleszyce (3)	303	363	75	125	0	0	228	238	0	0

Daleszyce - miasto (4)	75	125	75	125	0	0	0	0	0	0
Daleszyce - obszar wiejski (5)	228	238	0	0	0	0	228	238	0	0
Górno (2)	250	250	100	100	0	0	150	150	0	0
Łagów (2)	147	177	0	0	0	0	147	177	0	0
Łopuszno (2)	0	65	0	65	0	0	0	0	0	0
Miedziana Góra (2)	154	277	130	253	0	0	24	24	0	0
Mniów (2)	75	145	0	45	0	0	75	100	0	0
Morawica (2)	626	669	176	200	0	0	450	469	0	0
Nowa Słupia (2)	250	75	150	75	0	0	100	0	0	0
Piekoszów (2)	498	605	498	605	0	0	0	0	0	0
Raków (2)	78	110	60	95	0	0	0	0	18	15
Sitkówka-Nowiny (2)	175	350	175	350	0	0	0	0	0	0
Strawczyn (2)	160	165	25	25	0	0	135	140	0	0
Zagnańsk (2)	275	306	275	306	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Ważnym elementem w polityce edukacji dzieci i młodzieży jest tzw. wskaźnik uprzedzszkolnienia. Państwa członkowskie UE założyły, iż 95% dzieci w wieku od 4 do wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego powinno znaleźć się w systemie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. Biorąc pod uwagę ten wskaźnik to na obszarze powiatu kieleckiego odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w poszczególnych gminach jest bardzo zróżnicowany i waha się od 51,58% w gminie Mniów do 114,22% w gminie Sitkówka-Nowiny. W przedziale wiekowym 3-6 lat sytuacja jest taka sama - najwyższy gmina Sitkówka-Nowiny 113,33% i najniższy gmina Mniów 59,7% odsetek dzieci w przedszkolach. **Należy jednak zaznaczyć, że w powiecie kieleckim, podobnie, jak w pozostałych powiatach niewątpliwie występuje zjawisko dowieżenia dzieci do ośrodków wychowania przedszkolnego w miejscowości, gdzie prawdopodobnie pracują rodzice, dlatego też pełne zobrazowanie statystyczne tego zjawiska jest znacznie utrudnione.**

Tabela nr 37. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bieliny	71,97%	73,17%
Bodzentyn	78,02%	72,11%
Chęciny	69,43%	69,93%
Chmielnik	76,01%	78,62%
Daleszyce	78,67%	79,07%
Górno	68,77%	72,17%
Łagów	71,50%	75,33%
Łopuszno	68,83%	71,07%
Masłów	76,40%	71,28%
Miedziana Góra	65,54%	66,91%

Mniów	51,58%	59,70%
Morawica	80,60%	81,35%
Nowa Słupia	86,30%	80,34%
Piekoszów	88,10%	86,79%
Pierzchnica	70,71%	76,62%
Raków	67,59%	70,26%
Sitkówka-Nowiny	114,22%	113,33%
Strawczyn	66,57%	67,09%
Zagnańsk	89,56%	88,78%

Wyliczenia własne na podstawie GUS: Bank Danych Lokalnych

2. Powiat konecki

W 2016 roku w powiecie koneckim zanotowano łącznie 53 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 49 jednostki znajdowały się na wsi, a 16 na terenie miejskim. Najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 23. W powiecie oprócz oddziałów funkcjonowało 19 przedszkoli oraz 11 punktów przedszkolnych. Najwięcej jednostek znajdowało się w gminie Końskie – 21 oraz gminie Stąporków – 12. W pozostałych gminach liczba placówek nie przekraczała 6. W gminie Ruda Maleniecka zlokalizowana była tylko 1 placówka wychowania przedszkolnego.

Tabela nr 38. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat konecki	56	53	27	23	18	19	0	0	11	11	0	0
Fałków (2)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Gowarczów (2)	3	3	2	2	0	0	0	0	1	1	0	0
Końskie (3)	25	21	7	3	13	13	0	0	5	5	0	0
Końskie - miasto (4)	11	11	0	0	10	10	0	0	1	1	0	0
Końskie - obszar wiejski (5)	14	10	7	3	3	3	0	0	4	4	0	0
Radoszyce (2)	6	6	5	5	1	1	0	0	0	0	0	0
Ruda Maleniecka (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Słupia (Konecka) (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Smyków (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Stąporków (3)	11	12	5	5	3	4	0	0	3	3	0	0
Stąporków - miasto (4)	3	5	1	2	2	3	0	0	0	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski (5)	8	7	4	3	1	1	0	0	3	3	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w powiecie koneckim zamieszkiwało 2 887 dzieci w wieku 3-6 lat. W porównaniu do roku 2015 to o 3106 dzieci mniej w tej grupie wiekowej. Największa liczba dzieci z omawianej grupy zamieszkiwała gminę końskie – 1 201 dzieci, a najmniejsza gminę Słupia (Konecka) – 115 dzieci i gminę Ruda Maleniecka – 101 dzieci.

Tabela nr 39. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat konecki	2 204	2 165	2 993	2 887	1 481	1 410	2 266	2 197
Fałków (2)	141	138	183	186	95	84	140	145
Gowarczów (2)	140	122	183	174	88	81	140	134
Końskie (3)	908	912	1 243	1 201	617	587	948	906
Końskie - miasto (4)	464	446	639	583	324	280	483	456
Końskie - obszar wiejski (5)	444	466	604	618	293	307	465	450
Radoszyce (2)	288	280	381	376	190	181	289	289
Ruda Maleniecka (2)	87	76	113	101	60	42	88	84
Słupia (Konecka) (2)	81	83	119	115	52	57	92	85
Smyków (2)	119	118	169	155	84	76	128	119
Stąporków (3)	440	436	602	579	295	302	441	435
Stąporków - miasto (4)	162	164	218	209	116	114	151	158
Stąporków - obszar wiejski (5)	278	272	384	370	179	188	290	277

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wyraźnie widać, że na koniec 2016 roku najwięcej z nich było mieszkańcami gminy końskie – 1 042 osób. Aż w 5 gminach powiatu koneckiego zanotowano mniej niż 100 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Do tych gmin należą: Fałków – 41, Gowarczów – 99, Ruda Maleniecka – 62 dzieci, Słupia (Konecka) – 79 dzieci oraz Smyków – 91 dzieci.

Tabela nr 40. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w latach 2015-2016, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat konecki	1 647	1 418	-	2 016	943	838	-	1 661
Fałków (2)	85	4	-	41	40	0	-	41
Gowarczów (2)	100	65	-	99	47	38	-	85
Końskie (3)	804	776	-	1 042	506	487	-	825
Końskie - miasto (4)	566	573	-	747	369	371	-	579
Końskie - obszar wiejski (5)	238	203	-	295	137	116	-	246
Radoszyce (2)	167	140	-	216	72	70	-	190
Ruda Maleniecka (2)	53	40	-	62	31	18	-	58
Słupia (Konecka) (2)	63	55	-	79	31	29	-	69
Smyków (2)	71	56	-	91	38	24	-	80
Stąporków (3)	304	282	-	386	178	172	-	313
Stąporków - miasto (4)	195	195	-	261	118	125	-	205
Stąporków - obszar wiejski (5)	109	87	-	125	60	47	-	108

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w powiecie koneckim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępnych było 1 673 miejsca, z czego 1 070 miejsc na terenach miejskich, a 603 na terenach wiejskich. Liczba miejsc na terenach wiejskich uległa zwiększeniu o 59 w stosunku do roku poprzedniego. Wśród dostępnych w powiecie jednostek, więcej miejsc było w przedszkolach – 1 389 miejsc, a mniej w punktach przedszkolnych – 284 miejsca. Wśród gmin największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowano w Końskich – 1 065 miejsc. Najmniej miejsc dostępnych było w gminach: Gowarczów – 45 miejsc, Ruda Maleniecka – 68 miejsc i Smyków – 42 miejsca.

Tabela nr 41. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat konecki	1 560	1 673	1 289	1 389	0	0	271	284	0	0

Gowarczów (2)	47	45	0	0	0	0	47	45	0	0
Końskie (3)	998	1 065	881	933	0	0	117	132	0	0
Końskie - miasto (4)	821	827	804	813	0	0	17	14	0	0
Końskie - obszar wiejski (5)	177	238	77	120	0	0	100	118	0	0
Radoszyce (2)	125	125	125	125	0	0	0	0	0	0
Ruda Maleniecka (2)	68	68	68	68	0	0	0	0	0	0
Smyków (2)	42	42	0	0	0	0	42	42	0	0
Stąporków (3)	280	328	215	263	0	0	65	65	0	0
Stąporków - miasto (4)	195	243	195	243	0	0	0	0	0	0
Stąporków - obszar wiejski (5)	85	85	20	20	0	0	65	65	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie koneckim gminą o najwyższym stopniu uprzedzkolnienia była gmina Końskie, gdzie procentowy udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosił 85,09%. Najniższy opisywany wskaźnik odnotowany został w gminie Fałków, gdzie wynosił zaledwie 2,90% (4 dzieci). W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego był w gminie Końskie 86,76%, zaś najniższy w gminie Fałków 22,04%.

Tabela nr 42. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Fałków	2,90%	22,04%
Gowarczów	53,28%	56,90%
Końskie	85,09%	86,76%
Radoszyce	50,0%	57,45%
Ruda Maleniecka	52,63%	61,39%
Słupia (Konecka)	66,27%	68,70%
Smyków	47,46%	58,71%
Stąporków	64,68%	66,67%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

3. Powiat ostrowiecki

Na obszarze powiatu ostrowieckiego w końcu 2016 roku funkcjonowało jedynie 50 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 24 na terenach miejskich, a 26 na terenach wiejskich. Głównie były to przedszkola – 23 placówki i oddziały przedszkolne – 23 jednostki. Największą liczbę jednostek skupiał Ostrowiec Świętokrzyski. Na jego obszarze znajdowało się 22 placówki. Na drugim miejscu znalazła się gmina Bodzechów z liczbą jedynie 8 placówek. W pozostałych gminach liczba placówek nie przekroczyła 6. Najmniej jednostek znalazło się na terenie gminy Bałtów – 4 jednostki oraz Ćmielów – 4 jednostki.

Tabela nr 43. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych		
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11	520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1	
Powiat ostrowiecki	46	50	22	23	24	23	0	1	0	3	0	0	
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	20	22	6	7	14	14	0	1	0	0	0	0	
Bałtów (2)	3	4	2	2	1	0	0	0	0	2	0	0	
Bodzechów (2)	8	8	3	3	5	5	0	0	0	0	0	0	
Ćmielów (3)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	
Ćmielów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Ćmielów - obszar wiejski (5)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0	
Kunów (3)	6	6	5	5	1	1	0	0	0	0	0	0	
Kunów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
Kunów - obszar wiejski (5)	5	5	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	
Waśniów (2)	5	6	4	4	1	1	0	0	0	1	0	0	

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W końcu 2016 roku w powiecie ostrowieckim zamieszkiwało 3 602 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Liczba dzieci ogółem należących do przedziału wiekowego 3-6 lat zmalała o 316 osób (2015 r. - 3 918 osób). W powiecie ostrowieckim największa liczba dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym w 2016 roku zamieszkiwała teren Ostrowca Świętokrzyskiego – 2 195 osób. Najmniej dzieci z omawianego przedziału zamieszkiwała w tym czasie gminę Bałtów – 115 dzieci.

Tabela nr 44. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat ostrowiecki	2 799	2 621	3 918	3 602	1 815	1 686	3 041	2 791
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 708	1 589	2 367	2 195	1 104	1 024	1 834	1 705
Bałtów (2)	87	86	120	115	57	51	98	87
Bodzechów (2)	321	298	471	415	203	208	359	318

Ćmielów (3)	168	157	245	221	103	101	199	167
Ćmielów - miasto (4)	63	49	101	76	35	31	85	61
Ćmielów - obszar wiejski (5)	105	108	144	145	68	70	114	106
Kunów (3)	282	266	387	363	183	169	295	283
Kunów - miasto (4)	85	70	110	96	58	40	82	83
Kunów - obszar wiejski (5)	197	196	277	267	125	129	213	200
Waśniów (2)	233	225	328	293	165	133	256	231

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwięcej dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym było mieszkańcami Ostrowca Świętokrzyskiego – 1 812 osoby. Najmniejsza liczba dzieci z tego przedziału wiekowego zamieszkiwała gminę Bałtów – 73 osoby.

Tabela nr 45. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat ostrowiecki	2 226	2 005	-	2 743	1 349	1 205	-	2 260
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 470	1 337	-	1 812	920	823	-	1 480
Bałtów (2)	55	57	-	73	32	32	-	60
Bodzechów (2)	268	230	-	310	152	142	-	250
Ćmielów (3)	109	82	-	121	62	46	-	99
Ćmielów - miasto (4)	82	58	-	92	45	31	-	80
Ćmielów - obszar wiejski (5)	27	24	-	29	17	15	-	19
Kunów (3)	206	197	-	265	128	120	-	214
Kunów - miasto (4)	113	92	-	141	66	52	-	125
Kunów - obszar wiejski (5)	93	105	-	124	62	68	-	89
Waśniów (2)	118	102	-	162	55	42	-	157

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w powiecie ostrowieckim w placówkach wychowania przedszkolnego było dostępnych 2 347 miejsc, z czego 1 882 na obszarze miejskim, a 465 na wiejskim. Była to liczba wyższa o 258 miejsc niż w roku 2015 r. Największa liczba miejsc w omawianych placówkach była dostępna w Ostrowcu Świętokrzyskim – 1 657 miejsc, a najmniejsza w Bałtowie – 50 miejsc i Waśniowie – 50 miejsc, przy czym w tych dwóch gminach liczba ta wzrosła dwukrotnie w odniesieniu do 2015 r.

Tabela nr 46. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w gminach, z uwzględnieniem podziału na miasto-wieś.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat ostrowiecki	2 109	2 347	2 109	2 247	0	30	0	70	0	0
Ostrowiec Świętokrzyski (1)	1 439	1 657	1 439	1 627	0	30	0	0	0	0
Bałtów (2)	50	50	50	0	0	0	0	50	0	0
Bodzechów (2)	350	350	350	350	0	0	0	0	0	0
Ćmielów (3)	115	115	115	115	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Ćmielów - obszar wiejski (5)	15	15	15	15	0	0	0	0	0	0
Kunów (3)	125	125	125	125	0	0	0	0	0	0
Kunów - miasto (4)	125	125	125	125	0	0	0	0	0	0
Waśniów (2)	30	50	30	30	0	0	0	20	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu ostrowieckiego w gminie Bodzechów uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego 80,55% dzieci w wieku 3-5 lat, natomiast w wieku 3-6 lat odsetek ten wynosił 82,75% i była to gmina, gdzie wskaźniki te były najwyższe. W omawianym powiecie najniższy wskaźnik tzw. uprzedzskolnienia występował w gminie Waśniów i wynosił 41,57%, gdzie podobnie było w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 47,92%.

Tabela nr 47. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Ostrowiec Świętokrzyski	84,14%	85,55%
Bałtów	66,28%	63,48%
Bodzechów	77,18%	74,70%
Ćmielów	52,23%	54,75%
Kunów	74,06%	73,00%
Waśniów	45,33%	55,29%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych (BDL).

4. Powiat skarżyski

Powiat skarżyski to jeden z tych świętokrzyskich powiatów, które w swoich zasobach posiadają najmniej placówek wychowania przedszkolnego. Na koniec 2016 roku w opisywanym powiecie było ich zaledwie 39, z czego 20 na terenach miejskich, a 19 na wiejskich. Najwięcej wśród wszystkich placówek tego typu w powiecie skarżyskim było przedszkoli (18 jednostek) oraz oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (14 jednostek). Ponadto w powiecie skarżyskim znajdowało się 5 punktów przedszkolnych oraz 2 przedszkola specjalne.

Największą liczbę placówek wychowania przedszkolnego, w tym także specjalnych miała do dyspozycji gmina Skarżysko-Kamienna – 16. Drugą gminą, na której terenie znajdowała się największa ilość omawianych jednostek było Skarżysko Kościelne, na którego obszarze zlokalizowanych było 8 placówek wychowania przedszkolnego. W gminie Bliżyn znalazło się jedynie 5 takich jednostek, podobnie, jak w gminach Łączna i Suchedniów.

Tabela nr 48. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat skarżyski	38	39	14	14	17	18	2	2	5	5	0	0
Skarżysko-Kamienna (1)	15	16	1	2	12	12	2	2	0	0	0	0
Bliżyn (2)	5	5	4	4	1	1	0	0	0	0	0	0
Łączna (2)	4	5	2	2	1	2	0	0	1	1	0	0
Skarżysko Kościelne (2)	9	8	4	3	1	1	0	0	4	4	0	0
Suchedniów (3)	5	5	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0
Suchedniów - miasto (4)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Suchedniów - obszar wiejski (5)	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci ogółem w podziale na grupy wiekowe do lat 6 wyraźnie widać, że w powiecie skarżyskim ich liczba w 2016 roku spadła, w grupie wiekowej 3-6 lat z 2 625 osób do 2 476 (różnica 149 osób). W 2016 roku największa liczba dzieci należących do przedziału wiekowego 3-6 lat ogółem zamieszkiwała Skarżysko-Kamienną – 1 459 osób. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej i w tym powiecie było mieszkańcami gminy Łączna – 178 osób.

Tabela nr 49. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat skarżyski	1 901	1 821	2 625	2 476	1 246	1 182	2 010	1 900
Skarżysko-Kamienna (1)	1 099	1 084	1 518	1 459	726	719	1 148	1 108
Bliżyn (2)	207	206	302	275	139	134	236	208
Łączna (2)	145	130	207	178	96	74	165	144
Skarżysko Kościelne (2)	195	169	254	241	123	107	194	191
Suchedniów (3)	255	232	344	323	162	148	267	249
Suchedniów - miasto (4)	216	198	294	273	137	128	229	210
Suchedniów - obszar wiejski (5)	39	34	50	50	25	20	38	39

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, zawierających się w przedziale wiekowym 3-6 lat w powiecie skarżyskim było 1 885. Najwięcej z nich było mieszkańcami Skarżyska-Kamiennej – 1 204 osoby, a najmniej gminy Bliżyn – 133 osoby i łączna – 141 osób.

Tabela nr 50. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat skarżyski	1 561	1 400	-	1 885	981	871	-	1 532
Skarżysko-Kamienna (1)	1 004	898	-	1 204	654	572	-	969
Bliżyn (2)	104	89	-	133	60	48	-	117
Łączna (2)	109	102	-	141	64	63	-	118
Skarżysko Kościelne (2)	142	122	-	162	80	68	-	134
Suchedniów (3)	202	189	-	245	123	120	-	194
Suchedniów - miasto (4)	180	170	-	219	112	110	-	174
Suchedniów - obszar wiejski (5)	22	19	-	26	11	10	-	20

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie skarżyskim w 2016 roku zanotowano 1 786 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 1 480 na obszarze miejskim, a 306 na wiejskim. Wśród jednostek wychowania przedszkolnego, które występowały na terenie powiatu skarżyskiego, największą liczbę miejsc oferowały przedszkola zwykłe – 1 641 miejsc. W punktach przedszkolnych było dostępnych 117 miejsc. Najmniejszą liczbą miejsc dysponowały przedszkola specjalne – 28 miejsc. Podobnie, jak w poprzednio opisanych powiatach, największą liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego oferowała stolica powiatu Skarżysko-Kamienna – 1 305 miejsc. Najmniejsza liczba miejsc w jednostkach tego typu była dostępna w gminie Bliżyn – 75 miejsc i łączna – 64 miejsc.

Tabela nr 51. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat skarżyski	1 735	1 786	1 596	1 641	28	28	111	117	0	0
Skarżysko-Kamienna (1)	1 275	1 305	1 247	1 277	28	28	0	0	0	0
Bliżyn (2)	75	75	75	75	0	0	0	0	0	0
Łączna (2)	50	64	25	39	0	0	25	25	0	0
Skarżysko Kościelne (2)	161	167	75	75	0	0	86	92	0	0
Suchedniów (3)	174	175	174	175	0	0	0	0	0	0
Suchedniów - miasto (4)	174	175	174	175	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Wskaźnik uprzedzskolnienia na obszarze powiatu skarżyskiego na poziomie 82,84% osiągnięty został w gminie Skarżysko-Kamienna. Na ostatnim miejscu w powiecie skarżyskim pod tym względem plasowała się gmina Bliżyn, gdzie wychowaniem przedszkolnym objęte było 43,20% dzieci w przedziale wiekowym 3-5 lat. W grupie wiekowej 3-6 lat sytuacja kształtowała się podobnie: w gminie Skarżysko-Kamienna odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania przedszkolnego wynosił 82,52%, zaś w gminie Bliżyn 48,36%.

Tabela nr 52. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Skarżysko-Kamienna	82,84%	82,52%
Bliżyn	43,20%	48,36%
Łączna	78,46%	79,21%
Skarżysko Kościelne	72,19%	67,22%
Suchedniów	81,47%	75,85%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

5. Powiat starachowicki

Na koniec 2016 roku w powiecie starachowickim funkcjonowało 58 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 36 na terenach wiejskich i 22 na miejskich. Wśród wszystkich placówek funkcjonujących w omawianym powiecie najwięcej było oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych (37 placówek). Prócz oddziałów przedszkolnych w powiecie znalazło się 16 przedszkoli i 5 punktów przedszkolnych. Największa liczba placówek wychowania przedszkolnego znajdowała się na terenie Starachowic – 21, w Brodach - 14 jednostek i w Pawłowie 12. W Mircu było 8 placówek, a w Wąchocku jedynie 3.

Tabela nr 53. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat starachowicki	58	58	38	37	15	16	0	0	5	5	0	0
Starachowice (1)	21	21	9	9	10	10	0	0	2	2	0	0
Brody (2)	13	14	10	10	2	3	0	0	1	1	0	0
Mirzec (2)	8	8	6	6	2	2	0	0	0	0	0	0
Pawłów (2)	13	12	11	10	0	0	0	0	2	2	0	0
Wąchock (3)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Wąchock - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Wąchock - obszar wiejski (5)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem, która zamieszkiwała w 2016 roku powiat starachowicki wynosiła 3 228 osób i była niższa w stosunku do roku 2015 o 231 osób. Największa liczba dzieci 3-6 lat zamieszkiwała Starachowice – 1 613 osób, a najmniejsza Wąchock – 217 osób.

Tabela nr 54. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381

ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat starachowicki	2 500	2 349	3 459	3 228	1 616	1 524	2 670	2 488
Starachowice (1)	1 267	1 176	1 724	1 613	823	764	1 320	1 246
Brody (2)	317	300	454	412	207	195	348	322
Mirzec (2)	244	238	348	327	158	154	272	250
Pawłów (2)	517	479	704	659	334	308	542	512
Wąchock (3)	155	156	229	217	94	103	188	158
Wąchock - miasto (4)	65	69	90	93	40	47	72	67
Wąchock - obszar wiejski (5)	90	87	139	124	54	56	116	91

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Największa liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie starachowickim w 2016 roku była mieszkańcami Starachowic – 1 317 osób. Najmniej dzieci z tej grupy wiekowej zamieszkiwało tereny Wąchocka – 148 osób.

Tabela nr 55. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat starachowicki	1 878	1 673	-	2 361	1 014	981	-	1 947
Starachowice (1)	1 052	950	-	1 317	594	590	-	1 054
Brody (2)	194	180	-	254	103	103	-	216
Mirzec (2)	177	140	-	202	88	73	-	177
Pawłów (2)	336	298	-	440	162	156	-	384
Wąchock (3)	119	105	-	148	67	59	-	116
Wąchock - miasto (4)	65	54	-	87	33	30	-	71
Wąchock - obszar wiejski (5)	54	51	-	61	34	29	-	45

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w powiecie starachowickim dostępnych było 1 378 miejsc, z czego 1 147 na obszarach miejskich i 231 na wiejskich. Największą liczbę miejsc oferowały przedszkola – 1 248. Jedynie 130 miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Wśród starachowickich gmin najwięcej miejsc oferowały Starachowice – 1 047. Zdecydowanie mniejsza liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego była dostępna w pozostałych gminach: Mirzec – 83 miejsca, Brody – 98, Wąchock - 100 miejsc i Pawłów – 50 miejsc.

Tabela nr 56. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat starachowicki	1 248	1 378	1 123	1 248	0	0	125	130	0	0
Starachowice (1)	967	1 047	917	992	0	0	50	55	0	0
Brody (2)	75	98	50	73	0	0	25	25	0	0
Mirzec (2)	81	83	81	83	0	0	0	0	0	0
Pawłów (2)	50	50	0	0	0	0	50	50	0	0
Wąchock (3)	75	100	75	100	0	0	0	0	0	0
Wąchock - miasto (4)	75	100	75	100	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Najwyższy procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego na obszarze powiatu starachowickiego osiągnięty został w gminie Starachowice i wynosił 80,78%, a także w przedziale wiekowym 3-6 lat i wynosił 81,65%. Gminą, w której odnotowano najniższy odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat wynoszący 58,82% była gmina Mirzec, gdzie także podobnie kształtowała się sytuacja w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkiem 61,77%.

Tabela nr 57. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Starachowice	80,78%	81,65%
Brody	60,00%	61,65%
Mirzec	58,82%	61,77%
Pawłów	62,21%	66,77%
Wąchock	67,31%	68,20%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych.

6. Powiat m. Kielce

W mieście powiatowym Kielce w 2016 roku funkcjonowało łącznie 783 placówki, w tym 53 przedszkola zwykłe, 24 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 4 punkty przedszkolne oraz 2 przedszkola specjalne.

Tabela nr 58. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat m. Kielce	72	83	15	24	50	53	3	2	4	4	0	0
Kielce (1)	72	83	15	24	50	53	3	2	4	4	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Miasto powiatowe Kielce w 2016 roku zamieszkiwało 7 275 dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat, z czego 6 706 było objętych wychowaniem przedszkolnym. Na koniec 2016 roku liczba dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat ogółem zmalała o 334 osoby.

Tabela nr 59 . Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat m. Kielce	5 562	5 390	7 609	7 275	3 667	3 625	5 734	5 512
Kielce (1)	5 562	5 390	7 609	7 275	3 667	3 625	5 734	5 512

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Tabela nr 60. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat m. Kielce	5 343	5 120	-	6 706	3 400	3 299	-	5 222
Kielce (1)	5 343	5 120	-	6 706	3 400	3 299	-	5 222

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie m. Kielce na koniec 2016 roku zanotowano 6 635 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, czyli o 622 miejsca więcej w stosunku do roku 2015, z czego 6 507 miejsc znajdowało się w przedszkolach zwykłych, 79 miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych, a 49 miejsc udostępniły przedszkola specjalne.

Tabela nr 61. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat m. Kielce	6 013	6 635	5 883	6 507	55	49	75	79	0	0
Kielce (1)	6 013	6 635	5 883	6 507	55	49	75	79	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W mieście Kielce procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego był wysoki i wynosił 94,99%. To samo dotyczy dzieci w grupie wiekowej 3-6 lat, w której odsetek dzieci osiągnął 92,18%.

Tabela nr 62. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
m. Kielce	94,99%	92,18%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

7. Powiat buski

Na koniec 2016 roku w powiecie buskim znajdowało się 44 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 35 na terenie wiejskim, a 9 na terenie miejskim. Wśród jednostek funkcjonujących na tym obszarze można było wyróżnić 22 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, 18 przedszkoli i 4 punkty przedszkolne. Największa liczba jednostek znalazła się na terenie gminy Busko-Zdrój – 16, 6 w gminie Gnojno, 6 w Solcu-Zdroju. Najmniej placówek zanotowano w gminach: Stopnica – 2, Tuczepy i Wiślica po 3.

Tabela nr 63. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat buski	45	44	24	22	17	18	0	0	4	4	0	0
Busko-Zdrój (3)	14	16	7	7	7	9	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - miasto (4)	7	7	2	2	5	5	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	7	9	5	5	2	4	0	0	0	0	0	0
Gnojno (2)	7	6	5	4	0	0	0	0	2	2	0	0
Nowy Korczyn (2)	4	4	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0
Pacanów (2)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Solec-Zdrój (2)	6	6	4	4	1	1	0	0	1	1	0	0
Stopnica (3)	3	2	1	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Stopnica - miasto (4)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Stopnica - obszar wiejski (5)	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tuczępy (2)	4	3	0	0	4	3	0	0	0	0	0	0
Wiślica (2)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w powiecie buskim w końcu 2016 roku wynosiła 2 601 osób. Liczba ta zmalała o 146 osób w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej dzieci mieszczących się w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Busko-Zdrój – 1 185 osób, najmniej gminy: Tuczępy – 119 osób, Wiślica – 176 osób i Gnojno – 177 osób.

Tabela nr 64. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat buski	1 985	1 880	2 747	2 601	1 266	1 222	2 130	2 004
Busko-Zdrój (3)	926	871	1 270	1 185	607	541	993	924
Busko-Zdrój - miasto (4)	437	391	590	544	282	244	456	437
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	489	480	680	641	325	297	537	487

Gnojno (2)	129	125	177	177	76	86	137	133
Nowy Korczyn (2)	155	144	210	210	92	93	168	157
Pacanów (2)	194	172	283	243	126	115	212	199
Solec-Zdrój (2)	158	150	208	206	104	92	162	162
Stopnica (3)	197	206	269	285	118	146	210	201
Stopnica - miasto (4)	38	39	51	54	23	27	40	38
Stopnica - obszar wiejski (5)	159	167	218	231	95	119	170	163
Tuczepy (2)	92	79	141	119	51	53	114	93
Wiślica (2)	134	133	189	176	92	96	134	135

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeżeli chodzi o dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym, to najliczniejsza grupa dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat była mieszkańcami gminy Busko-Zdrój – 927 osób. W pozostałych gminach liczba dzieci z tego przedziału była zdecydowanie mniejsza. Najmniej dzieci 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie buskim zamieszkiwało gminy: Wiślica i Gnojno po 100 osób i Tuczepy – 106 osób.

Tabela nr 65. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat buski	1 456	1 238	-	1 816	767	710	-	1 526
Busko-Zdrój (3)	772	664	-	927	449	368	-	762
Busko-Zdrój - miasto (4)	613	479	-	683	393	283	-	565
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	159	185	-	244	56	85	-	197
Gnojno (2)	87	69	-	100	38	40	-	86
Nowy Korczyn (2)	83	62	-	105	34	44	-	90
Pacanów (2)	119	103	-	166	51	54	-	147
Solec-Zdrój (2)	109	99	-	144	54	54	-	123
Stopnica (3)	130	103	-	168	65	66	-	143
Stopnica - miasto (4)	126	103	-	168	64	66	-	143
Stopnica - obszar wiejski (5)	4	0	-	0	1	0	-	0
Tuczepy (2)	74	72	-	106	38	43	-	88
Wiślica (2)	82	66	-	100	38	41	-	87

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie buskim w 2016 roku wszystkie dostępne placówki wychowania przedszkolnego oferowały łącznie 1 503 miejsca, z czego 823 miejsca było dostępne na terenach miejskich i 680 na terenach wiejskich. W przedszkolach było 1 386 miejsc, w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych było 22 miejsca, a 117 w punktach przedszkolnych. Większość dostępnych w omawianych placówkach miejsc znajdowała się na terenie Buska-Zdrój – 789 miejsc. Zdecydowanie mniejszą liczbę miejsc w jednostkach tego typu oferowały gminy: Nowy Korczyn – 42 miejsc, Gnojno – 50 miejsc, Solec-Zdrój – 75 miejsc i Wiślica – 90 miejsc.

Tabela nr 66. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[ob.]	[ob.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	7 838	8 046	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	369	366	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat buski	1 483	1 503	24	22	1 371	1 386	0	0	112	117	0	0
Busko-Zdrój (3)	791	789	7	7	791	789	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - miasto (4)	671	623	2	2	671	623	0	0	0	0	0	0
Busko-Zdrój - obszar wiejski (5)	120	166	5	5	120	166	0	0	0	0	0	0
Gnojno (2)	45	50	5	4	0	0	0	0	45	50	0	0
Nowy Korczyn (2)	42	42	3	3	0	0	0	0	42	42	0	0
Pacanów (2)	130	127	2	2	130	127	0	0	0	0	0	0
Solec-Zdrój (2)	75	75	4	4	50	50	0	0	25	25	0	0
Stopnica (3)	200	200	1	0	200	200	0	0	0	0	0	0
Stopnica - miasto (4)	200	200	0	0	200	200	0	0	0	0	0	0
Stopnica - obszar wiejski (5)			1	0								
Tuczepy (2)	135	130	0	0	135	130	0	0	0	0	0	0
Wiślica (2)	65	90	2	2	65	90	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując wskaźnik uprzedzskolnienia w powiecie buskim najwyższą jego wartość w grupie dzieci 3-5 lat zanotowano w gminie Tuczepy – 91,14% i Busko-Zdrój - 76,26%. W przedziale wiekowym 3-6 lat natomiast został odnotowany na poziomie 89,08% również dla gminy Tuczepy i Busko-Zdrój – 78,23%. Najniższy poziom wskaźnika został zanotowany w gminie Nowy Korczyn – 43,06% i Gnojno – 55,20% dla przedziału wiekowego 3-5 lat, podobnie, jak dla przedziału wiekowego 3-6 lat.

Tabela nr 67. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Busko-Zdrój	76,26%	78,23%
Gnojno	55,20%	56,50%
Nowy Korczyn	43,06%	48,57%
Pacanów	59,88%	68,31%
Solec-Zdrój	66,00%	69,90%
Stopnica	50,00%	58,95%
Tuczepy	91,14%	89,08%
Wiślica	49,62%	58,82%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

8. Powiat jędrzejowski

W powiecie jędrzejowskim w 2016 roku było czynnych 59 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 47 znajdowały się na obszarach wiejskich, a 12 w miastach. Na terenie powiatu funkcjonowało 31 oddziałów przedszkolnych, 25 przedszkoli zwykłych i 3 punkty przedszkolne. Najwięcej placówek skupionych było w Jędrzejowie – 17 oraz Sobkowie – 9 i Sędziszowie - 8. Po 4 jednostki znajdowały się w Imielnie i Oksie, w Małogoszczy - 7 i Wodzisławiu - 6. Najmniejsza liczba placówek zlokalizowana była na terenie Słupi i Nagłowic – po 2.

Tabela nr 68. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat jędrzejowski	64	59	34	31	27	25	0	0	3	3	0	0
Imielno (2)	4	4	3	3	0	0	0	0	1	1	0	0
Jędrzejów (3)	18	17	12	11	6	6	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - miasto (4)	7	7	3	3	4	4	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	11	10	9	8	2	2	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz (3)	7	7	2	2	5	5	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - miasto (4)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	5	5	2	2	3	3	0	0	0	0	0	0
Nagłowice (2)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Oksa (2)	4	4	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0

Sędziszów (3)	8	8	3	3	4	4	0	0	1	1	0	0
Sędziszów - miasto (4)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Sędziszów - obszar wiejski (5)	5	5	1	1	3	3	0	0	1	1	0	0
Słupia (2)	3	2	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0
Sobków (2)	11	9	6	4	5	5	0	0	0	0	0	0
Wodzisław (2)	7	6	5	5	2	1	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci należących do grupy wiekowej 3-6 lat w powiecie jędrzejowskim w 2016 roku podobnie, jak w pozostałych świętokrzyskich powiatach uległa zmniejszeniu i wynosiła 3 525 (w 2015 r. 3 663) osób. Największa liczba dzieci w tym przedziale wiekowym zamieszkiwała Jędrzejów – 1 126 osób, a najmniejsza Słupię – 165 osób.

Tabela nr 69. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat jędrzejowski	2 746	2 540	3 663	3 525	1 757	1 669	2 781	2 739
Imielno (2)	149	147	202	191	105	97	147	152
Jędrzejów (3)	894	794	1 200	1 126	561	505	927	896
Jędrzejów - miasto (4)	459	381	614	562	275	239	480	456
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	435	413	586	564	286	266	447	440
Małogoszcz (3)	380	340	516	478	238	227	393	372
Małogoszcz - miasto (4)	129	104	173	155	77	61	139	127
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	251	236	343	323	161	166	254	245
Nagłowice (2)	149	153	199	203	99	96	158	149
Oksa (2)	147	134	189	187	93	90	140	145
Sędziszów (3)	381	367	505	496	254	239	383	379
Sędziszów - miasto (4)	212	195	268	266	142	120	203	211
Sędziszów - obszar wiejski (5)	169	172	237	230	112	119	180	168
Słupia (2)	127	113	160	165	77	84	112	128
Sobków (2)	311	304	421	408	207	206	312	310
Wodzisław (2)	208	188	271	271	123	125	209	208

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Spośród wszystkich dzieci w wieku 3-6 lat ogółem zamieszkujących w powiecie jędrzejowskim w 2016 roku 2 659 z nich było objętych wychowaniem przedszkolnym. Najwięcej takich dzieci było mieszkańcami Jędrzejowa – 969 osób. Najmniej dzieci z tej grupy zamieszkiwało w gminie Imielno – 111 osób i Słupia – 115 osób.

Tabela nr 70. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat jędrzejowski	2 105	1 827	-	2 659	1 150	1 051	-	2 279
Imielno (2)	82	79	-	111	45	40	-	99
Jędrzejów (3)	779	669	-	969	443	392	-	814
Jędrzejów - miasto (4)	501	401	-	611	282	217	-	548
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	278	268	-	358	161	175	-	266
Małogoszcz (3)	285	231	-	358	151	135	-	321
Małogoszcz - miasto (4)	143	125	-	186	79	76	-	158
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	142	106	-	172	72	59	-	163
Nagłowice (2)	100	89	-	121	51	47	-	95
Oksa (2)	105	83	-	135	52	43	-	119
Sędziszów (3)	305	281	-	385	181	164	-	322
Sędziszów - miasto (4)	172	151	-	221	91	83	-	194
Sędziszów - obszar wiejski (5)	133	130	-	164	90	81	-	128
Słupia (2)	95	71	-	115	47	44	-	101
Sobków (2)	221	205	-	279	125	120	-	242
Wodzisław (2)	133	119	-	186	55	66	-	166

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w powiecie jędrzejowskim w placówkach wychowania przedszkolnego dostępne były 1 876 miejsca, z czego 1 083 miejsc dostępnych było w jednostkach funkcjonujących na obszarach wiejskich powiatu, a 793 na terenach miejskich. 1 766 miejsc oferowały przedszkola, a 110 punkty przedszkolne. Wśród jędrzejowskich gmin największa liczba miejsc w jednostkach wychowania przedszkolnego dostępna była w Jędrzejowie – 560 miejsc. Najmniejszą liczbę miejsc w placówkach tego typu posiadały gminy: Imielno – 50 miejsc i Wodzisław – 65 miejsc.

Tabela nr 71. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy wiejskie i miejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat jędrzejowski	1 759	1 876	1 662	1 766	0	0	97	110	0	0
Imielno (2)	50	50	0	0	0	0	50	50	0	0
Jędrzejów (3)	534	560	534	560	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - miasto (4)	434	460	434	460	0	0	0	0	0	0
Jędrzejów - obszar wiejski (5)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz (3)	304	322	304	322	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - miasto (4)	170	188	170	188	0	0	0	0	0	0
Małogoszcz - obszar wiejski (5)	134	134	134	134	0	0	0	0	0	0
Nagłowice (2)	111	123	111	123	0	0	0	0	0	0
Oksa (2)	85	98	60	60	0	0	25	38	0	0
Sędziszów (3)	276	327	254	305	0	0	22	22	0	0
Sędziszów - miasto (4)	145	145	145	145	0	0	0	0	0	0
Sędziszów - obszar wiejski (5)	131	182	109	160	0	0	22	22	0	0
Słupia (2)	115	90	115	90	0	0	0	0	0	0
Sobków (2)	199	241	199	241	0	0	0	0	0	0
Wodzisław (2)	85	65	85	65	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu jędrzejowskiego w 2016 r., najwyższy odsetek dzieci w wieku 3-5 lat odnotowany został w gminie Jędrzejów – 84,26%, a najniższy w gminie Imielno – 53,74%. Tak samo sytuacja wyglądała w grupie wiekowej 3-6 lat z odsetkami odpowiednio 86,06% i 58,12%.

Tabela nr 72. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Imielno	53,74%	58,12%
Jędrzejów	84,26%	86,06%
Małogoszcz	67,94%	74,90%
Nagłowice	58,17%	59,61%
Oksa	61,94%	72,19%

Sędziszów	76,57%	77,62%
Słupia	62,83%	69,70%
Sobków	67,43%	68,38%
Wodzisław	63,30%	68,63%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

9. Powiat kazimierski

W końcu 2016 roku w powiecie kazimierskim znajdowało się 22 jednostki wychowania przedszkolnego, z czego 16 na obszarach wiejskich, a 6 miejskich. Była to liczba mniejsza o 3 w stosunku do roku 2015. Największa liczba placówek zlokalizowana była w Kazimierzy Wielkiej – 8. W Bejskach i Opatowcu znajdowało się po 4 placówki, a w Czarnocinie i Skalbmierzu po 3.

Tabela nr 73. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat kazimierski	25	22	13	11	6	6	1	1	5	4	0	0
Bejsce (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Czarnocin (2)	4	3	1	1	2	2	0	0	1	0	0	0
Kazimierza Wielka (3)	10	8	7	5	2	2	1	1	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto (4)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	6	4	5	3	0	0	1	1	0	0	0	0
Opatowiec (2)	4	4	2	2	0	0	0	0	2	2	0	0
Skalbmierz (3)	3	3	1	1	2	2	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - miasto (4)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku powiat kazimierski zamieszkiwało 1 081 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem, czyli mniej niż w roku 2015 o 76. Największa liczba dzieci w tym powiecie, z tego przedziału wiekowego została zanotowana w 2016 roku w Kazimierzy Wielkiej – 514 osób. Najmniej dzieci z tej grupy mieszkało w Opatowcu – 102 osoby i w Bejskach – 111 osób.

Tabela nr 74. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat kazimierski	849	787	1 157	1 081	561	517	864	855
Bejsce (2)	86	85	119	111	59	56	89	85
Czarnocin (2)	94	86	130	122	60	58	96	98
Kazimierza Wielka (3)	396	370	535	514	258	245	403	401
Kazimierza Wielka - miasto (4)	122	103	166	157	69	68	132	123
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	274	267	369	357	189	177	271	278
Opatowiec (2)	81	78	118	102	55	51	90	79
Skalbmierz (3)	192	168	255	232	129	107	186	192
Skalbmierz - miasto (4)	33	24	42	37	21	16	30	33
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	159	144	213	195	108	91	156	159

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie kazimierskim na koniec 2016 roku zanotowano 835 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym. Największa liczba tych dzieci była mieszkańcami gminy Kazimierza Wielka – 431 osób i Skalbmierz – 150. W pozostałych gminach liczba ta nie przekroczyła 100 i wynosiła kolejno: 77 osób w gminie Bejsce, 98 osób w gminie Czarnocin i 79 osób w gminie Opatowiec.

Tabela nr 75. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat kazimierski	621	597	-	835	344	342	-	706
Bejsce (2)	62	52	-	77	34	31	-	70
Czarnocin (2)	80	74	-	98	52	44	-	86
Kazimierza Wielka (3)	314	325	-	431	182	193	-	346
Kazimierza Wielka - miasto (4)	226	235	-	311	142	149	-	243

Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	88	90	-	120	40	44	-	103
Opatowiec (2)	62	57	-	79	35	36	-	64
Skalbmierz (3)	103	89	-	150	41	38	-	140
Skalbmierz - miasto (4)	91	80	-	130	41	38	-	120
Skalbmierz - obszar wiejski (5)	12	9	-	20	0	0	-	20

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w placówkach wychowania przedszkolnego funkcjonujących na terenie powiatu kazimierskiego dostępnych było 659 miejsc, z czego 500 na obszarach miejskich, a 159 na wiejskich. Większość z dostępnych miejsc znajdowała się w przedszkolach zwykłych – 555 miejsc. 92 miejsca oferowały punkty przedszkolne i 12 przedszkola specjalne. Warto zauważyć, że liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim to najmniejsza liczba dostępnych miejsc w całym województwie świętokrzyskim.

Tabela nr 76. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat kazimierski	622	659	514	555	10	12	98	92	0	0
Bejsce (2)	37	40	0	0	0	0	37	40	0	0
Czarnocin (2)	89	55	64	55	0	0	25	0	0	0
Kazimierza Wielka (3)	215	267	205	255	10	12	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - miasto (4)	205	255	205	255	0	0	0	0	0	0
Kazimierza Wielka - obszar wiejski (5)	10	12	0	0	10	12	0	0	0	0
Opatowiec (2)	36	52	0	0	0	0	36	52	0	0
Skalbmierz (3)	245	245	245	245	0	0	0	0	0	0
Skalbmierz - miasto (4)	245	245	245	245	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Z danych prezentowanych w Banku Danych Lokalnych wynika, że w powiecie kazimierskim najwyższy wskaźnik uprzedzskolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat osiągnięty został w gminie Czarnocin – 86,05%, a najniższy w gminie Skalbmierz – 52,98%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci był w gminie Kazimierza Wielka 83,85%, a najniższy w gminie Skalbmierz 64,66%.

Tabela nr 77. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bejsce	61,18%	69,37%
Czarnocin	86,05%	80,33%
Kazimierza Wielka	87,84%	83,85%
Opatowiec	73,08%	77,45%
Skalbmierz	52,98%	64,66%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

10. Powiat opatowski

W powiecie opatowskim na koniec 2016 roku zanotowano 36 funkcjonujących placówek wychowania przedszkolnego, z czego 31 znajdowały się na terenach wiejskich, a 5 na miejskich. 24 placówki to były oddziały przedszkolne. Jedynie 7 z jednostek to były przedszkola zwykłe. W powiecie opatowskim był 1 zespół wychowania przedszkolnego. Na terenie powiatu funkcjonowało także 1 przedszkole specjalne. Największa liczba jednostek znajdowała się na obszarze gmin Baćkowice i Opatów – po 6 placówek.

Tabela nr 78. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat opatowski	36	36	25	24	5	7	1	1	5	4	0	0
Baćkowice (2)	6	6	3	3	1	1	0	0	2	2	0	0
Iwaniska (2)	5	5	5	5	0	0	0	0			0	0
Lipnik (2)	3	3	2	2	0	1	0	0	1	0	0	0
Opatów (3)	5	6	3	3	1	2	0	0	1	1	0	0
Opatów - miasto (4)	4	4	2	2	1	1	0	0	1	1	0	0
Opatów - obszar wiejski (5)	1	2	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Ożarów (3)	5	5	3	3	2	2	0	0	0	0	0	0
Ożarów - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski (5)	4	4	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0
Sadowie (2)	4	3	2	1	0	0	1	1	1	1	0	0
Tarłów (2)	4	4	3	3	1	1	0	0	0	0	0	0
Wojciechowice (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według danych GUS w 2016 roku w powiecie opatowskim zamieszkiwało 1 861 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Podobnie, jak w powyżej opisanych świętokrzyskich powiatach w 2016 roku ich liczba zmalała (o 99 osób) w stosunku do 2015 roku. Najwięcej dzieci w tym przedziale wiekowym w 2016 roku mieszkało w Opatowie – 399 osób i Ożarowie – 367 osób. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat zamieszkiwało w gminie Sadowie - 131 osób, w Wojciechowicach i Tarłowie – po 155 osób i w Lipniku – 176 osób.

Tabela nr 79. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat opatowski	1 412	1 367	1 960	1 861	921	924	1 485	1 406
Baćkowice (2)	131	144	199	187	88	104	151	133
Iwaniska (2)	218	216	291	291	144	138	225	217
Lipnik (2)	145	125	199	176	92	77	155	140
Opatów (3)	304	306	416	399	215	198	310	308
Opatów - miasto (4)	159	159	222	210	111	101	168	166
Opatów - obszar wiejski (5)	145	147	194	189	104	97	142	142
Ożarów (3)	285	255	406	367	174	180	308	281
Ożarów - miasto (4)	121	100	179	154	68	74	138	119
Ożarów - obszar wiejski (5)	164	155	227	213	106	106	170	162
Sadowie (2)	98	101	136	131	67	76	94	99
Tarłów (2)	116	111	157	155	73	78	119	114
Wojciechowice (2)	115	109	156	155	68	73	123	114

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w powiecie opatowskim zanotowano 1 289 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego największa liczba dzieci była mieszkańcami Opatowa – 310 osób i Ożarowa – 283 osoby. Najmniej dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiecie opatowskim było mieszkańcami gminy Sadowie – 71, Tarłów - 81 i Wojciechowice – 82 osoby.

Tabela nr 80. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat opatowski	996	919	-	1 289	529	544	-	1 081
Baćkowice (2)	97	104	-	137	59	70	-	107
Iwaniska (2)	154	176	-	217	73	112	-	162
Lipnik (2)	89	78	-	108	46	39	-	95
Opatów (3)	223	232	-	310	140	127	-	267
Opatów - miasto (4)	211	216	-	286	136	119	-	247
Opatów - obszar wiejski (5)	12	16	-	24	4	8	-	20
Ożarów (3)	238	187	-	283	127	114	-	245
Ożarów - miasto (4)	188	141	-	222	100	85	-	194
Ożarów - obszar wiejski (5)	50	46	-	61	27	29	-	51
Sadowie (2)	59	40	-	71	27	26	-	62
Tarłów (2)	70	46	-	81	30	27	-	71
Wojciechowice (2)	66	56	-	82	27	29	-	72

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie opatowskim w końcu 2016 roku zanotowano 725 miejsc dostępnych w placówkach wychowania przedszkolnego, z czego 445 na obszarach miejskich, 280 na obszarach wiejskich. 570 miejsc było przygotowanych w przedszkolach zwykłych, 145 w punktach przedszkolnych, a 10 w przedszkolach specjalnych. Najwięcej miejsc dostępnych było w gminie Ożarów 270 miejsc. Najmniejszą liczbą miejsc w placówkach tego typu dysponowały gminy: Lipnik – 18 miejsc, Sadowie – 35 miejsc i Tarłów – 37 miejsc, zaś w gminie Iwaniska i Wojciechowice po 0 miejsc.

Tabela nr 81. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat opatowski	680	725	552	570	8	10	120	145	0	0

Baćkowice (2)	125	125	75	75	0	0	50	50	0	0
Lipnik (2)	16	18	0	18	0	0	16	0	0	0
Opatów (3)	180	240	150	170	0	0	30	70	0	0
Opatów - miasto (4)	180	220	150	150	0	0	30	70	0	0
Opatów - obszar wiejski (5)	0	20	0	20	0	0	0	0	0	0
Ożarów (3)	290	270	290	270	0	0	0	0	0	0
Ożarów - miasto (4)	250	225	250	225	0	0	0	0	0	0
Ożarów - obszar wiejski (5)	40	45	40	45	0	0	0	0	0	0
Sadowie (2)	32	35	0	0	8	10	24	25	0	0
Tarłów (2)	37	37	37	37	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Gmina Iwaniska była gminą, która osiągnęła najwyższy wskaźnik uprzedzkolnienia na obszarze powiatu opatowskiego wynoszący 81,48% w grupie wiekowej 3-5 lat. Na terenie powiatu opatowskiego najniższy wskaźnik odnotowano w gminie Sadowie 39,60%. Sytuacja dotycząca grupy wiekowej dzieci w wieku 3-6 lat była nieco inna, bowiem odsetek dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego był najwyższy w gminie Opatów 77,69%, zaś najniższy w gminie Tarłów 52,26%.

Tabela nr 82. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Baćkowice	72,22%	73,26%
Iwaniska	81,48%	74,57%
Lipnik	62,40%	61,36%
Opatów	75,82%	77,69%
Ożarów	73,33%	77,11%
Sadowie	39,60%	54,20%
Tarłów	41,44%	52,26%
Wojciechowice	51,38%	52,90%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

11. Powiat pińczowski

W 2016 roku powiat pińczowski był jednym z kilku świętokrzyskich powiatów, na terenie których znajdowała się najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w stosunku do całego województwa. Na 31 funkcjonujących jednostek, aż 28 zlokalizowana była na terenach wiejskich. Jedynie 6 z placówek znajdowała się w miastach. Przeważała liczba przedszkoli zwykłych, których w powiecie było 17. Poza tym wśród placówek funkcjonujących na opisywanym terenie można było wyróżnić 8 oddziałów przedszkolnych i 6 punktów przedszkolnych. Najwięcej jednostek znajdowała się na terenie gminy Pińczów – 13 placówek oraz Złota – 6 placówek. Nieco mniej, bo 5 jednostek zlokalizowanych było na obszarze gminy Michałów, 4 w Kijach i 3 w Działoszycach.

Tabela nr 83. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat pińczowski	31	31	8	8	17	17	0	0	6	6	0	0
Działoszyce (3)	3	3	2	2	1	1	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - obszar wiejski (5)	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Kije (2)	4	4	1	1	2	2	0	0	1	1	0	0
Michałów (2)	5	5	1	1	4	4	0	0	0	0	0	0
Pińczów (3)	13	13	1	1	9	9	0	0	3	3	0	0
Pińczów - miasto (4)	5	5	1	1	3	3	0	0	1	1	0	0
Pińczów - obszar wiejski (5)	8	8	0	0	6	6	0	0	2	2	0	0
Złota (2)	6	6	3	3	1	1	0	0	2	2	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na koniec 2016 roku w powiecie pińczowskim zanotowano 1 401 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem, czyli więcej niż w roku 2015 o 10 osób. Największa liczba dzieci w tej grupie zamieszkiwała Pińczów – 727 osoby, a najmniejsza gminę Złota – 132 osoby.

Tabela nr 84. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat pińczowski	1 058	1 061	1 391	1 401	715	689	1 053	1 051
Działoszyce (3)	129	137	166	171	93	91	122	123
Działoszyce - miasto (4)	13	12	19	13	11	7	13	11
Działoszyce - obszar wiejski (5)	116	125	147	158	82	84	109	112
Kije (2)	123	118	161	162	77	79	124	122
Michałów (2)	154	169	201	209	114	106	150	153

Pińczów (3)	556	538	730	727	367	348	555	555
Pińczów - miasto (4)	271	267	358	351	187	169	269	270
Pińczów - obszar wiejski (5)	285	271	372	376	180	179	286	285
Złota (2)	96	99	133	132	64	65	102	98

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, która zamieszkiwała powiat pińczowski, wynosiła 1 062 osoby. Najwięcej dzieci z tej grupy wiekowej było mieszkańcami Pińczowa – 664, a najmniej Złotej – 92 osób i Działoszyce – 89 osób.

Tabela nr 85. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat pińczowski	829	784	-	1 062	507	447	-	889
Działoszyce (3)	72	63	-	89	36	30	-	78
Działoszyce - miasto (4)	36	32	-	47	16	14	-	43
Działoszyce - obszar wiejski (5)	36	31	-	42	20	16	-	35
Kije (2)	86	76	-	107	45	40	-	90
Michałów (2)	93	82	-	110	62	30	-	104
Pińczów (3)	515	496	-	664	327	304	-	545
Pińczów - miasto (4)	326	312	-	421	212	190	-	343
Pińczów - obszar wiejski (5)	189	184	-	243	115	114	-	202
Złota (2)	63	67	-	92	37	43	-	72

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W 2016 roku w powiecie pińczowskim było dostępnych łącznie 979 miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, w tym 529 w jednostkach funkcjonujących na terenach wiejskich i 450 na terenach miejskich. Największą liczbą miejsc dysponowały przedszkola – 819 miejsc. 160 miejsc było dostępnych w punktach przedszkolnych. Najwięcej miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego skupiała gmina Pińczów – 670 miejsc, a najmniej gmina Kije – 90 miejsc, gmina Złota – 75 miejsc i gmina Działoszyce – 50 miejsc.

Tabela nr 86. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem gmin wiejskich i miejskich.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat pińczowski	968	979	818	819	0	0	150	160	0	0
Działoszyce (3)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Działoszyce - miasto (4)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Kije (2)	90	90	75	75	0	0	15	15	0	0
Michałów (2)	102	94	102	94	0	0	0	0	0	0
Pińczów (3)	651	670	566	575	0	0	85	95	0	0
Pińczów - miasto (4)	390	400	365	370	0	0	25	30	0	0
Pińczów - obszar wiejski (5)	261	270	201	205	0	0	60	65	0	0
Złota (2)	75	75	25	25	0	0	50	50	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie pińczowskim najwyższy stopień uprzedzskolnienia w grupie wiekowej 3-5 lat odnotowany został w gminie Pińczów 92,19%, a najniższy w gminie Działoszyce 45,99%. W przedziale wiekowym 3-6 lat odsetek dzieci korzystających z ośrodków wychowania przedszkolnego był najwyższy, podobnie, jak w grupie 3-5 lat, w gminie Pińczów 91,33%, a najniższy w gminie Działoszyce 52,05%.

Tabela nr 87. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Działoszyce	45,99%	52,05%
Kije	64,41%	66,05%
Michałów	48,52%	52,63%
Pińczów	92,19%	91,33%
Złota	67,67%	69,70%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

12. Powiat sandomierski

Na terenie powiatu sandomierskiego w 2016 roku funkcjonowało 72 placówki wychowania przedszkolnego, z czego 57 zlokalizowane były na obszarach wiejskich, a 15 na miejskich. Najwięcej było oddziałów przedszkolnych – 28 i przedszkoli zwykłych – 26. Na obszarze powiatu funkcjonowało

również 17 punktów przedszkolnych i 1 przedszkole specjalne. Największą liczbą jednostek tego typu dysponował Sandomierz – 12 placówek oraz Samborzec – 11 i Dwikozy – 10 placówek. Na terenie gmin Klimontów i Łoniów funkcjonowało po 8 jednostek, w gminach Obrazów i Wilczyce po 7 placówek i w Koprzywnicy 6 placówek. Najmniejsza liczba placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim znalazła się na terenie gminy Zawichost – 3 placówki.

Tabela nr 88. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat sandomierski	72	72	29	28	25	26	1	1	17	17	0	0
Sandomierz (1)	12	12	2	2	9	9	1	1	0	0	0	0
Dwikozy (2)	11	10	4	3	6	6	0	0	1	1	0	0
Klimontów (2)	8	8	5	5	2	2	0	0	1	1	0	0
Koprzywnica (3)	6	6	3	3	2	2	0	0	1	1	0	0
Koprzywnica - miasto (4)	2	2	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	4	4	2	2	1	1	0	0	3	3	0	0
Łoniów (2)	8	8	3	3	2	2	0	0	4	4	0	0
Obrazów (2)	7	7	3	3	0	0	0	0	4	4	0	0
Samborzec (2)	10	11	5	5	1	2	0	0	3	3	0	0
Wilczyce (2)	7	7	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Zawichost (3)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Zawichost - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Zawichost - obszar wiejski (5)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w 2016 roku wynosiła 2 685 osób. Najwięcej dzieci w tym wieku zamieszkiwało Sandomierz – 820 osób, a najmniej Zawichost – 164 osoby i Wilczyce – 116 osób.

Tabela nr 89. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat sandomierski	2 069	1 983	2 893	2 685	1 373	1 277	2 224	2 076
Sandomierz (1)	665	599	891	820	440	359	693	658
Dwikozy (2)	206	210	284	279	142	138	212	214
Klimontów (2)	227	206	329	284	148	132	255	224
Koprzywnica (3)	167	163	241	223	107	113	185	166
Koprzywnica - miasto (4)	68	64	92	90	41	45	70	67
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	99	99	149	133	66	68	115	99
Łonów (2)	230	218	317	296	153	142	241	229
Obrazów (2)	164	169	230	221	113	103	180	166
Samborzec (2)	202	212	301	282	136	151	227	205
Wilczyce (2)	83	88	122	116	55	63	91	86
Zawichost (3)	125	118	178	164	79	76	140	128
Zawichost - miasto (4)	40	40	57	53	26	27	45	38
Zawichost - obszar wiejski (5)	85	78	121	111	53	49	95	90

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Według dostępnych danych GUS w 2016 roku w powiecie sandomierskim liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wynosiła 2 173 osób. Najwięcej dzieci w tej grupie wiekowej objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkiwało Sandomierz – 721 osób. Z kolei najmniejszą liczbę takich dzieci zanotowano w gminie Zawichost – 107 osób i Wilczyce – 90 osób.

Tabela nr 90. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404

Powiat sandomierski	1 707	1 586	-	2 173	1 031	968	-	1 767
Sandomierz (1)	589	533	-	721	370	316	-	594
Dwikozy (2)	190	190	-	245	127	117	-	195
Klimontów (2)	160	163	-	227	90	103	-	184
Koprzywnica (3)	148	108	-	163	82	63	-	136
Koprzywnica - miasto (4)	97	76	-	119	50	43	-	102
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	51	32	-	44	32	20	-	34
Łoniów (2)	192	181	-	247	114	112	-	204
Obrazów (2)	108	102	-	150	59	61	-	118
Samborzec (2)	161	161	-	223	98	109	-	172
Wilczyce (2)	70	69	-	90	42	43	-	75
Zawichost (3)	89	79	-	107	49	44	-	89
Zawichost - miasto (4)	31	34	-	43	19	16	-	35
Zawichost - obszar wiejski (5)	58	45	-	64	30	28	-	54

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim na koniec 2016 roku wynosiła 2 175, w tym 1 219 miejsc było dostępnych w placówkach funkcjonujących na obszarach wiejskich, a 956 na miejskich. Najwięcej miejsc w tego typu jednostkach znajdowało się w przedszkolach zwykłych – 1 741 miejsc. 414 miejsca były przygotowane w punktach przedszkolnych, a 20 miejsc udostępniały przedszkola specjalne. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim oferowała gmina Sandomierz – 812 miejsc, a najmniejsza w gminie Wilczyce – 65 miejsc.

Tabela nr 91. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat sandomierski	1 942	2 175	1 551	1 741	20	20	371	414	0	0
Sandomierz (1)	760	812	740	792	20	20	0	0	0	0
Dwikozy (2)	232	280	207	255	0	0	25	25	0	0
Klimontów (2)	138	190	118	166	0	0	20	24	0	0
Koprzywnica (3)	145	145	120	120	0	0	25	25	0	0
Koprzywnica - miasto (4)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Koprzywnica - obszar wiejski (5)	45	45	20	20	0	0	25	25	0	0
Łoniów (2)	238	264	175	175	0	0	63	89	0	0

Obrazów (2)	97	98	0	0	0	0	97	98	0	0
Samborzec (2)	162	202	75	114	0	0	87	88	0	0
Wilczyce (2)	54	65	0	0	0	0	54	65	0	0
Zawichost (3)	116	119	116	119	0	0	0	0	0	0
Zawichost - miasto (4)	41	44	41	44	0	0	0	0	0	0
Zawichost - obszar wiejski (5)	75	75	75	75	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim najwyższy został odnotowany w gminie Dwikozy 90,48%, a najniższy w gminie Koprzywnica 66,26% i Zawichost 66,95%. W odniesieniu do dzieci z przedziału wiekowego 3-6 lat sytuacja kształtowała się nieco inaczej, a mianowicie najwyższy odsetek dzieci był w gminie Sandomierz 87,93% i Dwikozy 87,81%, a najniższy w gminie Koprzywnica 73,09%.

Tabela nr 92. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Sandomierz	88,98%	87,93%
Dwikozy	90,48%	87,81%
Klimontów	79,13%	79,93%
Koprzywnica	66,26%	73,09%
Łonów	83,03%	83,45%
Obrazów	60,36%	67,87%
Samborzec	75,94%	79,08%
Wilczyce	78,41%	77,59%
Zawichost	66,95%	65,24%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

13. Powiat staszowski

Na koniec 2016 roku w powiecie staszowskim znajdowało się 35 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 27 na terenach wiejskich, a 8 na miejskich. Wśród rodzajów jednostek tego typu przeważały przedszkola – 20 placówek. Oprócz przedszkoli w powiecie znajdowały się oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 12 i 2 punkty przedszkolne. Największą liczbę placówek skupiała gmina Staszów – 12. W Osieku znajdowało się już tylko 4 placówki. Po 4 jednostki funkcjonowały na obszarze gmin: Bogoria, Łubnice i Połaniec. 3 placówki znajdowały się na terenie gminy Rytwiany. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego funkcjonowało w gminach Szydłów – 2 placówki i Oleśnica – 1 placówka.

Tabela nr 93. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat staszowski	33	35	12	12	20	20	0	1	1	2	0	0
Bogoria (2)	4	4	1	1	3	3	0	0	0	0	0	0
Łubnice (2)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Oleśnica (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek (3)	5	5	4	4	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek - miasto (4)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Osiek - obszar wiejski (5)	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Połaniec (3)	4	4	2	2	2	2	0	0	0	0	0	0
Połaniec - miasto (4)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski (5)	2	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Rytwiany (2)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Staszów (3)	10	12	1	1	9	9	0	1	0	1	0	0
Staszów - miasto (4)	3	5	0	0	3	3	0	1	0	1	0	0
Staszów - obszar wiejski (5)	7	7	1	1	6	6	0	0	0	0	0	0
Szydłów (2)	2	2	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Analizując liczbę dzieci w wieku 3-6 lat ogółem zamieszkujących w powiecie staszowskim w 2016 roku wyraźnie widać, że największą ich liczbę skupiała gmina Staszów – 933 osób. Najmniej dzieci z tej grupy było mieszkańcami gminy Łubnica – 141 i Oleśnica – 147 osób. Należy także wspomnieć, że ogólna liczba dzieci z tej grupy zmalała o 186 osób w stosunku do 2015 roku (2 983 osoby).

Tabela nr 94. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat staszowski	2 171	2 043	2 983	2 797	1 415	1 301	2 307	2 173

Bogoria (2)	275	253	377	355	173	155	302	279
Łubnice (2)	113	100	158	141	72	61	126	111
Oleśnica (2)	113	108	160	147	74	73	121	113
Osiek (3)	227	233	312	304	153	160	233	223
Osiek - miasto (4)	59	53	89	73	39	40	63	58
Osiek - obszar wiejski (5)	168	180	223	231	114	120	170	165
Połaniec (3)	391	380	534	521	251	246	415	393
Połaniec - miasto (4)	266	261	366	357	170	172	282	268
Połaniec - obszar wiejski (5)	125	119	168	164	81	74	133	125
Rytwiany (2)	192	166	252	234	126	102	189	194
Staszów (3)	729	680	1 006	933	474	428	780	731
Staszów - miasto (4)	393	360	538	498	254	222	424	395
Staszów - obszar wiejski (5)	336	320	468	435	220	206	356	336
Szydłów (2)	131	123	184	162	92	76	141	129

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Jeśli chodzi o liczbę dzieci w przedziale wiekowym 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, to na koniec 2016 roku w powiecie staszowskim zanotowano ją na poziomie 2 201 osób. Najwięcej dzieci z omawianej grupy mieszkała na terenie gminy Staszów – 819 osób. Najmniejszą liczbą dzieci z tego przedziału charakteryzowała się gmina Łubnice - 79 osób i Szydłów – 111 osób.

Tabela nr 95. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat staszowski	1 723	1 528	-	2 201	989	868	-	1 893
Bogoria (2)	203	149	-	241	108	76	-	217
Łubnice (2)	74	58	-	79	39	26	-	73
Oleśnica (2)	89	85	-	120	54	50	-	101
Osiek (3)	147	146	-	205	86	84	-	178
Osiek - miasto (4)	74	64	-	93	44	39	-	83
Osiek - obszar wiejski (5)	73	82	-	112	42	45	-	95
Połaniec (3)	351	306	-	431	217	179	-	358
Połaniec - miasto (4)	310	269	-	374	194	157	-	311
Połaniec - obszar wiejski (5)	41	37	-	57	23	22	-	47

Rytwiany (2)	158	136	-	195	89	81	-	170
Staszów (3)	630	567	-	819	361	331	-	701
Staszów - miasto (4)	431	398	-	571	251	229	-	489
Staszów - obszar wiejski (5)	199	169	-	248	110	102	-	212
Szydłów (2)	71	81	-	111	35	41	-	95

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w 2014 roku, to wynosiła ona łącznie 1 941, z czego 1 036 miejsc udostępniły jednostki funkcjonujące na obszarach miejskich, a 905 na wiejskich. 1 899 miejsc udostępniły przedszkola, a 42 miejsca punkty przedszkolne. Największa liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego znajdowała się w placówkach na terenie gminy Staszów – 791 miejsc, a najmniejsza w jednostkach na terenie gminy Osiek – 98 miejsc, Szydłów – 92 miejsca i Łubnice – 0 miejsc.

Tabela nr 96. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat staszowski	1 827	2 071	1 785	1 985	0	6	42	80	0	0
Bogoria (2)	225	225	225	225	0	0	0	0	0	0
Oleśnica (2)	100	125	100	125	0	0	0	0	0	0
Osiek (3)	125	96	125	96	0	0	0	0	0	0
Osiek - miasto (4)	125	96	125	96	0	0	0	0	0	0
Połaniec (3)	375	420	375	420	0	0	0	0	0	0
Połaniec - miasto (4)	325	370	325	370	0	0	0	0	0	0
Połaniec - obszar wiejski (5)	50	50	50	50	0	0	0	0	0	0
Rytwiany (2)	150	175	150	175	0	0	0	0	0	0
Staszów (3)	760	910	760	894	0	6	0	10	0	0
Staszów - miasto (4)	495	595	495	579	0	6	0	10	0	0
Staszów - obszar wiejski (5)	265	315	265	315	0	0	0	0	0	0
Szydłów (2)	92	120	50	50	0	0	42	70	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze powiatu staszowskiego największy procentowy udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat osiągnięty został w gminie Staszów i wynosił 83,38%, dla porównania najniższy odnotowano w gminie Łubnice na poziomie 58,00% i Bogoria 58,89%. W przedziale wiekowym 3-6 lat najwyższy odsetek dzieci uczęszczających do ośrodków wychowania

przedszkolnego odnotowano w gminie Staszów 87,78% i Rytwiany 83,33%, zaś najniższy w gminie Łubnice 56,03%, podobnie, jak w grupie wiekowej 3-5 lat.

Tabela nr 97. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Bogoria	58,89%	67,89%
Łubnice	58,00%	56,03%
Oleśnica	78,70%	81,63%
Osiek	62,66%	67,43%
Połaniec	80,53%	82,73%
Rytwiany	81,93%	83,33%
Staszów	83,38%	87,78%
Szydłów	65,85%	68,51%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

14. Powiat włoszczowski

Na terenie powiatu włoszczowskiego w 2016 roku zlokalizowanych było 28 placówek wychowania przedszkolnego, z czego 23 na terenach wiejskich, a 5 na miejskich. Wśród rodzajów placówek, jakie funkcjonowały na obszarze opisywanego powiatu można było wyróżnić jedynie przedszkola zwykłe – 18 obiektów i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych – 10 placówek. Największa liczba jednostek skupiona była we Włoszczowie – 12 placówek Nieco mniej, bo 8 z wszystkich placówek funkcjonujących w powiecie włoszczowskim znajdowała się na terenie Krasocina. W Seceminie funkcjonowały jedynie 2 obiekty tego typu, w Kluczewsku 3. Najmniej placówek wychowania przedszkolnego znajdowało się w Moskorzewie – 2 placówki oraz w Radkowie – 1 placówka.

Tabela nr 98. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	ogółem		oddz. przedszkolne w szkołach podstawowych		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]
POLSKA	21 115	21 675	7 838	8 046	11 124	11 520	207	242	1 852	1 788	94	79
ŚWIĘTOKRZYSKIE	796	800	369	366	291	299	8	9	127	125	1	1
Powiat włoszczowski	26	28	9	10	17	18	0	0	0	0	0	0
Kluczewsko (2)	3	3	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0
Krasocin (2)	8	8	6	6	2	2	0	0	0	0	0	0
Moskorzew (2)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0

Radków (2)	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Secemin (2)	2	2	0	0	2	2	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa (3)	10	12	3	4	7	8	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - miasto (4)	4	5	1	2	3	3	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	6	7	2	2	4	5	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim w końcu 2016 roku mieszkało 1 655 dzieci w wieku 3-6 lat ogółem. Największa liczba tych dzieci zamieszkiwała tereny gminy Włoszczowa – 710 osób, a najmniejsza gminy Moskorzew – 91 osób i Radków – 78 osoby.

Tabela nr 99. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci w wieku przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 199 831	1 155 956	1 633 192	1 570 318	785 534	759 190	1 244 248	1 200 381
ŚWIĘTOKRZYSKIE	35 329	33 736	48 286	45 929	23 143	21 993	36 873	35 333
Powiat włoszczowski	1 279	1 222	1 744	1 655	844	786	1 336	1 281
Kluczewsko (2)	129	123	185	175	75	76	152	135
Krasocin (2)	332	315	439	428	218	200	335	331
Moskorzew (2)	62	66	87	91	37	45	70	63
Radków (2)	63	60	79	78	46	33	61	63
Secemin (2)	141	121	183	173	88	72	144	140
Włoszczowa (3)	552	537	771	710	380	360	574	549
Włoszczowa - miasto (4)	289	266	384	362	193	180	283	280
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	263	271	387	348	187	180	291	269

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczebność dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym zamieszkujących w 2016 roku powiat włoszczowski, wyraźnie widać, że największa ich ilość była mieszkańcami Włoszczowy – 616 osób. Najmniej dzieci z tego przedziału zamieszkiwało gminy Moskorzew – 54 osoby i Radków – 62 dzieci.

Tabela nr 100. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.

Nazwa	dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym							
	ogółem							
	dzieci w wieku 3 - 5 lat		dzieci w wieku 3 - 6 lat		dzieci w wieku 3 - 4 lat		dzieci w wieku 4 - 6 lat	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
POLSKA	1 010 392	937 261	-	1 267 237	606 942	577 588	-	1 018 826
ŚWIĘTOKRZYSKIE	28 467	25 908	-	35 785	16 735	15 568	-	29 404
Powiat włoszczowski	947	874	-	1 271	529	493	-	1 085
Kluczewsko (2)	98	83	-	133	46	40	-	120
Krasocin (2)	207	191	-	289	100	98	-	253
Moskorzew (2)	37	39	-	54	19	26	-	41
Radków (2)	48	43	-	62	28	18	-	55
Secemin (2)	87	76	-	117	41	42	-	103
Włoszczowa (3)	470	442	-	616	295	269	-	513
Włoszczowa - miasto (4)	316	272	-	378	203	172	-	317
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	154	170	-	238	92	97	-	196

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

Powiat włoszczowski to jeden ze świętokrzyskich powiatów, na terenie których zlokalizowanych było najmniej dostępnych miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego – 1 123 miejsca (769 miejsca w jednostkach na obszarach wiejskich, 354 w jednostkach na obszarach miejskich). Najwięcej dostępnych miejsc znajdowało się w przedszkolach w gminie Włoszczowa – 600 miejsc, a najmniej w gminach: Moskorzew – 73 i Radków – 35 miejsc.

Tabela nr 101. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2016 roku z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.

Nazwa	miejsca		przedszkola bez specjalnych		przedszkola specjalne		punkty przedszkolne bez specjalnych		zespoły wychowania przedszkolnego bez specjalnych	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016
	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]	[msc.]
POLSKA	1 068 975	1 147 152	1 018 214	1 095 340	4 392	5 358	44 315	44 611	2 054	1 843
ŚWIĘTOKRZYSKIE	26 860	29 586	23 448	25 826	121	155	3 273	3 590	18	15
Powiat włoszczowski	966	1 123	966	1 123	0	0	0	0	0	0
Kluczewsko (2)	150	150	150	150	0	0	0	0	0	0
Krasocin (2)	140	165	140	165	0	0	0	0	0	0
Moskorzew (2)	49	73	49	73	0	0	0	0	0	0
Radków (2)	35	35	35	35	0	0	0	0	0	0
Secemin (2)	100	100	100	100	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa (3)	492	600	492	600	0	0	0	0	0	0

Włoszczowa - miasto (4)	321	354	321	354	0	0	0	0	0	0
Włoszczowa - obszar wiejski (5)	171	246	171	246	0	0	0	0	0	0

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

W powiecie włoszczowskim procentowy udział liczby dzieci w grupie wiekowej 3-5 lat był największy w gminie Włoszczowa i wyniósł 82,31%, najmniejszy zaś w tej grupie wiekowej w gminie Moskorzew 50,01%. W grupie wiekowej 3-6 lat sytuacja wyglądała tak samo: największy odsetek był w gminie Włoszczowa 86,76%, a najmniejszy w gminie Moskorzew 59,34%.

Tabela nr 102. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2016 r.

Gmina	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego	Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego
Kluczewsko	67,48%	76,00%
Krasocin	60,63%	67,52%
Moskorzew	50,01%	59,34%
Radków	71,67%	79,49%
Secemin	62,81%	67,63%
Włoszczowa	82,31%	86,76%

Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych

IV. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

Na terenie województwa świętokrzyskiego zostało wyznaczonych pięć tzw. obszarów strategicznej inwestycji (OSI). **To miejsca o szczególnym potencjale lub barierach rozwojowych, wymagające najpilniejszego wsparcia finansowego, co uwzględniono w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020.** Są to: Obszar Funkcjonalny Kielc, miasta północy regionu tracące swoje funkcje społeczno-gospodarcze (Ostrowiec Świętokrzyski, Starachowice, Skarżysko-Kamienna), gminy skupione wokół Gór Świętokrzyskich, obszary wiejskie o najgorszym dostępie do usług publicznych i obszar uzdrowiskowy (okolice Buska-Zdroju i Solca-Zdroju). Projekty w ramach OSI nie będą realizowane przez pojedyncze samorządy, ale ich partnerstwa.

Kielecki Obszar Funkcjonalny (KOF) powołano w styczniu 2014 r. Poza Kielcami w jego skład wchodzi gminy: Chęciny, Chmielnik, Daleszyce, Górno, Mastów, Miedziana Góra, Morawica, Piekoszów, Sitkówka-Nowiny, Strawczyn i Zagnańsk. Samorządy w ramach KOF mogą sięgać po środki z RPO m. in. w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Zarezerwowano na ten cel 82 mln euro. Realizacja przedsięwzięć ma służyć podniesieniu konkurencyjności stolicy województwa świętokrzyskiego, przez zwiększenie integracji miasta z otaczającymi je gminami. W ramach ZIT ma być realizowana jedna inwestycja drogowa w Kielcach, dotycząca przebudowy ul. Zagnańskiej, ul. Witosa i budowy ich przebiegu do ul. Radomskiej (północno-wschodnia część miasta). Kolejnym planem jest budowa Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego - ośrodka kształcenia zawodowego, które powstanie w sąsiedztwie Kieleckiego Parku Technologicznego. W zamierzeniach jest także realizacja w gminach skupionych w Kieleckim Obszarze Funkcjonalnym projektów obejmujących termomodernizację budynków użyteczności publicznej, wymianę oświetlenia ulicznego na energooszczędne, modernizację zaniedbanych zbiorników wodnych dla celów rekreacyjnych oraz budowę i modernizację sieci ścieżek rowerowych. Władze miasta Kielce oceniły, że **idea ZIT jest dobra, by integrować teren obszaru funkcjonalnego Kielc, tym bardziej, że duża ilość kielczan wyprowadza się w okolice miasta.**

Innym dużym obszarem jest OSI dedykowany miastom północnej części regionu. Zaplanowano dla nich 59 mln euro. Na wsparcie mogą liczyć tam m. in. projekty z zakresu efektywności energetycznej, rewitalizacji, a także projekty miękkie dotyczące rozwoju kadr i firm, czy dotyczące szkolnictwa zawodowego. Początkiem współpracy samorządów Ostrowca, Skarżyska i Starachowic oraz tutejszych powiatów, związanej ze wspólnym aplikowaniem o środki unijne w ramach OSI, było zawarcie w październiku 2014 r., partnerskiego porozumienia "Trójmiasto nad Kamienną".

Ogółem w województwie świętokrzyskim z 14 powiatów w zasadzie wszystkie uwzględnione są w Obszarach Strategicznej Interwencji. W powiecie kieleckim funkcjonuje Kielecki Obszar Funkcjonalny obejmujący m. Kielce i 11 z 18 gmin. Kolejnych 5 gmin powiatu kieleckiego (Bodzentyn, Łągów, Łopuszno, Pierzchnica i Raków) zostało zaliczonych do obszaru o najgorszym dostępie do usług, a dodatkowo gminy Bodzentyn i Łągów do obszaru turystycznego Gór Świętokrzyskich. Ze 102 gmin województwa świętokrzyskiego 63 znalazło się w OSI.

V. ANALIZA OBEJMUJĄCA DZIAŁANIA NA RZECZ KSZTAŁTOWANIA I ROZWIJANIA WŚRÓD DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM KOMPETENCJI KLUCZOWYCH, NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY (MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYCH, ICT, JĘZYKOWYCH) ORAZ POSTAW/UMIEJĘTNOŚCI (KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI ORAZ PRACY ZESPOŁOWEJ)

Ministerstwo Edukacji Narodowej opracowało podstawę programową wychowania przedszkolnego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, w której określono wytyczne, co do podstawowych i obowiązkowych działań tych instytucji. Ponadto każda z placówek wychowania przedszkolnego posiada tzw. koncepcje pracy, w której rzetelnie nakreśla swoją koncepcję pracy i działania (w tym przyszłościowe) z uwzględnieniem tego, czy jest to placówka zwykła, czy z oddziałami specjalnymi lub integracyjnymi, które często wymagają specjalistycznych działań związanych z terapią, np. sensoryczną, logopedyczną.

Trudno dokonać jednoznacznej analizy, dotyczącej poziomu osiągnięć edukacyjnych placówek wychowania przedszkolnego pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych. Równie ciężko jest ocenić wyniki osiągnięć edukacyjnych pod kątem kreowanych postaw lub umiejętności związanych z kreatywnością, innowacyjnością i pracą zespołową promowaną w tego rodzaju instytucjach nauczania. Kwestie te można natomiast rozpatrywać bardziej powszechnie. Ogólnie można powiedzieć, że najlepsze przedszkola to takie, które poza wykształconą i kompetentną kadrą oferują doskonały program edukacyjny, dietę odpowiednią dla dzieci i warunki lokalowe, które pozwalają pociechom na swobodę i gwarantują komfort.

Analizując koncepcje pracy świętokrzyskich przedszkoli wnioskuje się, że wypełniając podstawę programową nauczania przedszkolnego opracowaną przez MEN, realizują one większość działań prowadzących do jak największego przysposobienia przez przedszkolaków umiejętności niezbędnych do szybkiego dostosowania się do późniejszych wymogów edukacyjnych i potrzeb życiowych.

Pod kątem kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy, w tym matematyczno-przyrodniczych, ICT, czy językowych, zdecydowana większość placówek wychowania przedszkolnego przewiduje w swoich programach nauczania nacisk na te elementy. Trudno tutaj mówić o kształtowaniu wiedzy matematycznej u przedszkolaka, ale wiedza przyrodnicza i języki obce nowożytnie, są właściwie na porządku dziennym. W ostatnim okresie pojawiły się również placówki, które kładą nacisk na zupełnie nowe aspekty i kierunki. Przykładem może tutaj być „Mini College”, który został utworzony z początkiem stycznia 2016 r. na terenie kampusu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Jest to nowe przedszkole, które realizuje autorski program nauczania. Placówka przyjmuje dzieci w wieku od 2,5 do 6 roku życia i jest placówką integracyjną. Oprócz podstawy programowej, dzieci realizują tu autorski program „Naukowe przedszkole”, który posiada patronat Ministra Edukacji Narodowej. Maluchy biorą m. in. udział w warsztatach z wielu dziedzin - od sztuk pięknych po nauki medyczne, oczywiście odpowiednio dostosowanych do ich wieku. Oprócz tego w laboratoriach UJK mogą uczestniczyć w ciekawych eksperymentach i doświadczeniach.

Przedszkole zostało zlokalizowane w budynku o powierzchni ok. 300 metrów kw. Znajdą się tu trzy sale dydaktyczne. Oprócz tego jest patio, w którym powstał plac zabaw dla dzieci. Takie same przedszkola działają też w Piekoszowie i Łopusznie.⁴⁷

Tabela nr 104. Wskaźniki kompetencji kluczowych.

Kompetencja	Składowe kompetencje – cechy konstytutywne	Wskaźniki kompetencji-cechy konsekwentne
I. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKU OJCZYSTYM	1. wiedza o:	- związku między rozwojem indywidualnych zdolności poznawczych, które pozwalają interpretować świat i budować relacje z innymi ludźmi, a poziomem porozumiewania się z innymi; - zależnościach między poziomem znajomości słownictwa, gramatyki funkcji języka a możliwościami porozumiewania się; - konieczności stosowania różnego języka w różnych rodzajach tekstów; - związku języka i sposobu porozumiewania się z kontekstem.
	2. umiejętności w zakresie:	- porozumiewania się w mowie i piśmie w zależności od sytuacji komunikacyjnej; - obserwowania swojego sposobu porozumiewania się i dostosowania do wymogów sytuacji; - rozróżniania różnego rodzaju tekstów i wykorzystywania stosownie do kontekstu; - poszukiwania, gromadzenia, przetwarzania informacji oraz wykorzystywania ich do wyrażania własnych argumentów w mowie i piśmie.
	3. pozytywna postawa wobec:	- krytycznego i konstruktywnego dialogu; - urzeczywistnienia kontaktów z innymi ludźmi; - używania języka w sposób pozytywny i odpowiedzialny społecznie.
II. POROZUMIEWANIE SIĘ W JĘZYKACH OBCYCH	1. wiedza o:	- związku poziomu znajomości słownictwa i gramatyki funkcjonalnej z możliwościami porozumiewania się; - różnych typach interakcji słownej i rejestrach języka; - konwencjach społecznych, aspektach kulturowych oraz zmienności języków i ich związku z porozumiewaniem się.
	2. umiejętności w zakresie:	- rozumienia komunikatów słownych; - inicjowania, podtrzymywania oraz kończenia rozmowy, - czytania, rozumienia oraz pisania tekstów odpowiednio do swoich potrzeb; - uczenia się języka w nieformalny sposób przez całe życie.
	3. pozytywna postawa wobec:	- różnorodności kulturowej; - komunikacji międzykulturowej; - różnorodności językowej.
III. KOMPETENCJE MATEMATYCZNE I PODSTAOWE KOMPETENCJE NAUKOWO- TECHNICZNE	1. wiedza o:	- sposobach dokonywania obliczeń; - stosowanych miarach i strukturach; - głównych operacjach i sposobach prezentacji matematycznej; - znaczeniu i treści terminów matematycznych i naukowych; - zasadach rządzących naturą oraz wpływie nauki i technologii na świat przyrody; - korzyściach, ograniczeniach i zagrożeniach powodowanych działalnością ludzi.
	2. umiejętności w zakresie:	- stosowania głównych zasad i procesów matematycznych w codziennych sytuacjach prywatnych i zawodowych; - śledzenia i oceniania ciągów argumentów; - przeprowadzenia dowodu z wykorzystaniem matematycznego

⁴⁷ https://www.wrota-swietokrzyskie.pl/pio/-/asset_publisher/F9Uh/content/id/3057623

		<p>rozumowania oraz wyciągania wniosków na podstawie dowodów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - komunikowania się językiem matematycznym oraz korzystania z odpowiednich pomocy; - wykorzystywania narzędzi i urządzeń technicznych oraz danych naukowych do osiągnięcia celu bądź podjęcia decyzji; - rozpoznawania niezbędnych cech postępowania naukowego oraz wyrażania wniosków i sposobów rozumowania, które do tych wniosków doprowadziły.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - możliwości wykorzystania matematycznych sposobów myślenia w poszukiwaniu przyczyni rozwiązań problemów oraz oceniania ich zasadności; - prawdy jako wartości ogólnoludzkiej; - krytycznego rozumowania i ciekawości poznawczej; - potrzeby stosowania zasad etycznych oraz poszanowania zarówno bezpieczeństwa, jak i trwałości, w szczególności w odniesieniu do postępu naukowo-technicznego w kontekście danej osoby, jej rodziny i społeczności oraz zagadnień globalnych.
IV. KOMPETENCJE INFORMATYCZNE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - aplikacjach komputerowych (edytor tekstu, arkusze kalkulacyjne, bazy danych) i możliwościach ich wykorzystania w życiu osobistym i społecznym oraz w pracy; - wielu zagrożeniach związanych z Internetem i komunikacją za pośrednictwem mediów elektronicznych; - możliwościach technologii społeczeństwa informacyjnego (TSI) we wspieraniu kreatywności i innowacyjności; - zasadach prawnych i etycznych wykorzystywanych przy interaktywnym korzystaniu z TSI.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - poszukiwania, gromadzenia i przetwarzania informacji oraz ich wykorzystania w krytyczny sposób; - oceny odpowiedzialności informacji z rozróżnieniem elementów wirtualnych od rzeczywistych; - stosowania narzędzi do tworzenia, prezentowania i rozumienia złożonych informacji; - docierania do usług oferowanych w Internecie, wyszukiwania i korzystania z nich; - stosowania TSI jako wsparcia krytycznego myślenia, kreatywności i innowacji.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - dostępnych informacji oraz odpowiedzialnego korzystania z mediów interaktywnych ; - rozwijania kompetencji informatycznych poprzez udział w społecznościach i sieciach współpracy w celach kulturalnych, społecznych i zawodowych.
V. UMIEJĘTNOŚCI UCZENIA SIĘ	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku celów uczącego się z koniecznością określenia wiedzy, umiejętności i kwalifikacji, które są ich treścią; - własnych preferowanych sposobach uczenia się oraz swoich silnych i słabych stronach; - możliwościach kształcenia i szkolenia oraz dostępności do wsparcia;
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - korzystania z technologii informacyjnych i komunikacyjnych niezbędnych do dalszego uczenia się; - docierania do nowej wiedzy, jej zdobywania, przetwarzania i przyswajania; - zarządzania własnymi wzorcami uczenia się, kształtowania własnej kariery i pracy; - koncentracji na dłuższych okresach oraz krytycznej refleksji na temat celów uczenia się; - zarządzania swoim czasem i organizacji własnego uczenia się (indywidualnie i w zespole)
	3. pozytywna postawa	<ul style="list-style-type: none"> - własnych możliwości i umiejętności związanych z uczeniem się;

	wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - konieczności rozwiązywania licznych problemów, pokonywania wielu przeszkód i zmieniania się; - korzystania z doświadczeń życiowych własnych i innych ludzi; - potrzeby poszukiwania możliwości uczenia się; - możliwości korzystania z uczenia się w różnorodnych sytuacjach życiowych.
VI. KOMPETENCJE SPOŁECZNE I OBYWATELSKIE	1. wiedza o:	<ul style="list-style-type: none"> - związku stylu życia jednostki i jej rodziny z ich poziomem zdrowia fizycznego i psychicznego; - różnych zasadach postępowania i zachowania, które są przyjęte w różnych społeczeństwach i środowiskach oraz ich wpływie na relacje interpersonalne; - życiu społecznym środowisk, które jest regulowane poprzez interpretację podstawowych pojęć dotyczących osób, grup, organizacji zawodowych, równości płci i braku dyskryminacji członków społeczeństwa; - demokracji, sprawiedliwości, równości, obywatelstwie, prawach obywatelskich oraz zapisach określających ich stosowanie przez różne instytucje na wszystkich poziomach społecznego funkcjonowania podanych w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej i międzynarodowych deklaracjach; - głównych wydarzeniach współczesnych i historycznych, - treści celów i wartości, jakimi kierują się europejskie ruchy społeczne i polityczne; - integracji europejskiej, strukturach UE i związku z ich głównymi celami i wartościami; - różnorodności tożsamości i odmienności kulturowej w Europie.
	2. umiejętności w zakresie:	<ul style="list-style-type: none"> - konstruktywnego porozumiewania się w różnych środowiskach poprzez wykazywanie się tolerancją, wyrażanie i rozumienie różnych punktów widzenia; - społecznego negocjowania połączonego ze zdolnością tworzenia klimatu zaufania oraz empatii; - radzenia sobie ze stresem i frustracją oraz ich konstruktywnego wyrażania; - rozróżniania stref osobistej i zawodowej w kontekście funkcjonowania społecznego i obywatelskiego; - efektywnego zaangażowania się, wraz z innymi ludźmi, w działania publiczne oraz w solidarne rozwiązywanie problemów stojących przed lokalnymi i większymi społecznościami; - krytycznej i twórczej refleksji oraz konstruktywnego uczestnictwa w działaniach społeczności lokalnych i sąsiedzkich; - podejmowania decyzji na wszystkich poziomach, od lokalnego, poprzez krajowy, po europejski, szczególnie w drodze głosowania.
	3. pozytywna postawa wobec:	<ul style="list-style-type: none"> - współpracy, asertywności i prawości jako warunków społecznego współistnienia; - potrzeby docenienia innych ludzi i szanowania ich; - potrzeby pokonywania własnych uprzedzeń i osiągania kompromisów, - potrzeby poszanowania praw człowieka, w tym równości jako podstawy demokracji, oraz uznania i rozumienia różnic w systemach wartości różnych religii grup etnicznych; - uczestnictwa w demokratycznym podejmowaniu decyzji na wszystkich poziomach funkcjonowania społecznego; - wykazywania się poczuciem obowiązku, zrozumienia i poszanowania wspólnych wartości, takich jak respektowanie demokratycznych zasad niezbędnych do zapewnienia spójności wspólnoty; - działalności obywatelskiej, wspierania różnorodności i spójności społecznej, zrównoważonego rozwoju oraz wartości i

		prywatności innych ludzi.
VII. INICJATYWNOŚĆ I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	1. wiedza o:	- możliwościach działalności osobistej, zawodowej lub gospodarczej stanowiącej kontekst pracy i życia ludzi; - zasadach działania gospodarki, szansach i wyzwaniach stojących przed pracodawcami i organizacjami; - zasadach etycznych związanych z różnymi przedsięwzięciami oraz ich pozytywnym wpływem na zarządzanie.
	2. umiejętności w zakresie	- proaktywnego zarządzania projektami ; - skutecznej reprezentacji i negocjacji oraz organizowania pracy indywidualnej i zespołowej; - identyfikacji oceny własnych mocnych i słabych stron, a także oceny ryzyka i podejmowania go w uzasadnionych przypadkach.
	3. pozytywna postawa wobec:	- inicjatywności, aktywności, niezależności i innowacyjności zarówno w życiu osobistym, społecznym, jak i zawodowym; - sytuacji wymagających determinacji i wysokiego poziomu motywacji, związanych z realizacją celów zarówno osobistych, jak i wspólnych w życiu prywatnym i w pracy.
VIII. ŚWIADOMOŚĆ I EKSPRESJA KULTURALNA	1. wiedza o:	- lokalnym, narodowym i europejskim dziedzictwie kulturowym oraz jego miejscu w świecie; - najważniejszych działach kultury, w tym współczesnej kultury popularnej; - kulturowej i językowej różnorodności w Europie i innych regionach świata oraz konieczności jej zachowania; - znaczeniu estetyki w życiu codziennym.
	2. umiejętności w zakresie:	- przeżywania wartości w kontakcie z dziełami sztuki; - wyrażania siebie za pomocą różnorodnych środków z wykorzystaniem wrodzonych zdolności; - odnoszenia własnych punktów widzenia w zakresie twórczości i ekspresji do opinii innych; - rozpoznawania i wykorzystywania społecznych i ekonomicznych możliwości w działalności kulturalnej.
	3. pozytywna postawa wobec:	- własnej kultury; - różnorodności ekspresji kulturalnej; - potrzeby kreatywności oraz pielęgnowania zdolności estetycznych; - możliwości wyrażania siebie za pomocą środków artystycznych i udziału w życiu kulturalnym.

Źródło: J. Uszyńska-Jamroc, B. Dudel, M. Głoskowska-Sołdatow: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”.

Jak już wcześniej wspomniano nauczanie przedszkolne jest bardzo ważnym elementem życia każdego człowieka. Wczesna asymilacja w pewnej grupie osób, o różnych potrzebach edukacyjnych jest dobrą praktyką na przyszłą integrację społeczną. Kształtowanie postaw kreatywnych małego człowieka procentuje w przyszłości. Obecnie kreatywność to niezwykle ważna kompetencja oczekiwana przez pracodawców w zawodach związanych ze sztuką, mediami, czy reklamą, ale także w szeroko rozumianym biznesie. Ważne jest więc rozwijanie i trenowanie kreatywności już u najmłodszych dzieci. Placówki wychowania przedszkolnego uczą wychowanków kreatywnego myślenia najczęściej poprzez zadania rysunkowe, gry i zabawy pobudzające wyobraźnię, w tym także ruchowe.

Instytucje takie, jak przedszkola to drugie po domu rodzinnym ważne środowisko, gdzie dziecko nabywa umiejętności pracy zespołowej. Dzieje się to dzięki zabawie oraz nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami. Towarzystwo rówieśników sprzyja uspołecznieniu, a wspólnie spędzane chwile wymagają od dziecka kooperacji. Dziecko uczy się działania w grupie, angażuje się w procesy

poznawcze, które stymuluje grupa rówieśników. Poprzez gry i zabawy zespołowe, integrujące dzieci, uczą się one tolerancji, życzliwości, czy szacunku do drugiej osoby. Uczą się również stosunków międzyludzkich, co pozytywnie wpływa na umiejętność komunikowania się i słuchania innych.

Wiele świętokrzyskich placówek wychowania przedszkolnego korzysta z pieniędzy unijnych, którymi wspomaga i wzmacnia swoją ofertę edukacyjną. Dzięki takiemu dofinansowaniu instytucje te mogą wdrażać wiele twórczych, czy innowacyjnych programów, jak też kupować niezbędny sprzęt, np. ułatwiający kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Możliwość skorzystania z dodatkowego kapitału sprawia, że instytucje te chętnie zgłaszają programy i innowacje pedagogiczne, podnoszące ich standardy nauczania. Można założyć, że większość placówek wychowania przedszkolnego w regionie świętokrzyskim oferuje swoim dzieciom szeroki wachlarz zajęć dodatkowych, z których mogą one korzystać, np. zajęcia z religii, rytmiki, gimnastyki, języka obcego, tańca towarzyskiego, karate, czy zajęć logopedycznych. Wiele placówek odchodząc od dotychczas obowiązujących standardów nauczania przedszkolnego, opartego głównie na zabawach z dziećmi, czy uczeniu podstawowej wiedzy matematycznej i humanistycznej w sposób bezpośredni, próbuje wdrażać innowacje w nauce. Innowacje te objawiają się poprzez niestandardowe sposoby nauki, np. poprzez kształtowanie postaw proekologicznych, naukę tańców narodowych różnych krajów, czy inne alternatywne formy nauki. Kuratorium Oświaty prowadzi takie zestawienia, dotyczące szkół i placówek oświatowych działających na terenie województwa świętokrzyskiego, które wdrażają innowacje pedagogiczne w określonych latach. Przykładowe zestawienie na rok szkolnych 2015/2016 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 105. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.

Numer innowacji	Nazwa i adres szkoły	Tytuł innowacji pedagogicznej	Rodzaj innowacji pedagogicznej/eksperyment	Okres trwania projektu
1/15	Przedszkole Publiczne nr 12 z oddziałami integracyjnymi im. M. Konopnickiej w Ostrowcu Św. Oś. Słoneczne 5 27-400 Ostrowiec Św.	„Przedszkolaki w Krainie Liczb”	programowo-metodyczna	styczeń 2015 r. - czerwiec 2016 r.
6/15	Przedszkole Publiczne nr 5 w Ostrowcu Św. ul. Jasna 4 27-400 Ostrowiec Św.	„Aktywna obserwacja i doświadczanie świata”	organizacyjno-programowa	02 marca 2015 r. - czerwiec 2017 r.
17/15	Przedszkole Samorządowe nr 25 ul. Wojewódzka 12b 25-538 Kielce	„Przedszkole z oddziałami muzycznymi”	programowo-organizacyjna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
27/15	Przedszkola Samorządowego nr 6 ul. Tadeusza Króla 3 27-600 Sandomierz	„Wczesna nauka czytania i pisanie dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat w ćwiczeniach i zabawach z wykorzystaniem elementów metody B. Raclawickiego i I. Majchrzyk”	metodyczna	1 września 2015 r. - 30 czerwca 2018 r.
28/15		„Mali odkrywcy”	metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
61/15	Publiczne Przedszkole w Łoniewie	„Zajęcia i zabawy	metodyczna	1 października

	Łoniów 104 27-670 Łoniów	przyrodnicze z elementami ekologii"		2015r. - 30 maja 2016 r.
115/15	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Wiślicy Przedszkole ul. Podwale 1 28-160 Wiślica	„Ekologiczna Akademia Przedszkolaka”	programowo- metodyczna	1 września 2015 r. - 24 czerwca 2016 r.
124/15	Przedszkole Samorz nr 31 w Kielcach ul. Dąbrówki 38 25-631 Kielce	„Edukacja przedszkolna według Koncepcji Friedricha Froebła”	programowo- metodyczno- organizacyjna	1 września 2015 r. - czerwiec 2017 r.
168/15	Zespołu Placówek Oświatowych w Wąchocku Przedszkole Publiczne ul. Kościelna 10 27-215 Wąchock	„Wiem bo doświadczam”	metodyczna	1 października 2015r. - 11 czerwca 2016 r.
170/15	Przedszkole Samorządowe nr 4 w Końskich ul. Armii Krajowej 24 26-200 Końskie	„Klub tropieli piękna, historii i tradycji Ziemi Świętokrzyskiej”	programowo- metodyczna	1 października 2015r. - 30 czerwca 2016 r.
180/15	Przedszkole Samorządowe w Wodzisławiu ul. Szkolna 3 28-330 Wodzisław	„Z Babcią i Dziadkiem przez świat”	metodyczna	listopad 2015 r. - czerwiec 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: <http://kuratorium.kielce.pl/12352/wykaz-szkol-i-placowek-oswiatowych-województwa-swietokrzyskiego-wdrazajacych-innowacje-pedagogiczne-w-roku-szkolnym-2015-2016>

W związku z tym, iż tematyka analizy jest dość trudna, a dostępność materiałów znacznie ograniczona, Obserwatorium Rozwoju Regionalnego działające w Departamencie Polityki Regionalnej UMWS przeprowadziło badanie ankietowe na wybranej losowo wśród świętokrzyskich przedszkoli próbie. Ankieta została wysłana drogą mailową do 60 wybranych losowo placówek. Uzyskano odpowiedzi z 26 placówek. Na podstawie zebranych ankiet sporządzono niniejszą analizę.

WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

Na pytanie pierwsze: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?”, wszystkie ośrodki wychowania przedszkolnego odpowiedziały, że prowadziły dodatkowe zajęcia. Niespełna 30% respondentów odpowiedziało, że jako dodatkowe zajęcia na rzecz rozwijania kompetencji kluczowych wprowadziło język angielski. Ponad 60% placówek prowadzi dodatkowo rytmikę, a 57,69% zajęcia logopedyczne. 38,46% ośrodków wychowania przedszkolnego prowadzi zajęcia plastyczne, a 34,62% zajęcia muzyczne. Niewielki odsetek placówek ma w swojej ofercie dydaktycznej zajęcia terapeutyczne (11,54%) oraz zajęcia matematyczne (7,69%). Znikomy procent ankietowanych, jako zajęcia dodatkowe prowadzi zajęcia ekologiczne i sportowe (3,85%). Tylko jedna z badanych placówek prowadzi zajęcia przyrodnicze z doświadczalnymi. Natomiast żadna z placówek biorących udział w badaniu ankietowym nie prowadziła zajęć ICT. Jako „inne” respondenci wymieniali zajęcia teatralne, taneczne oraz zajęcia z zakresu wspomaganie i korygowanie rozwoju, jak również gimnastyki korekcyjnej.

Tabela nr 106. Pytanie 1. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski	24	92,31%
język niemiecki	0	0,00%
inny język nowożytny	0	0,00%
rytmika	16	61,54%
zajęcia logopedyczne	15	57,69%
zajęcia matematyczne	2	7,69%
zajęcia ekologiczne	1	3,85%
zajęcia przyrodnicze	1	3,85%
zajęcia plastyczne	10	38,46%
zajęcia sportowe	1	3,85%
zajęcia informatyczne (ICT)	0	0,00%
zajęcia muzyczne	9	34,62%
zajęcia terapeutyczne	3	11,54%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na pytanie drugie: „Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?” udzielono następującej odpowiedzi. Najwyższą wartość końcową (92,31%), uzyskały zajęcia matematyczne. Respondenci odpowiedzieli, że w ponad 80% wybraliby zajęcia informatyczne (ICT) oraz zajęcia logopedyczne. Dużą popularnością cieszyłyby się również zajęcia z zakresu ekologii (76,92%), oraz zajęcia muzyczne (73,08%). Większość ankietowanych placówek widziałyby w swoim systemie nauczania zajęcia przyrodnicze (61,54%). Nieco ponad 53% wybrałaby dodatkową ilość zajęć z języka angielskiego oraz zajęcia plastyczne. Równo 50% ankietowanych zgłosiło chęć dodatkowego nauczania rytmiki oraz zajęć sportowych. 38,46% placówek wyraziło chęć prowadzenia zajęć terapeutycznych. Najmniejsze zapotrzebowanie, bo zaledwie 7,69% zgłoszono na zajęcia z języka niemieckiego.

Żadna z ankietowanych placówek wychowania przedszkolnego nie wyraziła chęci nauczania innych języków nowożytnych, jak również nie ma zdania na temat zajęć, gier i zabaw kształtujących postawę przedsiębiorczą i kreatywną u dzieci w wieku przedszkolnym. Respondenci wskazali również na zajęcia dodatkowe, takie jak zajęcia teatralne, taneczne, gra w szachy oraz wyrażają chęć

uczestnictwa w programie wychowania przedszkolnego „Dar Zabawy” w oparciu o koncepcję pedagogiczną Froebela.

Tabela nr 107. Pytanie 2. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?

Zajęcia dodatkowe	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
język angielski;	14	53,85%
język niemiecki;	2	7,69%
inny język nowożytny (jaki?)	0	0,00%
rytmika;	13	50,00%
zajęcia logopedyczne;	21	80,77%
zajęcia matematyczne;	24	92,31%
zajęcia ekologiczne;	20	76,92%
zajęcia przyrodnicze;	16	61,54%
zajęcia plastyczne;	14	53,85%
zajęcia sportowe;	13	50,00%
zajęcia informatyczne (ICT);	22	84,62%
zajęcia muzyczne;	19	73,08%
zajęcia terapeutyczne;	10	38,46%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Na kolejno zadane pytanie: „Czy program nauczania placówki umożliwił dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?”, 19 badanych placówek udzieliło pozytywnej odpowiedzi, co stanowi nieco powyżej 73%, a negatywne zdanie wyraziło 7 ośrodków edukacji przedszkolnej (26,92%). Jedenaście przedszkoli (42,31%) podało, iż realizowane są autorskie programy nauczania przygotowane przez nauczycieli z uwzględnieniem indywidualnych umiejętności i zdolności dzieci przebywających w danej grupie przedszkolnej. Jedna z placówek podkreśliła, iż rozszerzyła własne treści programu dla dzieci zdolnych w różnych sferach. Respondenci z czterech placówek nadmienili, iż wyczerpują treści zawarte w Podstawie Programowej Wychowania

Przedszkolnego z zakresu działań plastycznych. Również 4 placówki zaznaczyły, iż głównym sposobem rozwoju zainteresowań i szczególnych uzdolnień są zajęcia teatralne i taneczne oraz różne formy prezentacji (recytacja, śpiew) podczas imprez i uroczystości przedszkolnych lub środowiskowych. Tylko 5 placówek podkreśliło, że podstawowym sposobem rozwoju zainteresowań i uzdolnień dzieci oraz twórczego myślenia jest uczestnictwo dzieci w projektach edukacyjnych, konkursach, quizach i kącikach zainteresowań oraz wszelkich zajęciach dydaktycznych, środowiskowych, międzyszkolnych, otwartych, jak również ogólnopolskich.

Tabela nr 108. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwia dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	19	73,08%
NIE	7	26,92%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

W pytaniu czwartym pytano o projekty edukacyjne i wychowawcze: „Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?”. Niestety ponad połowa (prawie 54%) przedszkoli nie posiada w swojej ofercie urozmaiceń poprzez projekty edukacyjne lub wychowawcze. Dwanaście placówek edukacji przedszkolnej może zaproponować dzieciom oraz pochwalić się realizacją dodatkowych zajęć podnoszących jakość edukacji przedszkolnych. Ponad 30% placówek realizujących wzbogaconą ofertę, prowadzi zajęcia z tańca oraz naucza przedszkolaków pływania. Trzy placówki proponują zajęcia tematyczne z plastyki, dwie prowadzą zajęcia teatralne, a jedna wyszczególnia darmowe ćwiczenia sportowe, muzyczne oraz z rytmiki. Jedno z przedszkoli wprowadziło „innowację pedagogiczną wczesnej nauki języka angielskiego dla 3 i 4 latków”. Realizowane są również projekty edukacyjne, takie jak: „Bezpieczny Przedszkolak”, „Czyste powietrze wokół nas”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”. „Dzieciństwo bez próchnicy”, „Wszystkie dzieci lubią tęczkowe smaki”, „Rośniemy zdrowo”, „Witaj Europo w naszym przedszkolu” oraz „Kolorowy świat”.

Tabela nr 109. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?

Tak/Nie	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
TAK	12	46,15%
NIE	14	53,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Następne pytanie w badaniu ankietowym brzmiało: „Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?”

Część pierwsza pytania dotyczyła zajęć rozwijających kreatywność (kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne wymagające np. teatralizacji tekstu, zabawy barwą/kształtem, zabawy matematyczne wymagające twórczego myślenia, itp.). W tej części pytania ankietowani odpowiedzieli w 100%. Respondenci prawie w 46,15% oznajmili, że prowadzą gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami, a 7 placówek (26,91%) podkreśliło, że prowadzi zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą. Udzielono również 7 innych odpowiedzi, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 110. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
	Liczba	Procent
zabawy wspomagające pomysłowość, zabawy barwą	7	26,91%
gry i zabawy z wyobrażonymi przedmiotami, snucie fantastycznych historii, wykorzystanie różnorodnych materiałów do twórczości, zabawy wymagające pomysłowości, pobudzanie ciekawości dziecka, eksperymentowanie materiałami i narzędziami	12	46,14%
improvizacje ruchowe, scenki darmowe, inscenizacje, zabawy: tematyczne, konstrukcyjne, rozwiązywanie: zadań matematycznych, zagadek, rebusów	1	3,85%
zajęcia teatralne, z wykorzystaniem metody dramy, zabawy kształtujące myślenie krytyczne, kreatywność, zabawy plastyczne z wykorzystaniem różnego rodzaju materiałów plastycznych	1	3,85%
projekt "Teatr"	1	3,85%
kreatywne zabawy wymagające pomysłowości, gry aktorskie, zabawy plastyczne	1	3,85%
elementy dramy, gry aktorskie, zabawy barwą	1	3,85%
zabawy plastyczne: malowanie dziesięcioma palcami, metoda frotażu, gry aktorskie, drama, zabawy matematyczne według metody E. Gruszczyk-Kolczyńskiej, metoda pedagogiki zabawy, Metoda Orffa, Labana, odmienna metoda nauki czytania Ireny Majchrzak	1	3,85%
zajęcia rozwijające kreatywność: zabawy plastyczne, zabawy teatralne, darmowe zabawy matematyczne, zabawy muzyczno-rytmiczne, zabawy ruchowe, metoda gimnastyki twórczej, improvizacje ruchowe, muzyczne, plastyczne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Druga część pytania 5 dotyczyła zajęć rozwijających innowacyjność. Zagadnienie poruszało kwestie kształtowania nawyków zdrowego żywienia, potrzeb aktywności fizycznej, innowacji dotyczących nowoczesnych metod zabawowo-twórczych w przedszkolu np. poprzez eksperymentowanie, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem poprzez tworzenie warunków do poznawania i rozumienia znaczenia nauki i techniki w życiu człowieka, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia itp. W tej części pytania 2 placówki nie udzieliły odpowiedzi. 24 jednostki edukacji przedszkolnej (92,31%) ma w swoim zakresie edukacyjnym zajęcia rozwijające innowacyjność u przedszkolaków. 11 placówek (42,31%) prowadzi zadania zabawowo-twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem. Ponad 26% respondentów zaznaczyło, że w ich placówce rozwijanie innowacyjności prowadzone jest poprzez kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej. 6 jednostek wychowania przedszkolnego wymieniło inne niż opisane odpowiedzi (zob. Tab.6).

Tabela nr 111. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące innowacyjności	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia, aktywności fizycznej	7	26,92%
zadania zabawowo-twórcze do samodzielnego lub grupowego rozwiązania, samodzielne odkrywanie wiedzy przez dziecko, kąciki zainteresowań, wymyślanie nowych zastosowań przedmiotów, rozwijanie zainteresowań związanych z otaczającym światem	11	42,31%
wdrażanie programu zdrowego żywienia – przygotowywanie przez dzieci: sałatek, soków, kanapek. Gry i zabawy ruchowe w sali i na świeżym powietrzu	1	3,85%
praca metodą projektów	1	3,85%
innowacja pedagogiczna kształtująca nawyki zdrowego żywienia oraz potrzeby aktywności fizycznej; stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z elementami doświadczenia	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego stylu życia: właściwe odżywianie, ruch na świeżym powietrzu	1	3,85%
kształtowanie nawyków zdrowego żywienia: realizacja programu „Przedszkole przyjazne żywieniu i aktywności fizycznej dziecka”	1	3,85%

zajęcia rozwijające innowacyjność: kształtowanie nawyków zdrowego żywienia - np. tworzenie jadłospisów z udziałem dzieci, potrzeba aktywności fizycznej - tworzenie i wykorzystanie niekonwencjonalnych przyborów do zabaw ruchowych, udział w olimpiadzie przedszkolaka, spartakiadzie przedszkolnej, kształtowanie postaw ekologicznych - segregacja odpadów, wykonywanie ekozabawek z odpadów, udział w olimpiadzie ekologicznej, stosowanie nowoczesnych metod zabawowych i twórczych z wykorzystaniem metod pedagogiki zabawy, metody aktywnego słuchania muzyki Batti Strauss	1	3,85%
---	---	-------

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Trzecia część pytania piątego dotyczyła zajęć kształtujących umiejętność pracy zespołowej, takich, jak gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe, zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się itp. 11 placówek (42,31%) odpowiedziało, że najważniejsza jest praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych. 26,92% placówek poinformowało, że w swoim przedszkolu prowadzi gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne, aby rozwijać umiejętności pracy zespołowej. W tabeli poniżej zamieszczono jeszcze 8 innych odpowiedzi (zob. Tab. 7).

Tabela nr 112. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?

Zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące pracy zespołowej	Liczba i procent udzielonych odpowiedzi	
gry i zabawy integracyjne, ruchowe, muzyczne	7	26,92%
praca w grupie, gry i zabawy integracyjne, zabawy pobudzające płynność językową, interpretowanie własnych prac plastycznych	11	42,31%
praca zespołowa w zabawach: konstrukcyjnych, plastycznych, tematycznych, wspólne tańczenie i śpiewanie	1	3,85%
zajęcia z wykorzystaniem bajek o tematyce wychowawczej, integrujące grupę, zabawy i zajęcia angażujące całą grupę	1	3,85%
zajęcia metodą Pedagogiki Zabawy; Koło plastyczne; Wszystkie wymienione obok zajęcia są realizowane w ramach podstawy programowej	1	3,85%
gry i zabawy integracyjne; zajęcia plastyczne, muzyczne, ruchowe; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się	1	3,85%
nauka tańca ludowego	1	3,85%
zabawy integracyjne, teatralne	1	3,85%

zajęcia plastyczne muzyczne, ruchowe, zabawy dydaktyczne	1	3,85%
zajęcia kształtujące umiejętność pracy zespołowej: gry i zabawy integracyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, rytmiczne, ruchowe, konstrukcyjne, ekologiczne, twórcze; zajęcia umożliwiające rozwijanie umiejętności komunikowania się: zabawy językowe - kalambury, rebusy, zabawy relaksacyjne	1	3,85%

Źródło: Badania ankietowe przeprowadzone w czerwcu 2016 r. na próbie 26 przedszkoli w województwie świętokrzyskim.

Ostatnie pytanie miało na celu pozyskanie informacji od placówek wychowania przedszkolnego w zakresie realizacji projektów współfinansowanych przez inny organ krajowy lub zagraniczny, wspomagający realizację zadań edukacyjnych i rozwojowych. Niestety, żadna z 26 badanych placówek prowadzących działania w zakresie edukacji przedszkolnej, nie realizuje projektu współfinansowanego przez wskazane w pytaniu organy.

WNIOSKI

W dobie dynamicznie zachodzących zmian cywilizacyjnych edukacja jest postrzegana, jako najważniejsza inwestycja w przyszłość. Zgodnie z przyjętymi założeniami podmiotem w procesie edukacji jest dziecko, a nauczyciel ma mu towarzyszyć w procesie zdobywania wiedzy, nowych doświadczeń i umiejętności. Kładziony jest nacisk na potrzebę wspierania innowacyjnych, twórczych i stosujących nowoczesne metody nauczycieli w celu tworzenia optymalnych programów nauczania i zapewnienia ich należytej realizacji.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego. Jednym z województw, które szczególnie boryka się z tym problemem jest województwo świętokrzyskie. Wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego wynosi tu aż 1,14 (pod względem wielkości tego wskaźnika świętokrzyskie plasuje się na niechlubnym 15 miejscu w kraju).

Analizując wskaźnik uprzedzskolnienia również widać, że sytuacja w województwie świętokrzyskim w 2016 r. i pod tym względem jest niekorzystna. Wskaźnik ten wynosił w świętokrzyskim w przedziale wiekowym 3-5 lat zaledwie 76,8% (wynika z niego, że prawie, co 4 dziecko w świętokrzyskim nie jest objęte wychowaniem przedszkolnym), podczas, gdy dla kraju wskaźnik osiągnął wartość 81,08%. W grupie wiekowej 3-6 lat, w tym samym roku wskaźnik ten wynosił 77,91%, a w kraju 80,70%.

Wraz ze wzrostem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym musi zwiększyć się liczba nauczycieli w placówkach wychowania przedszkolnego. Osiągnięcie zakładanego w krajach UE poziomu uprzedzskolnienia na poziomie 95% powinno proporcjonalnie stwarzać nowe miejsca pracy związane z edukacją przedszkolną.

Obecnie w Polsce widoczny jest deficyt miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego, także w placówkach specjalnych. Do województw, wśród których niewątpliwie konieczna jest pomoc i zwiększenie placówek specjalnych należy województwo świętokrzyskie.

Liczba przedszkoli specjalnych w regionie wynosi zaledwie 9, a miejsc 115. Są to liczby bardzo niewielkie zarówno w porównaniu do innych województw, jak i w stosunku do ogólnej liczby dzieci w wieku przedszkolnym, mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat.

Województwo świętokrzyskie bardzo niekorzystnie wypadło na tle innych województw pod względem liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-5 lat, zajmując 14-e miejsce w 2015 r. i 2016 r. W regionie w placówkach wychowania przedszkolnego było 28 467 dzieci w wieku 3-5 lat w 2015 r., co stanowiło 2,8% opisywanej grupy w skali kraju, zaś w 2016 r. było o 2 559 dzieci mniej (25 908) niż w roku poprzednim, co stanowiło 2,8%, podobnie, jak w roku 2015, opisywanej grupy.

W regionie świętokrzyskim w 2016 r. liczba dzieci z grupy objętej wychowaniem przedszkolnym wyniosła 45 929 osób, co dało nam jedną z najniższych pozycji w skali kraju pod tym względem (13-e miejsce). W świętokrzyskim w 2016 r. w placówkach wychowania przedszkolnego było 35 785 dzieci w wieku 3-6 lat, co stanowiło 2,82% opisywanej grupy w skali kraju, czyli podobnie, jak w przypadku grupy dzieci w wieku 3-5 lat.

Na koniec 2016 roku w województwie świętokrzyskim było 35 785 dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym, z czego 18 985 zamieszkiwało miasta, a 16 800 wsi.

Ogółem w województwie świętokrzyskim w 2016 r. liczba placówek wychowania przedszkolnego wynosiła 800 jednostek, co stanowiło zaledwie 3,69% wszystkich placówek w kraju. **Świętokrzyskie to jeden z 6 polskich regionów o najniższej liczbie placówek wychowania przedszkolnego.** Wśród 800 placówek wychowania przedszkolnego, jakie funkcjonowały na terenie województwa świętokrzyskiego w 2016 roku było 299 przedszkoli, 1 zespół wychowania przedszkolnego (bez specjalnych), 125 punktów przedszkolnych i 366 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych.

W odniesieniu do wszystkich przedszkoli, 29,88% z nich było zlokalizowanych w miastach. Pozostałe formy wychowania przedszkolnego funkcjonowały przede wszystkim na obszarach wiejskich. Na wsi znajdowało się 81,69% oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych, 92,0% punktów przedszkolnych, a także dwa istniejące w województwie zespoły wychowania przedszkolnego. Łączna liczba miejsc, którą w 2016 r. dysponowały przedszkola, punkty przedszkolne i zespoły wychowania przedszkolnego wyniosła 29,59 tys. (w Polsce 1 147,2 tys., w 2015 r. - 26,86 tys., w Polsce - 1 068,98 tys.). Skorzystało z nich 35,79 tys. dzieci (w Polsce 1 267,24 tys., w 2014 r. - 34,3 tys., w Polsce - 1 201,83 tys.), co oznaczało, że ich wykorzystanie kształtowało się na poziomie sięgającym blisko 82,68%.

Dodatkowo w grudniu 2015 r. zmianie uległa ustawa o systemie oświaty wprowadzając obowiązek szkolny dziecka od 7-ego roku życia i dając dowolność wyboru rodzicom oraz możliwość wystąpienia dziecka 6-letniego do szkoły. Jednocześnie dziecko w wieku 6 lat ma obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w wybranej placówce wychowania przedszkolnego. W związku z tym wszystkie dzieci 6-letnie oraz wszystkie chętne dzieci 5-letnie i 4-letnie muszą mieć zapewnione miejsce realizacji wychowania przedszkolnego w przedszkolach, o oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych lub w punktach przedszkolnych, czy w innych formach wychowania przedszkolnego. Pociąga to za sobą znaczną trudność w określeniu zapotrzebowania na miejsca w takich placówkach.

Opisując stan i strukturę demograficzną województwa świętokrzyskiego warto nadmienić, że liczba ludności zamieszkującej region ulega stałemu spadkowi. W 2015 roku wynosiła ona 1 257 179 osób, a w 2016 roku już 1 252 900 osób⁴⁸. Najwięcej osób zamieszkuje w powiecie kieleckim (208 977 osób), a najmniej w kazimierskim (34 273 osób). Zaznaczyć należy, że województwo świętokrzyskie znajduje się w grupie województw z najtrudniejszą sytuacją demograficzną, związaną z ubytkiem ludności oraz procesem starzenia się społeczeństwa.

Zmniejszenie liczby dzieci jest rezultatem przemian w procesach demograficznych i migracyjnych, a przede wszystkim głębokiej depresji urodzeniowej z lat 90-tych oraz z początku tego stulecia.⁴⁹ W województwie świętokrzyskim liczba dzieci w grupie wiekowej 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w 2014 r. stanowiła 4,0% liczby ludności województwa, w 2015 r. był to odsetek 3,8% w stosunku do populacji regionu, zaś w 2016 r. było to 3,7%, a więc o 0,1% niższy niż przed rokiem. Natomiast odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w grupie wiekowej 3-6 lat w roku 2016 w stosunku do populacji województwa wynosił 2,9%. Zatem różnica procentowa w liczbie dzieci ogólnie w grupie wiekowej 3-6 lat i liczbą dzieci w tej samej grupie wiekowej objętych

⁴⁸ Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego, Dokument opracowany na potrzeby realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014 – 2020, przygotowany przez Piotra Ochwanowskiego – Kierownika Obserwatorium Rozwoju Regionalnego.

⁴⁹ Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;

wychowaniem przedszkolnym to 0,8%.

Jednym ze sposobów odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych jest zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym, w tym w placówkach specjalnych, co spowoduje możliwość skorelowania obowiązków wychowawczych rodziców z wymogami zawodowymi. **Ostatnie dane statystyczne dotyczące wzrostu liczebności dzieci mieszczących się w przedziale wiekowym 3-6 lat dają podstawę do przewidywanego wzrostu zapotrzebowania na miejsca w placówkach wychowania przedszkolnego.**

Ponadto daje się zaobserwować zjawisko dowożenia dzieci do placówek wychowania przedszkolnego nie w miejscu zamieszkania, ale do miejscowości, gdzie pracują rodzice, co także należy uwzględnić analizując obraz stworzony na podstawie danych statystycznych.

Wobec tego zasadne jest wsparcie dla tego typu placówek we wszystkich gminach regionu.

Bardzo ważnym elementem edukacji wczesnoszkolnej, w tym przedszkolnej, o którym należy pamiętać przy wspieraniu placówek, jest dobrze zbudowana podstawa programowa lub umiejętność dostosowania charakteru zajęć do potrzeb przyszłego rynku pracy. Będzie to z pewnością procentowało w przyszłości niskim poziomem bezrobocia, jak i nowoczesnym i konkurencyjnym rynkiem pracy, a co w rezultacie pozwoli na szybkie zaspokajanie wymagań przyszłych pracodawców. Istotne jest zatem wspieranie postaw kreatywności, innowacyjności, jak i pracy zespołowej, jako fundamentalnych cech, które należy pielęgnować od najmłodszych lat życia. Zasadnym jest więc, by wspierać te placówki wychowania przedszkolnego, które wykazują inicjatywę związaną z poszerzaniem lub wdrażaniem nowych, innowacyjnych programów edukacyjnych bądź programów związanych z kształtowaniem kreatywności wśród przedszkolaków, a przede wszystkim te, które opracowują i wdrażają nowe programy edukacyjne bazujące na innowacyjności, kreatywności i pracy zespołowej oraz te, które do tego typu działań przystępują lub zamierzają przystąpić.

SPIS TABEL

Tabela nr 1. Stan ludności w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku ogółem.....	16
Tabela nr 2. Urodzenia żywe na 1 000 ludności w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 w podziale na powiaty.	16
Tabela nr 3. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na powiaty.....	17
Tabela nr 4. Przyrost naturalny na 1 000 ludności ogółem w podziale na województwa.....	18
Tabela nr 5. Liczba urodzeń żywych w województwie świętokrzyskim w 2015 i 2016 roku.....	18
Tabela nr 6. Współczynnik dzietności w 2015 i 2016 roku.	19
Tabela nr 7. Liczba placówek wychowania przedszkolnego w Polsce w roku szkolnym 2015/2016.....	22
Tabela nr 8. Placówki wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim na wsi w roku szkolnym 2016/2017 ogółem.	23
Tabela nr 9. Liczba przedszkoli w 2016 roku w Polsce ogółem z podziałem na placówki zwykłe i specjalne.....	24
Tabela nr 10. Liczba przedszkoli w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	24
Tabela nr 11. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w latach 2014-2016 w Polsce ogółem i w województwach.	28
Tabela nr 12. Liczba oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	28
Tabela nr 13. Liczba punktów przedszkolnych w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.	32
Tabela nr 14. Liczba punktów przedszkolnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 w powiatach z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	32
Tabela nr 15. Liczba zespołów wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce i w województwach ogółem.....	35
Tabela nr 16. Liczba dzieci w wieku 3-4 oraz 4-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	36
Tabela nr 17. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat w latach 2014-2016 w Polsce i w województwach ogółem.	36
Tabela nr 18. Procentowy spadek ludności w wieku 3-5 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.....	37
Tabela nr 19. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w latach 2014-2015 w Polsce ogółem.....	38
Tabela nr 20. Procentowy spadek ludności w wieku 3-6 lat w Polsce w 2016 roku w odniesieniu do 2015 roku.....	39
Tabela nr 21. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 w Polsce i w województwach.	40
Tabela nr 22. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5, 3-6, 3-4 i 4-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w podziale na województwa w latach 2015-2016.	41
Tabela nr 23. Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w województwie świętokrzyskim w latach 2015-2016 roku ogółem w powiatach z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.	42

Tabela nr 24. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2014-2016 roku w Polsce.	43
Tabela nr 25. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w latach 2015-2016 roku w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty.	44
Tabela 25. Dzieci w wieku 3-5 lat przypadające na jedno miejsce w placówkach wychowania przedszkolnego według województw w latach 2014-2016 r.	45
Tabela 27. Liczba przedszkoli specjalnych według województw w latach 2014-2016.	46
<i>Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych</i>	46
Tabela nr 28. Liczba przedszkoli specjalnych ogółem w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2014-2016.	46
Tabela nr 29. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.	47
<i>Źródło: GUS: Bank Danych Lokalnych</i>	47
Tabela nr 30. Liczba miejsc w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w latach 2014-2016 roku w podziale na powiaty.	48
Tabela nr 31. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat w przedszkolach specjalnych według województw w latach 2014-2016.	48
Tabela nr 32. Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych w województwie świętokrzyskim w podziale na powiaty w latach 2015-2016 z uwzględnieniem wieku.....	49
Tabela nr 33. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	50
Tabela nr 34. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kielecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	52
Tabela nr 35. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kielecki w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	53
Tabela nr 36. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kieleckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na miasto i wieś.....	54
Tabela nr 37. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kieleckim w 2016 r.....	55
Tabela nr 38. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	56
Tabela nr 39. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat konecki w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	57
Tabela nr 40. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat konecki w latach 2015-2016, w podziale na gminy.	58
Tabela nr 41. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie koneckim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.	58
Tabela nr 42. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie koneckim w 2016 r.	59
Tabela nr 43. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	60
Tabela nr 44. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.	60

Tabela nr 45. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat ostrowiecki w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.....	61
Tabela nr 46. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie ostrowieckim w latach 2015-2016 w gminach, z uwzględnieniem podziału na miasto-wieś.....	62
Tabela nr 47. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie ostrowieckim w 2016 r.	62
Tabela nr 48. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	63
Tabela nr 49. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.	64
Tabela nr 50. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat skarżyski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	64
Tabela nr 51. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie skarżyskim w 2014 roku z uwzględnieniem agregatu „miasto-wieś”.....	65
Tabela nr 52. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie skarżyskim w 2016 r.	65
Tabela nr 53. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	66
Tabela nr 54. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.....	66
Tabela nr 55. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat starachowicki w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	67
Tabela nr 56. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie starachowickim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	68
Tabela nr 57. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie starachowickim w 2014 r.	68
Tabela nr 58. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	69
Tabela nr 59 . Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015 i 2016 w podziale na gminy.....	69
Tabela nr 60. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat m. Kielce w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	69
Tabela nr 61. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie m. Kielce w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy.	70
Tabela nr 62. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w mieście Kielce w 2016 r.....	70
Tabela nr 63. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	71
Tabela nr 64. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.....	71
Tabela nr 65. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat buski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	72

Tabela nr 66. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie buskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	73
Tabela nr 67. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie buskim w 2016 r.	74
Tabela nr 68. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	74
Tabela nr 69. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat jędrzejowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	75
Tabela nr 70. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat jędrzejowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	76
Tabela nr 71. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie jędrzejowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy wiejskie i miejskie.	77
Tabela nr 72. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lata uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie jędrzejowskim w 2016 r.	77
Tabela nr 73. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	78
Tabela nr 74. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat kazimierski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	79
Tabela nr 75. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat kazimierski w 2014 roku, w podziale na gminy.	79
Tabela nr 76. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie kazimierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	80
Tabela nr 77. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie kazimierskim w 2016 r.	81
Tabela nr 78. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	81
Tabela nr 79. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat opatowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.	82
Tabela nr 80. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat opatowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	83
Tabela nr 81. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie opatowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	83
Tabela nr 82. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie opatowskim w 2016 r.	84
Tabela nr 83. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	85
Tabela nr 84. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat pińczowski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	85
Tabela nr 85. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat pińczowski w latach 2015-2016 roku, w podziale na gminy.	86

Tabela nr 86. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie pińczowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem gmin wiejskich i miejskich.....	87
Tabela nr 87. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie pińczowskim w 2016 r.	87
Tabela nr 88. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.....	88
Tabela nr 89. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat sandomierski w 2015 i 2016 roku w podziale na gminy.	89
Tabela nr 90. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat sandomierski w latach 2015-2016 roku w podziale na gminy.....	89
Tabela nr 91. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie sandomierskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.	90
Tabela nr 92. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie sandomierskim w 2016 r.....	91
Tabela nr 93. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.....	92
Tabela nr 94. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat staszowski w 2015 i 2016 roku, w podziale na gminy.....	92
Tabela nr 95. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat staszowski w 2016 roku, w podziale na gminy.	93
Tabela nr 96. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie staszowskim w latach 2015-2016 z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	94
Tabela nr 97. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie staszowskim w 2016 r.....	95
Tabela nr 98. Ilość placówek wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	95
Tabela nr 99. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat ogółem w podziale na grupy wiekowe zamieszkujących powiat włoszczowski w 2015 i 2015 roku, w podziale na gminy.	96
Tabela nr 100. Liczba dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w podziale na grupy wiekowe, zamieszkujących powiat włoszczowski w latach 2015-2016 w podziale na gminy.	97
Tabela nr 101. Liczba miejsc w placówkach wychowania przedszkolnego w powiecie włoszczowskim w 2016 roku z uwzględnieniem podziału na gminy miejskie i wiejskie.....	97
Tabela nr 102. Procentowy udział liczby dzieci w wieku 3-5 lat i 3-6 lat uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego według gmin w powiecie włoszczowskim w 2016 r.....	98
Tabela nr 104. Wskaźniki kompetencji kluczowych.	101
Tabela nr 105. Wykaz szkół i placówek oświatowych województwa świętokrzyskiego wdrażających innowacje pedagogiczne w roku szkolnym 2015/2016.	105
Tabela nr 106. Pytanie 1. Jakże dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy są prowadzone w Państwa placówce?	107

Tabela nr 107. Pytanie 2. Jakie dodatkowe zajęcia na rzecz kształtowania i rozwijania wśród dzieci w wieku przedszkolnym kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy widzielibyście Państwo w swojej placówce w przyszłości?	108
Tabela nr 108. Pytanie 3. Czy program nauczania placówki umożliwi dzieciom rozwój zainteresowań i szczególnych uzdolnień? Jeśli TAK, to w jaki sposób?	109
Tabela nr 109. Pytanie 4. Czy Państwa placówka posiada ofertę edukacyjną wzbogaconą projektami edukacyjnymi lub innymi projektami wychowawczymi (np. darmowe zajęcia sportowe, jak karate, pływanie, nauka tańca, dodatkowe zajęcia ekologiczne, plastyczne, informatyczne, itp.)? Jeśli TAK, to jaką?	109
Tabela nr 110. Pytanie 5a. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	110
Tabela nr 111. Pytanie 5b. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	111
Tabela nr 112. Pytanie 5c. Czy w Państwa placówce są prowadzone zajęcia kształtujące u dzieci postawy/umiejętności dotyczące kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej? Proszę wymienić jakie?.....	112
Tabela nr 113. Zapotrzebowanie na usługi edukacji przedszkolnej w województwie świętokrzyskim zebrane przez Departament Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego w kwietniu 2015 r.	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

BIBLIOGRAFIA

Literatura

1. Dudel B., Uszyńska-Jamroc J., Głoskowska-Sołdatow M.: „Rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów w procesie edukacji wczesnoszkolnej”;
2. Główny Urząd Statystyczny: „Dzieci w Polsce. Charakterystyka demograficzna”, Warszawa, czerwiec 2015 rok;
3. Główny Urząd Statystyczny: „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2014/2015”, Warszawa, 2015 rok;
4. Kontrakt Terytorialny dla województwa świętokrzyskiego;
5. Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji: „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju”, Warszawa 2013 r.;
6. Ministerstwo Edukacji Narodowej: „Poradnik dla rodziców Wychowanie przedszkolne i edukacja szkolna dziecka sześciolatniego i siedmioletniego”, Warszawa;
7. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, UCHWAŁA Nr 61 RADY MINISTRÓW z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020: „Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020”;
8. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, UCHWAŁA Nr 157 RADY MINISTRÓW z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020: „Strategia Rozwoju Kraju 2020”, Warszawa, 2012 r.;
9. Ministerstwo Rozwoju: „Programowanie perspektywy finansowej 2014–2020. Umowa Partnerstwa”, Ministerstwo Rozwoju Departament Koordynacji Strategii i Polityk Rozwoju, Warszawa, 2015 rok;
10. Murawska B.: „Edukacja wczesnoszkolna”, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa, 2014 r.;
11. Swianiewicz P.: „Edukacja przedszkolna”, Wydawnictwo ICM, Warszawa, 2012 r.;

Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza ośrodków wychowania przedszkolnego w województwie świętokrzyskim z uwzględnieniem potrzeby tworzenia placówek specjalnych, oddziałów integracyjnych oraz propagowania kreatywności, innowacyjności i pracy zespołowej w wychowaniu przedszkolnym”, Kielce, 2016 r.;

12. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Analiza zapotrzebowania na usługi edukacji przedszkolnej na obszarze województwa świętokrzyskiego”, Kielce 2015 r.;
13. Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego: „Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020”, Kielce 2014 r.;
14. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Edukacja i wychowanie w województwie świętokrzyskim w roku szkolnym 2014/2015”, Kielce 2015;
15. Urząd Statystyczny w Kielcach: „Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie świętokrzyskim w 2014 roku”, ZWS Radom, Kielce, 2015 rok;

Strony internetowe

1. <https://mac.gov.pl/files/wp-content/uploads/2013/02/Strategia-DSRK-PL2030-RM.pdf>;
2. https://www.mr.gov.pl/media/3336/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf;
3. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
4. http://ks.mkidn.gov.pl/media/download_gallery/20130520SRKS_na_stronie_internetowej.pdf;
5. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf;
6. https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/14132/_Umowa__Partnerstwa_zmieniona_012016.pdf
7. <http://kielce.stat.gov.pl/aktualnosci/prognoza-demograficzna-na-lata-2014-2050-dla-województwa-swietokrzyskiego,56,1.html>
8. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/temat>
9. <http://kielce.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/roczniki-statystyczne/rocznik-statystyczny-województwa-swietokrzyskiego-2017,4,16.html>

Kielce, dn. 11.01.2018 r.

Sporządziła: Ewa Eljasz